

Ісус Христос і вічна євангелія

Посібник для вчителя

Курс релігії 250

Базовий курс

Ісус Христос і вічна євангелія. Посібник для вчителя

Курс релігії 250

Ми будемо вдячні за коментарі та виправлення. Будь ласка, надсилайте їх, в тому числі повідомлення про помилки, на адресу:

Seminaries and Institutes of Religion Curriculum Services
50 East North Temple Street
Salt Lake City, Utah 84150-0008
USA

Email: ces-manuals@ldschurch.org

Будь ласка, вкажіть ваші ПІБ, адресу, приход і кіл.

Не забудьте вказати назву посібника. Потім запропонуйте ваші коментарі.

© 2015, 2016 by Intellectual Reserve, Inc.

Усі права застережено

Printed in the United States of America

Текст англійською мовою затверджено: 8/14

Затверджено на переклад: 8/14

Назва оригіналу: *Jesus Christ and the Everlasting Gospel Teacher Manual*

Ukrainian

12554 192

Зміст

Вступ до посібника для вчителя “Ісус Христос і вічна євангелія”	v
1 Ісус є Живий Христос	1
2 На Ісусі Христі зосереджено всю історію людства	5
3 Єгова і Його доземне священнослужіння	10
4 Єгова створив землю	14
5 Ісус Христос був Єговою Старого Завіту	18
6 Ісус Христос: прообрази, натяки та символи	23
7 Ісус Христос—Єдинонароджений Син Бога у плоті	27
8 Ісус Христос виповнив усю праведність	32
9 Глибокий вплив Спасителя	36
10 За Мною йдіть	40
11 Ісус Христос ходив, добро чинячи	44
12 Чудеса на шляхах Палестини	49
13 Ісус Христос покликав Дванадцятьох апостолів	54
14 Ісус Христос---Месія	59
15 Ісус Христос запровадив причастя	63
16 Спаситель спокутував гріхи всіх людей	68
17 Спаситель страждав і помер на Голгофському хресті	73
18 Священнослужіння Спасителя у духовному світі	78
19 Він воскрес	84
20 Священнослужіння Спасителя Його “іншим вівцям”	90
21 Ісус Христос організував Свою Церкву	94
22 Явлення Батька і Сина Джозефу Сміту	99
23 Спаситель відновив Своє священство, Церкву та євангелію	103
24 Він живе!	108
25 Одного дня Ісус Христос повернеться	113
26 Ісус Христос буде правити як Цар над царями і судитиме світ	118
27 Ісус Христос—це Світло, Життя і Надія світу	123
28 Особисте свідчення про Ісуса Христа	127
Роздатковий матеріал	131

Вступ до посібника для вчителя “Ісус Христос і вічна євангелія” (Курс релігії 250)

Що очікується від вчителя релігії?

Під час підготовки до навчання важливо розуміти мету семінарій та інститутів релігії:

“Наша мета—допомогти молоді та дорослій молоді розуміти вчення та Спокуту Ісуса Христа, покладатися на них, ставати гідними благословень храму і підготувати себе, свої сім’ї та інших людей до вічного життя з Небесним Батьком” (*Навчання і вивчення євангелії: Довідник для вчителів та провідників у семінаріях та інститутах релігії* [2012], x).

Ви можете досягти цієї мети, якщо живете за євангелією, ефективно навчаєте євангелії ваших студентів і належним чином вирішуєте адміністративні питання, що стосуються вашого класу або програми. Готуючись і навчаючи євангелії у такий спосіб, ви станете гідними впливу Святого Духа.

Ви маєте нагоду допомогти студентам навчатися Духом, щоб вони могли зміцнити свою віру і поглибити навернення. Ви можете допомогти студентам досягти цієї мети, навчаючи їх виявляти і розуміти важливі вчення та принципи євангелії Ісуса Христа, відчувати їхню істинність і важливість, та готуватися до їхнього застосування.

Довідник *Навчання і вивчення євангелії* є основним джерелом для розуміння навчального процесу і методів успішного викладання. Часто звертайтеся до цього довідника.

Які цілі цього курсу?

Цей курс, *Ісус Христос і вічна євангелія* (Курс релігії 250), є нагодою для студентів вивчити вічне священнослужіння Ісуса Христа, зосереджуючись на Його божественних ролях у Його доземному, земному і післяземному житті. В якості натхненних матеріалів для цього курсу використовуються Головні труди, слова сучасних пророків і документ “Живий Христос: Свідчення апостолів” (*Ensign* або *Ліягона*, бер. 2008, с. 42–43). Старійшина Річард Г. Скотт, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, наголосив на важливості вивчення життя і місії Ісуса Христа:

“Я з усією силою закликаю вас взятися за особисте вивчення плану, щоб краще розуміти і цінувати незрівнянні, вічні, нескінченні наслідки досконалого виконання Ісусом Христом Його божественного призначення—бути нашим Спасителем і Викупителем. Глибоке особисте розмірковування над Писаннями, що супроводжується дослідженням, сердечною молитвою, зміцнить ваше розуміння Його безцінної Спокути і збільшить вашу вдячність за неї” (“Живий, святись Твоє ім'я!”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2010, с. 77).

Коли студенти зрозуміють і відчують важливість божественного покликання Спасителя та Його вплив у їхньому житті, вони будуть захищені від викликів життя і почуватимуться краще підготовленими обговорювати божественні ролі Спасителя у плані спасіння, невід'ємною складовою якого є їхнє життя.

Що очікується від студентів?

Студенти повинні читати уривки з Писань та виступи пророків, зазначені в розділі “Матеріали для прочитання студентами” у кожному з уроків. Студенти також мають задовольняти вимогам щодо відвідуваності та демонструвати обізнаність з матеріалами даного курсу.

Яка структура уроків у цьому посібнику?

Цей курс призначено для викладання протягом одного семестру. Він складається з 28 уроків. Тривалість кожного з них 50 хвилин. Якщо ваш клас збирається двічі на тиждень, проводьте один урок на кожному занятті. Якщо ваш клас збирається лише раз на тиждень протягом 90--100 хвилин, поєднуйте уроки і проводьте два уроки на кожному занятті. План кожного уроку складається з чотирьох розділів:

- Вступ
- Ознайомлення з матеріалом
- Рекомендації для навчання
- Матеріали для прочитання студентами

Вступ

У цьому розділі стисло представлені теми і цілі даного уроку.

Ознайомлення з матеріалом

Цей розділ містить посилання на рекомендовані матеріали, наприклад, послання сучасних пророків, які допоможуть вам краще зрозуміти вчення, принципи і євангельські істини, що розглядаються на цьому уроці.

Рекомендації для навчання

У розділі “Рекомендації для навчання” містяться матеріали, які допоможуть вам знати *чого* навчати і *як* навчати (див. також розділи 4.3.3 і 4.3.4 у довіднику *Навчання і вивчення євангелій*). Призначення рекомендованих навчальних вправ---допомогти студентам виявляти, розуміти і застосовувати священні

істини. Ви можете вирішити скористатися кількома або всіма рекомендаціями, адаптуючи їх до вашого особистого стилю навчання і потреб та обставин ваших студентів. Обмірковуючи як адаптувати матеріали уроку, дотримуйтеся такої поради старійшини Далліна Х. Оукса, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Президент Пекер часто навчав у моїй присутності, що ми спочатку засвоюємо урок, а потім його пристосовуємо. Якщо ми старанно заглиблюємося у поданий матеріал уроку, який будемо проводити, тоді можемо прислухатися до Духа в тому, як цей матеріал пристосувати. Але, говорячи про таку гнучкість, існує спокуса почати з пристосування, а не з засвоєння. Має бути баланс. Це завжди складно. Але підхід, коли спочатку засвоюємо, а потім пристосовуємо, є гарною можливістю залишатися на твердому ґрунті” (“A Panel Discussion with Elder Dallin H. Oaks” [Seminaries and Institutes of Religion Satellite Broadcast, Aug. 7, 2012]; si.lds.org).

У розділі “Рекомендації для навчання” міститься принаймні одне формулювання вчення або принципу, наведене жирним шрифтом. Коли студенти відкривають для себе ці вчення та принципи і діляться вивченим, їхні слова можуть відрізнитися від наведених у посібнику. Якщо це станеться, будьте обережні, щоб не викликати у них враження, ніби їхні відповіді неправильні. Однак, якщо формулювання може бути більш точним, обережно допоможіть прояснити, що малося на увазі.

Щоб допомогти студентам розвинути навичку вивчати Писання протягом всього життя, навчіть їх користуватися допоміжними матеріалами, що містяться у виданих Церквою Писаннях. Під час уроків користуйтеся нагодами, щоб допомогти студентам опанувати навички і методи вивчення Писань (див. *Навчання і вивчення євангелії*, сс. 20–23). Якщо ви це робите, студенти сильніше любитимуть Писання, отримають силу знаходити відповіді на свої запитання і навчатися отримувати скерування силою Святого Духа.

Матеріали для прочитання студентами

У цьому розділі наведені уривки з Писань та виступів генеральних авторитетів Церкви, завдяки яким студенти краще зрозуміють теми уроків. Заохочуйте студентів читати ці матеріали до того, як вони прийдуть на кожен з уроків. Вивчаючи ці натхненні матеріали, вони не лише будуть краще підготовлені до участі в обговореннях у класі, але й поглиблять розуміння тем, що вивчаються в цьому курсі. На початку семестру дайте студентам список усіх матеріалів з розділу “Матеріали для прочитання студентами”.

Як я можу підготуватися до навчання?

Господь допомагатиме вам в процесі підготовки до навчання. Під час підготовки вам може бути корисним ставити собі такі запитання:

- Чи молився я, щоб отримати скерування Святого Духа?
- Чи вивчав я призначені блоки Писань та матеріали для ознайомлення?

- Чи читав я навчальний план і чи виявив у ньому щось, що мені слід адаптувати або пристосувати, щоб задовольнити потреби моїх студентів?
- Як мені проконтролювати, чи виконали студенти завдання з читання, аби переконатися, що вони засвоюють більшість матеріалу?
- Як я можу допомогти кожному зі студентів брати участь в уроці повною мірою?

Також вам можуть допомогти наведені далі рекомендації:

- Заохочуйте студентів читати призначені уривки з Писань і статті перед кожним уроком.
- Дайте студентам знати: від них очікується, що вони будуть виконувати свою роль учнів.
- Часто надавайте студентам можливості пояснювати вчення і принципи своїми словами, ділитися відповідним досвідом та свідчити про те, що вони знають і відчують.
- Застосовуйте різні навчальні вправи і підходи на кожному уроці, а також на різних заняттях.
- Створіть навчальну атмосферу, яка запрошує Дух і в якій студенти мають привілей і обов'язок навчати одне одного і навчатися одне від одного (див. УЗ 88:78, 122).

Старійшина Річард Г. Скотт, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, навчав:

“Зробіть усе можливе, щоб студенти брали активну участь, тому що використання свободи волі студентом спонукає Святого Духа навчати. ... Коли студенти промовляють вголос істини, ці істини знаходять підтвердження в їхніх душах і зміцнюють їхні особисті свідчення” (“To Understand and Live Truth” [вечір зі старійшиною Річардом Г. Скоттом, 4 лют. 2005 р.], с. 3; si.lds.org).

Як я можу адаптувати уроки для людей з особливими потребами?

Під час підготовки до навчання пам'ятайте про студентів, які мають особливі потреби. Пристосовуйте вправи і завдання, щоб допомогти їм з ними впоратися. Наприклад, декому зі студентів буде корисно мати доступ до аудіозаписів Писань. Їх можна легко завантажити з LDS.org.

Більше ідей та матеріалів можна знайти на сторінці “Матеріали для людей з особливими потребами” disabilities.lds.org та в довіднику з політики семінарій та інститутів релігії у розділі “Адаптування уроків та програм для студентів з особливими потребами”.

УРОК 1

Ісус є Живим Христом

Вступ

Сучасні свідки проголосили: “Ми свідчимо, як Його законно висвячені апостоли,—що Ісус є Живим Христом” (“Живий Христос: Свідчення апостолів”, *Ensign* або *Ліягона*, бер. 2008, с. 42). Оскільки світ, здається, не усвідомлює, ким дійсно є Ісус Христос і якими є Його

стосунки з Богом Батьком, важливо, щоб були віддані свідки Улюбленого Божого Сина. Цей урок допоможе студентам виявити цю потребу і навчитися краще свідчити про Ісуса Христа членам сім'ї, друзям і сусідам.

Ознайомлення з матеріалом

- “Живий Христос: Свідчення Апостолів”, *Ensign* або *Ліягона*, бер. 2008, с. 42.
- Дітер Ф. Ухтдорф, “Сила особистого свідчення”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2006, сс. 37–39.

Рекомендації для навчання

Живий Христос

Напишіть на дошці наступне запитання:

Ким є Ісус Христос і чому ви вірите в Нього?

Скажіть студентам, що багато людей у відповідь на це запитання виголошують своє свідчення. Одне з таких свідчень висловлене в гімні “Живе, живе Спокутар мій!” (Гімни, № 69). Роздайте класу текст цього гімну і розділіть студентів на чотири групи. Призначте кожній з груп по одному куплету з гімну і попросіть їх прочитати текст. Дайте достатньо часу, а потім поставте такі запитання:

- Які слова чи фрази використані в цьому гімні, щоб виразити, Ким є Ісус Христос та що Він робить для нас? (Серед відповідей можуть бути такі: “Живий”, “мій Бог, мій Брат, мій Друг”, “Небесний Цар”, “Спокутар мій”. Він благословляє нас Своєю любов'ю, благає за нас, скеровує нас, втішає нас і дає нам спасіння).
- Якими словами цього гімну описується те, як свідчення про Ісуса Христа може впливати на нас? (Серед відповідей мають бути такі: “у серці спокій неземний” та “я повен сил, ясных надій”).

Скажіть класу, що Перше Президентство та Кворум Дванадцятьох Апостолів публічно проголосили своє спільне свідчення про Ісуса Христа у документі “Живий Христос: Свідчення Апостолів” (див. *Ensign* або *Ліягона*, бер. 2008, с. 42.). Дайте кожному студенту копію цього свідчення і поясніть, що багато тем уроків у цьому курсі є вченнями і принципами, представленими у цьому

натхненному документі. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос перший абзац:

“Святкуючи двохтисячний день народження Ісуса Христа, ми складаємо свідчення про реальність Його незрівнянного життя і безмежну добротність Його великої спокутної жертви. Жодна інша людина не мала такого глибокого впливу на всіх, хто жив і буде жити на землі” (“Живий Христос: Свідчення Апостолів”, *Ensign* або *Ліягона*, бер. 2008, с. 42.).

- Як би ви хотіли, щоб на вас вплинуло вивчення вами у цьому семестрі життя Ісуса Христа і Його вічної евангелії? (Коли студенти відповідатимуть, ви можете наголосити, що **щире вивчення життя Ісуса Христа допоможе нам усвідомити той глибокий вплив, який Він мав і може мати у нашому житті**).
- Як Спаситель вплинув на всіх, хто жив або житиме на землі? (Коли студенти відповідатимуть, наголосіть на всеохоплюючій Спокуті Спасителя).

Скажіть студентам, що цей курс буде зосереджено на вічному священнослужінні Спасителя протягом Його доземного, земного і післяземного життя. Коли студенти вивчатимуть багато божественних ролей Спасителя, їхня любов до Нього і свідчення про Нього поглибляться.

Іван 20:30–31; 1 Нефій 6:4; 2 Нефій 25:23, 26

Писання були написані для того, щоб люди могли вірити в Ісуса Христа.

Запитайте студентів, скільки книг, на їхню думку, було написано про Ісуса Христа. Поясніть, що будь-яке справжнє вивчення життя Ісуса Христа повинне бути зосереджене на Писаннях. Попросіть трьох студентів по черзі прочитати вголос наступні уривки з Писань: Іван 20:30–31; 1 Нефій 6:4 та 2 Нефій 25:23, 26. Попросіть клас слідкувати і знайти причини того, чому Писання є цінним джерелом для вивчення вічного священнослужіння Спасителя.

- Якого принципу стосовно мети Писань можна навчитися з цих уривків? (Хоча студенти можуть використовувати різні слова, вони мають визначити такий принцип: **Коли ми вивчаємо уривки з Писань, в яких розповідається про Спасителя, наше свідчення про Нього зміцнюватиметься і ми наблизимося до Нього**).

Покажіть наступне висловлювання старійшини Д. Тодда Крістофферсона, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, і попросіть когось зі студентів прочитати його вголос.

“Основна мета всіх Писань—наповнити нашу душу вірою в Бога Батька і Його Сина, Ісуса Христа. ...

...Віра приходить в нашу душу через свідчення Святого Духа—Дух до духа, коли ми слухаємо або читаємо слово Бога. Віра зміцнюється, якщо ми

продовжуємо бенкетувати цим словом" ("Благословення від Писань", *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2010, сс. 34, 35).

- Як Писання можуть допомогти нам зміцнити нашу віру в Ісуса Христа чи наблизити нас до Нього?
- Як зміцнилися ваша віра в Ісуса Христа та свідчення про Нього завдяки вивченню Писань?

Дайте кожному зі студентів копію матеріалів, зазначених в розділі Матеріали для прочитання студентами до цього курсу. (Це може бути паперова копія або ви можете пояснити студентам, де вони можуть знайти електронний варіант). Закличте студентів зробити вивчення матеріалів з розділу "Матеріали для прочитання студентами" до цього курсу частиною їхнього щоденного вивчення Писань протягом поточного семестру. Запевніть студентів---якщо вони відгукнуться на цей заклик, їх буде навчено Святим Духом і вони наблизяться до Спасителя.

Стати свідками Ісуса Христа

Поясніть студентам, що недостатньо просто навчатися про Спасителя з Писань. Ми повинні також набути особисте духовне знання, або свідчення, силою Святого Духа, що Ісус є Христос, Помазаник, наш Спаситель і Викупитель. Поділіться з класом таким висловлюванням президента Дітера Ф. Ухтдорфа, з Першого Президентства:

"Ми не можемо залежати від свідчень інших людей. Нам потрібно знати це самим. Президент Гордон Б. Хінклі казав: "Кожний святий останніх днів має відповідальність—пізнати самому з упевненістю, у якій немає сумнівів, що Ісус є воскреслим, живим Сином живого Бога" ("Fear Not to Do Good," *Ensign*, May 1983, 80).

Джерело цього впевненого знання і твердої переконаності є божественне одкровення, "бо засвідчення Ісусове,—то дух пророцтва" (Об'явлення 19:10).

Ми отримуємо це свідчення, коли Святий Дух говорить з тим духом, який усередині нас. ...

Серцевину нашого свідчення завжди буде віра в Ісуса Христа і знання про Нього та Його божественну місію" ("Сила особистого свідчення", *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2006, с. 38).

- Чому, на ваш погляд, наші свідчення мають бути зосереджені на Ісусі Христі?
- Що, на вашу думку, Спаситель хотів би, щоб ви робили зі своїм свідченням про Нього?

Покажіть наступне висловлювання старійшини Д. Тодда Крістофферсона, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, і попросіть когось зі студентів прочитати його вголос:

“Необхідно, щоб люди змогли побачити в нас риси Ісуса Христа. Те, як ми чинимо, розмовляємо і навіть думаємо, буде відображенням Його і Його шляхів. ... Хоча ми й не були разом з Ним під час Його служіння, однак, досліджуючи Писання, ми *бачимо* Ісуса і те, що Він казав і робив. Наслідуючи цей взірець, ми свідчимо про Нього” (“Стати свідком Христа”, *Ліягона*, бер. 2008, с. 60).

Поставте студентам контрольні запитання:

- Які ви бачили приклади того, як інші люди свідчать про Ісуса Христа своїми вчинками?
- Коли ви думаєте про світ, в якому живете, що ми можемо робити, щоб наше знання про Спасителя і свідчення про Нього могли впливати на інших?

Свідчіть, що **коли ми здобуємо свідчення про Ісуса Христа силою Святого Духа, ми маємо обов’язок ділитися ним.**

Закличте студентів жити кожного дня підготовленими свідчити про Ісуса Христа своїми словами і вчинками. Заохочуйте їх приходити на заняття підготовленими: прочитати призначені матеріали для читання і бути готовими ділитися думками, ставити запитання та брати участь в обговореннях на уроці.

Матеріали для прочитання студентами

- Іван 20:30–31; 1 Нефій 6:4; 2 Нефій 25:23, 26.
- “Живий Христос: Свідчення Апостолів”, *Ensign* або *Ліягона*, бер. 2008, с. 42.
- Дітер Ф. Ухтдорф, “Сила особистого свідчення”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2006, сс. 37–39.

УРОК 2

Всю історію людства зосереджено на Ісусі Христі

Вступ

У своєму свідченні про ключову роль Ісуса Христа у плані Небесного Батька, сучасні пророки проголосили: "Ми урочисто свідчимо, що Його життя, яке є головною подією людської історії, не почалося у Віфлеємі і не закінчилося на Череповищі" ("Живий Христос: Свідчення апостолів", *Ensign* або *Ліягона*, бер. 2008, с. 42). Цей урок допоможе

студентам краще зрозуміти, що Небесний Батько запровадив Свій план спасіння у доземному світі й висвятив наперед Єгови, доземного Ісуса Христа, бути центральною фігурою у цьому плані. Студентів закликатимуть відвести Ісусу Христу центральне місце у їхньому земному житті.

Ознайомлення з матеріалом

- Роберт Д. Хейлз, "Свобода вибору: невід'ємна складова плану життя", *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2010, сс. 24–27.
- Dallin H. Oaks, "The Great Plan of Happiness," *Ensign*, Nov. 1993, 72–75.

Рекомендації для навчання

Алма 12:22–34

Спаситель відіграє головну роль у Божому плані

Покажіть наступне висловлювання старійшини Елксандера Б. Моррісона, сімдесятника, і попросіть когось зі студентів прочитати його вголос. Запропонуйте класу слідувати і визначити, що Небесний Батько представив Своїм дітям у доземному світі:

"У далекому минулому, до того, як стала існувати земля, на якій ми зараз живемо, Бог, наш Батько, ... запровадив план. ... [Цим] планом був передбачений досконалий спосіб отримання безсмертя і здобуття вічного життя для всіх Божих дітей" ("Life—the Gift Each Is Given," *Ensign*, Dec. 1998, 15–16).

- Які благословення, за словами старійшини Моррісона, ми можемо зрештою отримати завдяки Божому плану? (Поясніть, що отримати безсмертя означає воскреснути, тобто вже більше ніколи фізично не вмирати, а вічне життя означає той спосіб життя, у який живе Бог).

Запропонуйте студентам подумки прочитати Алма 12:25 і знайти, як Алма називав Божий план і коли його було підготовлено. Попросіть їх розповісти, що вони знайшли. (Алма навчав, що Божий "план викуплення" був закладений

“від заснування світу”. Після того, як студенти дадуть відповіді, ви можете зазначити, що серед інших назв Божого плану є такі: “милосердний план великого Творця” [2 Нефій 9:6]; “план спасіння” [Алма 24:14]; “великий план Вічного Бога” [Алма 34:9]; “великий план щастя” [Алма 42:8] та “вічний завіт” [УЗ 22:1; 45:9; 66:2]).

Потім попросіть студентів вивчити Алма 12:22–32 у парах і знайти причини, з яких Божий план названо планом викуплення. Коли пройде достатньо часу, запропонуйте кільком студентам поділитися з класом тим, що вони знайшли. Допоможіть студентам глибше зрозуміти ці вірші, запитавши:

- Яким, відповідно до вчень Алми, був би наш вічний стан без плану викуплення? (Без плану викуплення не могло би бути воскресіння мертвих або викуплення від гріха, а людство навіки залишилось би загубленим і занепалим та в стані фізичної і духовної смерті [див. також 2 Нефій 9:6–13]).
- Чому було необхідно, щоб нам був забезпечений шлях для подолання цих станів?

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 12:33–34. Попросіть клас слідкувати і знайти, що Бог підготував для викуплення Своїх дітей. Допоможіть студентам сформулювати вчення або принцип, викладений у цих віршах, запитавши:

- Як би ви підсумували, що Ісус уможливило для нас у Божому плані? (Серед відповідей має бути така: **Якщо ми каємося і не кам'яніємо серцем, тоді отримаємо милість та прощення гріхів через Єдинонародженого Сина Божого. Лише через Ісуса Христа ми можемо отримати прощення гріхів і увійти в присутність Небесного Батька**).

Свідчіть, що Ісус Христос відіграє ключову роль у Божому плані та що через Його Спокуту для нас підготовлено шлях, щоб отримати безсмертя і вічне життя.

Авраам 3:24–27; 1 Петра 1:19–20

Ісус Христос був висвячений наперед бути нашим Спасителем

Запропонуйте студентам дослідити Авраам 3:24–27 та 1 Петра 1:19–20, щоб знайти, що в цих уривках говорить про роль Спасителя у Божому плані. Потім поставте наведені далі запитання. (*Примітка:* Ставлячи такі запитання, ви можете допомогти студентам навчитися аналізувати уривки з Писань і виявляти викладені в них вчення).

- Що в Авраам 3:26, означають фрази “перший стан” і “другий стан”? (“Перший стан” стосується доземного життя, а “другий стан”---смертного життя).
- Хто є три особи, згадані в Авраам 3:27, і що кожен з них зробив? (Небесний Батько, Ісус Христос і Сатана. Наголосіть, що **у доземному світі Небесний Батько висвятив наперед Свого Першонародженого Сина, Ісуса Христа, бути центральною фігурою в Його плані**).

Пересвідчіться в тому, що студенти розуміють, що у доземному світі Ісус був відомий як Єгова. Потім запитайте:

- Коли Єгова сказав Батькові: “Ось Я, пошли Мене”, що Він зобов’язувався робити у смертному житті? (Навчати Своїй евангелії, встановити Свою Церкву, відстраждати і померти за наші гріхи та піднятися з мертвих).
- Які можливості відкриваються перед нами у майбутньому завдяки тому, що Небесний Батько вибрав Єгову нашим Викупителем?

Попросіть студентів подумки вивчити Мойсей 4:2 і знайти інші важливі істини стосовно рішення Небесного Батька вибрати Єгову нашим Спасителем і Викупителем. Коли студенти пояснять, що вони знайшли, пересвідчіться в тому, що вони визначили такі істини: **Єгову було вибрано від самого початку. Одна з причин, чому було вибрано саме Єгову, полягає у тому, що Він прагнув чинити волю Батька і віддати всю славу Батькові.** Щоб сильніше наголосити на цих істинах, покажіть і прочитайте вголос наступне висловлювання старійшини Джеффри Р. Холланда, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“На доземній раді [Ісус Христос] безперечно був єдиним достатньо покірним і готовим, аби бути висвяченим наперед [здійснити безкінечну Спокуту]”
 (“The Atonement of Jesus Christ,” *Ensign*, Mar. 2008, 35).

Попросіть студентів уявити, що могли відчувати присутні, коли Небесний Батько сказав усім Своїм дітям, що Його Першонароджений Син, Єгова, буде нашим Спасителем. Потім покажіть наступне висловлювання пророка Джозефа Сміта (1805–1844), і попросіть когось зі студентів прочитати його вголос.

“На першому зібранні на небесах ми всі були присутні і бачили, як обрали і призначили Спасителя, як склали план спасіння, і ми ухвалили його”
 (Учення Президентів Церкви: Джозеф Сміт [2007], с. 210).

- Що, на ваш погляд, ви знали про Єгову й тому підтримали Його покликання та призначення нашим Спасителем і Викупителем?

Покажіть наведене далі висловлювання старійшини Ніла А. Максвелла (1926–2004), з Кворуму Дванадцятьох Апостолів. Потім дайте студентам трохи часу, щоб вони записали будь-які думки про Спасителя і описали почуття до Нього, коли обмірковуюватимуть божественну істину, якій навчав старійшина Максвелл:

“Ще ніколи ніхто не пропонував так багато стільком багатьом всього кількома словами, як Ісус, коли Він сказав: “Ось Я, пошли Мене” (Авр. 3:27)” (“Jesus of Nazareth, Savior and King,” *Ensign*, May 1976, 26).

Попросіть кількох студентів поділитися з класом тим, що вони написали.

Відвести Спасителю центральне місце у нашому земному житті

Знов зверніть увагу студентів на Авраам 3:25, звідки ми дізнаємося, що Небесний Батько призначив, щоб смертне життя було часом випробування, аби побачити, чи будемо ми виконувати Його заповіді. Прочитайте наведене далі висловлювання старійшини Роберта Д. Хейлза, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів: Попросіть одного зі студентів прочитати це висловлювання вголос, а весь клас---знайти, який вибір ми повинні зробити, як одну зі складових випробування у нашому земному житті:

“Подумайте про це: в нашому доземному стані ми обрали йти за Спасителем, Ісусом Христом! І завдяки цьому нам було дозволено прийти на землю. Я свідчу, що роблячи зараз той самий вибір іти за Спасителем, поки ми тут, на землі, ми отримаємо навіть більше благословення у вічності. Але знайте: ми повинні продовжувати робити вибір іти за Спасителем. На кону вічність, і наше розумне використання свободи вибору і самі наші вчинки необхідні, щоб ми могли отримати вічне життя” (“Свобода вибору: невід’ємна складова плану життя”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2010, с. 25).

Щоб допомогти студентам визначити і зрозуміти принцип або істину, яким навчав старійшина Хейлз, поставте такі запитання:

- Чого ви навчилися з висловлювання старійшини Хейлза про наш вибір у цьому житті? (Після того, як студенти дадуть відповідь, свідчіть: **якщо ми вирішуємо відвести Спасителю центральне місце в нашому житті, поки ми тут, на землі, ми отримаємо величніші благословення у вічності**).
- Що, на вашу думку, мав на увазі старійшина Хейлз, сказавши фразу “на кону вічність”?
- Які ставлення та дії свідчать, що людина вибирає наслідувати Ісуса Христа? (Напишіть відповіді студентів на дошці).

Поясніть, що для більшості з нас легко зосереджуватися на Спасителі у неділю. Але як нам зробити так, щоб Він відігравав більш значну роль у нашому житті протягом тижня? Дайте студентам час на обмірковування того, що вони зробили сьогодні, щоб зосередитися на Спасителі. Запропонуйте їм записати щось, що вони можуть зробити сьогодні, щоб повніше зосередити своє життя на Спасителі. Нехай вони подумки зобов’язуються перед Небесним Батьком, що вони це зроблять.

На завершення уроку свідчіть про істини, яким навчали сьогодні.

Матеріали для прочитання студентами

- Алма 12:22–34; 34:9; 42:8, 11; Учення і Завіти 22:1; 45:9; 66:2; Авраам 3:24–27; 1 Петра 1:19–20; Мойсей 4:2.
- Роберт Д. Хейлз, “Свобода вибору: невід’ємна складова плану життя”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2010, сс. 24–27.

УРОК 3

Єгова і Його доземне священнослужіння

Вступ

За словами сучасних пророків, Ісус Христос "навчав істинам вічності, реальності нашого доземного існування, меті нашого земного життя і можливостям, відкритим для Божих синів і дочок у житті прийдешньому" ("Живий Христос: Свідчення апостолів", *Ensign* або *Ліягона*, бер. 2008, с. 42). На цьому уроці студенти дізнаються, що у

доземному житті їхня віра в те, що Єгова (Ісус Христос) здійснить Спокуту, дала їм змогу подолати Сатану у Війні на Небесах. Студенти також побачать, що у доземному світі Єгова значно перевершував усіх Божих дітей за усіма божественними якостями.

Ознайомлення з матеріалом

- Richard G. Scott, "Jesus Christ, Our Redeemer", *Ensign*, May 1997, 53–54, 59.
- "The Father and the Son: A Doctrinal Exposition by the First Presidency and the Quorum of the Twelve Apostles", *Ensign*, Apr. 2002, 13–18.

Рекомендації для навчання

Об'явлення 12:7–11; Мойсей 4:3

Роль Єгови у Війні на Небесах

Напишіть слово *війна* на дошці та запитайте студентів, які образи їм спадають на думку, коли вони думають про війну. Потім попросіть їх проглянути Об'явлення 12:7, 9 і визначити, яку війну описано тут (Війну на Небесах). Нехай студенти пояснять, що, на їхню думку, сталося під час тієї війни.

Покажіть наступне висловлювання старійшини Брюса Р. Мак-Конкі (1915–1985), з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, і запропонуйте одному зі студентів прочитати його вголос:

"Якого виду війною [була Війна на Небесах]? Того самого, який найбільш поширений на землі; це єдиний вид війни, в якому можуть брати участь Сатана та духовні істоти---війна слів, збентеження поглядів, конфлікт ідеологій; війна між істиною та помилкою" (*Doctrinal New Testament Commentary*, 3 vols. [1965–1973], 3:518).

Запитайте студентів:

- В чому, за словами старійшини Мак-Конкі, полягала подібність між Війною на Небесах та війною, яку Сатана веде проти Божих дітей у смертному житті?

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Об'явлення 12:10, а іншого студента прочитати вголос Мойсей 4:3. Ви можете рекомендувати студентам

зробити перехресні посилання між цими двома уривками, написавши *Мойсей* 4:3 на полях Писань біля Об'явлення 12:10 і навпаки. Поясніть, що "той, хто братів наших скаржив" (Об'явлення 12:10)---це Сатана. Потім запитайте:

- Відповідно до Мойсей 4:3, як Сатану було вигнано з доземного світу?

Попросіть студентів подумки прочитати Об'явлення 12:11. Допоможіть їм сформулювати принцип, що міститься в цьому вірші, поставивши такі запитання:

- Як би ви підсумували сказане у вірші 11 про вплив Спокути Ісуса Христа? (Студенти мають визначити таку істину: **Оскільки було відомо, що Ісус Христос здійснив Спокуту, її вплив уже діяв у доземному світі.** Тому Його називали "Агнцем, заколеним від закладин світу" [Об'явлення 13:8; див. також Мосія 4:7; Мойсей 7:47]).
- Як ви можете скористатися написаним в Об'явлення 12:11, щоб це допомогло вам у вашій особистій війні проти Сатани в цьому житті? (Після того, як студенти дадуть відповіді, напишіть на дошці такий принцип: **Ми можемо подолати Сатану, покладаючись на Ісуса Христа, Який здійснив Спокуту, та свідчачи й залишаючись вірними нашому свідченню).**

Авраам 3:15–25; Учення і Завіти 138:55–56

Єгова перевершує нас в усьому

Скажіть студентам, що у доземному житті ми підготувалися до приходу на землю. Покажіть наступне висловлювання пророка Джозефа Сміта (1805–1844) і попросіть когось зі студентів прочитати його вголос:

"Сам Бог, опинившись посеред духів тобто розумів і слави, будучи більш розумним, відчув за належне запровадити закони, завдяки яким інші зможуть мати привілей розвинути до Його рівня. Наш родинний зв'язок з Богом відкриває нам можливість просуватися в знанні. Він має повноваження запроваджувати закони, щоб наставляти менших розумів, щоб вони могли бути з Ним піднесені" (*Учення Президентів Церкви: Джозеф Сміт* [2007], с. 211).

Сміт [2007], с. 211).

Поставте такі контрольні запитання:

- Що ви дізнаєтеся з висловлювання Джозефа Сміта про прагнення Небесного Батька щодо нас? (Небесний Батько прагне, щоб ми просувалися і розвивалися духовно---щоб стати більш схожими на Нього).

Напишіть наступні запитання на дошці та запропонуйте студентам вивчити Авраам 3:24–25, щоб знайти відповіді:

- Хто був "один серед них, Який був подібний Богові"? (вірш 24).
- Якою була Його роль?

- Що Він сказав про те, якою буде одна з цілей смертного життя?

Коли пройде достатньо часу, попросіть студентів поділитися з класом своїми відповідями. Потім запропонуйте студентам знайти в Учення і Завіти 138:55–56 інформацію про те, що було зроблено, щоб підготувати Божих дітей до успішного досягнення цієї цілі у смертному житті. Щоб допомогти студентам застосувати цей уривок до себе, запитайте:

- Відповідно до цих віршів, як ми готувалися, щоб прийти на землю?

Запропонуйте студентам подумати якийсь час над тим, якими були якості Спасителя у доземному світі. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Авраам 3:19, 21. Нехай клас слідкує, щоб знайти, що тут сказано про Ісуса Христа. Після того, як студенти дадуть відповіді, вручіть їм копію наступних висловлювань старійшини Ніла А. Максвелла (1926–2004) і старійшини Брюса Р. Мак-Конкі (1915–1985), з Кворуму Дванадцятьох Апостолів. Попросіть їх прочитати ці висловлювання і позначити слова та фрази, які навчають про Спасителя:

“За розумом та здібностями, [Ісус Христос] значно перевершує особистий та зведений разом потенціал і досягнення усіх, хто жив, живе зараз і ще житиме у майбутньому! (Див. Авр. 3:19)”. (Neal A. Maxwell, “O, Divine Redeemer”, *Ensign*, Nov. 1981, 8).

“Будучи підвладними закону і маючи свою свободу волі, усі душі людей, ще знаходячись у Вічній Присутності, розвинули схильності, таланти, потенціал та здібності кожного виду, роду та ступеня. Протягом тривалого тодішнього періоду життя виникла безкінечна різноманітність талантів і здібностей. ...

Господь наділив усіх нас свободою волі; Він дав нам закони, які дозволять нам просуватися та розвиватися і стати подібними до Нього; і Він радив нам і застерігав нас йти шляхом, що веде до слави та піднесення. Сам Він був втіленням і уособленням усього доброго. Кожна бажана якість і риса перебувала в Ньому в її вічній повноті. Усі Його слухняні діти почали ставати у чомусь одному чи іншому подібними до Нього. Там наші таланти та здібності настільки ж значно вирізнялися за різноманітністю і ступенем, як і тут серед нас. Дехто переважав у чомусь одному, інші в чомусь іншому. Першонароджений перевершував усіх нас в усьому” (Bruce R. McConkie, *The Mortal Messiah*, 4 vols. [1979–1981], 1:23).

Поставте студентам контрольне запитання стосовно того, що привернуло їхню увагу в цих висловлюваннях. Якщо потрібно, запитайте:

- Що ви дізналися від цих двох апостолів про унікальні якості Єгови у доземному світі? (Студенти мають розуміти, що у доземному світі Єгова перевершував зведений разом потенціал і досягнення усіх дітей Небесного Батька).

Дайте студентам кілька хвилин, щоб обміркувати доземне священнослужіння Спасителя і записати будь-які свої думки та почуття. Попросіть кількох з них поділитися з класом тим, що вони написали. На завершення уроку закликайте студентів обміркувати, як знання про доземне священнослужіння і унікальні якості Спасителя може допомогти їм поглибити свою любов до Нього та віру в Нього.

Матеріали для прочитання студентами

- Об'явлення 12:7–11; Авраам 3:15–25; Учення і Завіти 138:55–56.
- Richard G. Scott, "Jesus Christ, Our Redeemer", *Ensign*, May 1997, 53–54, 59.

УРОК 4

Єгова створив землю

Вступ

У проголошенні “Живий Христос: Свідчення апостолів” сказано: “Під проводом Свого Батька [Ісус Христос] створив землю. “Усе через Нього повстало, і ніщо, що повстало, не повстало без Нього” (Іван 1:3)” (*Ensign* або

Ліягона, бер. 2008, с. 42). Якщо студенти розумітимуть вічні цілі сотворіння землі, вони зможуть жити з глибшою рішучістю виповнити міру свого сотворіння.

Ознайомлення з матеріалом

- Рассел М. Нельсон, “Сотворіння”, *Ліягона*, лип. 2000 р., с. 102.
- Якщо цей матеріал доступний вашою мовою, прочитайте його: Neal A. Maxwell, “Our Creator’s Cosmos”, in *By Study and by Faith: Selections from the Religious Educator*, ed. Richard Neitzel Holzappel and Kent P. Jackson (2009), 37–50.

Рекомендації для навчання

Буття 1:1; Іван 1:1–3; Євреям 1:1–2; Кн. Якова 4:9; Учення і Завіти 38:1–3; 76:22–24; 104:14–17; Мойсей 1:30–33; 2:1

Єгова створив землю

Покажіть якийсь предмет, який хтось створив для вас (можливо як подарунок). Розкажіть присутнім, які почуття викликає у вас цей предмет і які почуття ви маєте до людини, яка його створила. Потім запитайте:

- Коли для вас хто-небудь щось створював? Які почуття ви маєте до людини, яка це створила?

Запропонуйте студентам порівняти Буття 1:1; Іван 1:1–3; Ефесянам 3:9; Євреям 1:1–2 та Мойсей 2:1 і знайти відмінності. Попросіть студентів скласти на дошці перелік того, що є схожим і що відрізняється у цих уривках. (*Примітка:* Навчаючись порівнювати і протиставляти уривки з Писань, студенти ясніше розумітимуть вчення та принципи). Потім запитайте:

- Відповідно до цих уривків, Хто створив землю? (Наголосіть, що **Єгова створив землю під керівництвом Батька**, або, як навчав старійшина Рассел М. Нельсон, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів: “Усе Сотворіння було сплановане [Небесним Батьком]” (“Сотворіння”, *Ліягона*, лип. 2000 р., с. 102).

Дайте студентам час, щоб подумки прочитати і порівняти Учення і Завіти 76:22–24; 104:14–17 та Мойсей 1:30–33, шукаючи, що ще створив Єгова. При потребі зазначте, що Він створив світи без числа і що “земля є повною, на ній є досить і навіть більше” (УЗ 104:17). Допоможіть студентам проаналізувати цю фразу, запитавши їх:

- Яка підказка є у цій фразі стосовно того, що мало бути відомо Спасителю, коли Він створював землю? (Йому мало бути відомо скільки людей житимуть на землі та якими будуть їхні потреби в різні історичні періоди).

Поясніть студентам, що одна річ---знати, *Хто* створив землю, але інша річ---знати, *якою силою* було створено землю. Попросіть студентів порівняти Мормон 9:16–17; Учення і Завіти 38:1–3 та Кн. Якова 4:9, зробити перехресні посилання і визначити *як* було створено землю. Запропонуйте студентам пояснити своїми словами, що означають ці уривки. Потім покажіть таке висловлювання:

“Цей світ і все, що є в ньому, створив Ісус Христос. Він також створив багато інших світів. Усе це Він зробив силою священства під керівництвом нашого Небесного Батька” (*Основи євангелії* [2011], с. 23).

Наголосіть, що хоча в Писаннях дійсно міститься мало подробиць щодо того, як було створено землю, нам обіцяно, що одного дня такі подробиці буде відкрито (див. УЗ 101:32–34). У Писаннях значно докладніше розкривається мета Сотворіння.

Обговоріть всім класом такі запитання:

- Коли ви спостерігаєте за навколишнім світом, чого Божі творіння навчають вас про Спасителя, про Його священство та Його стан у доземному світі?
- Як розуміння цих істин впливає на ваші почуття до Ісуса Христа та ваше свідчення про Нього?
- Як розуміння цих істин впливає на ваші почуття до землі?

Перш, ніж продовжити, наголосіть студентам, що Спаситель створив землю, а Небесний Батько є Батьком наших духів і Він створив фізичні тіла Адама і Єви.

1 Нефій 17:36; 2 Нефій 2:23–25; Учення і Завіти 49:16–17; Мойсей 1:27–33, 39

Мета створення землі

Розділіть студентів на пари і попросіть їх дослідити Мойсей 1:27–33, 39; 1 Нефій 17:36 та Учення і Завіти 49:16–17. Ви можете рекомендувати позначити в цих уривках ті слова і фрази, які допоможуть їм сформулювати відповідь на таке запитання: “Як ви поясните другові, *чому* було створено землю?” Попросіть кілька пар поділитися своїми відповідями з класом.

Студенти повинні розуміти, що **Єгова створив землю, щоб забезпечити місце, де Божі діти могли б жити і розвиватися, щоб отримати вічне життя**. Запитайте:

- Що означає фраза “мірою людини” в Ученні і Завітах 49:17? (При потребі див. коментар до Учення і Завіти 49:16–17 в *Doctrine and Covenants Student Manual* [(Church Educational System manual, 2001), 106].)

Попросіть студентів подумки прочитати 2 Нефій 2:18–25 і потім запитайте:

- Чому умови в Еденському саду перешкоджали розвитку Адама і Єви згідно з планом спасіння Небесного Батька?
- Чому Падіння Адама допомогло землі виповнити мету її сотворіння? (Завдяки цьому Адам і Єва змогли мати дітей).
- Як наслідки Падіння, описані у вірші 23, допомагають нам розвиватися згідно з планом Небесного Батька?

Дайте кожному студенту копію наступних висловлювань старійшини Брюса Р. Мак-Конкі (1915–1985), з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, та сестри Джулі Б. Бек, колишнього генерального президента Товариства допомоги. Дайте студентам достатньо часу, щоб прочитати ці висловлювання і обміркувати роль Сотворіння у Божому плані для спасіння Його дітей.

“Так само, як спасіння приходить завдяки Спокуті, воно теж приходить і через Падіння. ...

І також слід пам'ятати, що Падіння було уможливлене завдяки тому, що безкінечний Творець ... створив землю і людину та всі форми життя такими за своїм станом, що вони могли пасти. ... Усе було створено таким, що воно могло пасти або змінитися, і завдяки цьому було запроваджено такий тип або вид існування, який був потрібен для введення в дію всіх положень і умов Батькового вічного плану спасіння.

Це перше фізичне сотворіння усього ... було райським за своєю природою. У ту первинну й Еденську добу всі форми життя жили у вищому та іншому стані, ніж існує сьогодні. Падіння, що мало статися, поведе їх вниз, вперед і далі. Смерть і породження ще мали увійти у світ” (Bruce R. McConkie, “Christ and the Creation”, *Ensign*, June 1982, 9).

© Busath.com

“У Церкві Ісуса Христа Святих Останніх Днів ми маємо теологію сім'ї, в основі якої Сотворіння, Падіння і Спокута. Завдяки Сотворінню землі з'явилося місце, де могли б жити сім'ї. Бог створив чоловіка та жінку—дві невід'ємні половинки сім'ї. Згідно з планом Небесного Батька Адама і Єви було запечатано, і вони утворили вічну сім'ю.

Падіння відкрило шлях до зростання сім'ї. Адам і Єва, як керівники своєї сім'ї, зробили вибір здобути досвід смертного життя. Завдяки Падінню вони змогли мати синів і дочок.

Спокута дає сім'ї можливість бути запечатаною навіки. Завдяки Спокуті сім'ї можуть вічно розвиватися й удосконалюватися. План щастя, який також називають планом спасіння, був планом, створеним для сімей. Підростаюче покоління має розуміти, що в основі нашої теології знаходиться сім'я” (Джулі Б. Бек, “Викладання вчення про сім'ю”, *Лягона*, бер. 2011, с. 12).

- Як ці висловлювання допомагають вам розуміти надзвичайно важливу роль Сотворіння у всеохоплюючому Божому плані спасіння Його дітей.
- Чому важливо розуміти, що землю було створено, щоб допомогти піднесенню людей і сімей? (Коли студенти відповідатимуть, напишіть на дошці такий принцип: **Якщо ми усвідомимо мету створення землі, у**

нас може розвинути глибше бажання здійснити мету нашого сотворіння).

Поясніть студентам, що завдяки запечатувальній силі священства чоловіки і дружини та батьки і діти можуть бути разом після смерті. Без запечатувальної сили, яку було відновлено Іллею, Божі діти не могли б отримати повноти благословень піднесення і ця мета створення землі не була би здійснена, або, як написано в Ученні і Завітах, “землю було б повністю спустошено” (УЗ 2:3; див. також Малахія 4:6).

На завершення цього уроку свідчать про ці важливі істини: (1) Єгова створив землю під керівництвом Батька; (2) Він створив землю, щоб забезпечити місце, де Божі діти могли б жити і розвиватися, щоб отримати вічне життя; і (3) якщо ми усвідомимо мету створення землі, у нас може розвинути глибше бажання здійснити мету нашого сотворіння.

Заохотьте студентів обміркувати, що вони можуть робити, щоб виявити вдячність за творіння Ісуса Христа. Закличте студентів діяти за будь-якими спонуканнями Духа, які вони відчули під час уроку.

Матеріали для прочитання студентами

- Буття 1:1; Іван 1:1–3; Євреям 1:1–2; Мойсей 2:1; Мормон 9:16–17; Учення і Завіти 38:1–3; 76:22–24; 104:14–17; Кн. Якова 4:9; Учення і Завіти 101:32–34; Мойсей 1:27–33, 39; 1 Нефій 17:36; Учення і Завіти 49:16–17.
- Рассел М. Нельсон, “Сотворіння”, *Ліягона*, лип. 2000 р., с. 102.

УРОК 5

Ісус Христос був Єговою Старого Завіту

Вступ

У своєму свідченні про Спасителя Ісуса Христа сучасні пророки проголосили: "Він був Великим Єговою Старого Завіту" ("Живий Христос: Свідчення апостолів", *Ensign* або *Ліягона*, бер. 2008, с. 42). Як Єгова, Ісус Христос встановлював вічну євангелію Небесного Батька на землі

у кожному розподілі часів, щоб зібрати всіх загублених дітей Бога. Наша віра в Ісуса Христа може зміцнитися, коли ми усвідомимо Його незмінну природу і Його вічну євангелію.

Ознайомлення з матеріалом

- Рассел М. Нельсон, "Завіти", *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2011, сс. 86–89.
- "Авраамів завіт", *Дорогоцінна Перлина. Посібник для студентів* (Посібник Церковної системи освіти, 2000), сс. 97–102.
- "Enrichment Section A: Who Is the God of the Old Testament?", *Old Testament Student Manual: Genesis–2 Samuel*, 3rd ed. (Church Educational System manual, 2003), 45–48.

Рекомендації для навчання

Вихід 3:11–14; 6:2–3; Іван 8:52–53, 56–59; 18:5, 8; 3 Нефій 15:5; Авраам 1:16; 2:8

Ісус Христос був Єговою Старого Завіту

Запропонуйте студентам назвати кілька відомих їм імен та титулів Спасителя. Напишіть їхні відповіді на дошці. Скажіть студентам, що сьогодні ви будете обговорювати важливе ім'я, або титул, за яким Ісус Христос був відомий до Свого земного священнослужіння. Попросіть їх подумки прочитати Іван 8:52–53, 56–59. Потім запитайте:

- Які запитання юдеї ставили Спасителю?
- Що, на вашу думку, мав на увазі Ісус у Своїй відповіді: "Перш, ніж був Авраам, Я є"? (вірш 58).

Аби допомогти студентам дати визначення фразі "Я є", розділіть студентів на пари і попросіть їх прочитати Вихід 3:11–14; 6:2–3, щоб знайти, як називав Себе Бог Старого Завіту. Коли пройде достатньо часу, поставте такі запитання:

- Відповідно до цих віршів, якими іменами називав Себе Бог Старого Завіту? (Зазначте, що Вихід 6:3 в Перекладі Джозефа Сміта звучить так: "Я Господь Бог Всемогутній; Господь ЄГОВА. Але хіба Ймення Своє Я не дав їм пізнати?" Див. також Авраам 1:16).

- Як, завдяки цим віршам, стає зрозумілою значущість слів Ісуса Христа: “Перш, ніж був Авраам, Я є”? (Студенти мають зрозуміти, що **Ісус Христос був Єговою---Богом Старого Завіту і великим Я Є**).

Покажіть наступні висловлювання:

“Це підтвердження божественності надано з усією щирістю і прямою, на яку тільки спроможна або здатна людина. “Перш, ніж був Авраам, Я є---Єгова”. Тобто, “Я Бог Всемогутній, Великий Я Є. Моє існування не залежить від когось чи чогось, я Вічний. Я—Бог ваших батьків. Моє ім’я: Я Є, тобто СУЩИЙ” (Bruce R. McConkie, *Doctrinal New Testament Commentary*, 3 vols. [1965–1973], 1:464).

Єгова---це “завітне або власне ім’я Бога Ізраїлевого. Воно означає “Незмінний” (Bible Dictionary, “Jehovah”).

- Чому важливо знати, що Ісус Христос був Єговою Старого Завіту? (Серед відповідей має бути така істина: **Бог завжди давав Свою євангелію через Свого Сина, Ісуса Христа**. Див. також 3 Нефій 15:5, де записано вчення Спасителя про те, що Він Той, Хто дав закон).

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос наступне висловлювання Президента Джозефа Філдінга Сміта (1876–1972):

“Після падіння всі одкровення приходять через Ісуса Христа, Який є Єговою Старого Завіту. ... Після падіння Батько [Елогим] ніколи безпосередньо і особисто не спілкувався з людиною, і Він ніколи не являвся, окрім як тоді, коли представляв Сина і свідчив про Нього” (*Doctrines of Salvation*, comp. Bruce R. McConkie, 3 vols. [1954–1956], 1:27).

- Як знання про те, що Єгова, або Ісус Христос, є незмінним, допомагає вам вірити в Нього? (Серед відповідей може бути така: **Знання про те, що Ісус Христос є незмінним, допомагає нам вірити, що, подібно до того, як Він виконав Свої обіцяння перед народом, про який ми читаємо в Писаннях, Він виконає Свої обіцяння й перед нами**).

Зазначте, що до початку періоду, що настав по завершенні біблійних часів, єврейське ім’я Єгова (як правило, в літературі його подавали як *Ягве*) вважалося надто священним, щоб промовлятися вголос. З цієї причини, за винятком кількох виключень (див. Вихід 6:3; Псалми 83:18; Ісаїя 12:2; 26:4), перекладачі видання Біблії короля Джеймса перекладали слово *Єгова* як ГОСПОДЬ (усі літери слова великі). У сучасному іудаїзмі його замінено словом *Адонай*, яке означає “Господь”.

Буття 13:14–16; 17:1–9; Мойсей 6:51–52, 64–66; Авраам 1:18–19; 2:8–11**Єгова дав вічну євангелію у давнину**

Поки студенти працюють у парах, попросіть їх прочитати Мойсей 6:51–52, 64–66 і визначити, чого Єгова навчав Адама. Скажіть їм, що у віршах 51–52 Єгова говорить від імені Батька. Потім запитайте:

- Чим євангелія, якій навчали Адама, привернула вашу увагу? (Це та сама євангелія, якій навчають сьогодні. [Див. 2 Нефій 31:10–16, де міститься приклад того, як такій самій євангелії навчали на Американському континенті]. Наголосіть на цій істині, написавши наступне висловлювання на дошці: **Євангелія Ісуса Христа є вічною і незмінною у кожному з євангельських розподілів.**

Зазначте студентам, що у пізнішому розподілі Єгова поновив Свою вічну євангелію через завіт з Авраамом, відомий як Авраамів завіт. Розділіть клас на дві половини. Доручіть одній половині класу вивчити Буття 13:14–16; 17:2–8; Авраам 1:18–19; 2:8–11 і скласти перелік обіцянь, даних Господом Аврааму. Доручіть другій половині класу вивчити Буття 17:1–5, 9; Авраам 1:19; 2:8–11 і скласти перелік того, що Аврааму треба було зробити для отримання обіцяних благословень. (Примітка: Коли студенти навчаються виявляти переліки у Писаннях, вони зможуть краще усвідомлювати ключові ідеї, на яких прагнув наголосити автор Писань).

Поки студенти навчаються, перенесіть наведену далі схему на дошку, залишивши місце для запису відповідей:

<i>Авраамів завіт</i>	
<i>Обіцяння, дані Аврааму</i>	<i>Обов'язки Авраама</i>

Коли пройде достатньо часу, запросіть кількох студентів з кожної групи підійти до дошки і написати те, що вони знайшли, під відповідним заголовком. Стисло підсумуйте Авраамів завіт---покажіть наступне висловлювання і попросіть когось зі студентів прочитати його вголос:

“Авраам прийняв євангелію, його було висвячено у вище священство (УЗ 84:14; Авр. 2:11) і він уклав цілестіальний шлюб, який є завітом піднесення (УЗ 131:1–4; 132:19, 29). Авраам одержав обіцяння, що всі благословення цих завітів буде запропоновано його земному потомству (УЗ 132:29–31; Авр. 2:6–11). Всі ці завіти й обіцяння названо Авраамовим завітом. Відновлення цього завіту відбулося в останні дні через відновлення євангелії для того, щоб усі народи землі були благословенні через це відновлення (Гал. 3:8–9, 29; УЗ 110:12; 124:58; Авр. 2:10–11)” (Путівник по Писаннях, “Авраамів завіт”; scriptures.lds.org).

Наголосіть, що від початку Батько уклав завіт зі Своїми дітьми, щоб зібрати їх разом через істини, обряди і благословення вічної євангелії. Відновлення євангелії включає в себе відновлення Авраамового завіту. Отже, Авраамів завіт---це важлива частина нового і вічного завіту, який є повнотою євангелії Ісуса Христа. Запитайте студентів:

- Як знання про те, що ми нащадки Авраама і спадкоємці всього, що Бог пообіцяв йому, впливає на спосіб вашого життя?
- Як можливість отримати благословення, обіцяні Аврааму і його потомству зміцнює сім'ї та скеровує нас у прийнятті рішень?

Запропонуйте студентам розповісти, як вони можуть здобути обіцяні благословення цього завіту для себе та членів своєї сім'ї, які жили у минулому, живуть зараз, та будуть жити в майбутньому.

Ісус Навин 24:3–13; 1 Нефій 17:23–32

Єгова благословляв і скеровував давній Ізраїль

Скажіть студентам, що Єгова обіцяв---як частину Авраамового завіту---благословення євангелії потомству Авраама і тим, хто збереться з ними. Запропонуйте одній половині класу прочитати Ісус Навин 24:3–13, а іншій 1 Нефій 17:23–32. Попросіть студентів знайти слова і фрази, з яких можна дізнатися, що зробив Єгова для давнього Ізраїля. Ви можете запропонувати їм позначити те, що вони знайдуть. Коли пройде достатньо часу, попросіть студентів поділитися тим, чого вони навчилися. Перефразуйте відповіді студентів на дошці. Щоб дізнатися, чому Єгова зробив дещо з того, що Він робив, попросіть когось зі студентів прочитати вголос Вихід 6:2–6. Запитайте решту студентів:

- Чому, за словами Єгови, Він зробив багато з того, про що ви читали в книгах Ісус Навин та 1 Нефій?
- Що, завдяки цьому, ви дізнаєтеся про обіцяння, дані вам Господом? (Коли студенти відповідатимуть, напишіть на дошці такий принцип: **Якщо ми живемо віддано, Господь виконає обіцяння, які Він нам дав**).

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос наступне висловлювання президента Дітера Ф. Ухтдорфа:

“Оскільки Бог був вірним і дотримувався Своїх обіцянь у минулому, ми можемо з впевненістю надіятися, що Він дотримається даних нам обіцянь нині та в майбутньому. У часи розпачу ми можемо твердо триматися надії на те, що “все спрацює [нам] на благо” [УЗ 90:24]” (“Безкінечна сила надії”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2008, с. 23).

- Як знання про те, що Єгова зробив у давнину, допомагає вам у часи випробувань?
- Що з того, що Він зробив для давнього Ізраїля, Він зробить також і для вас?

Свідчіть, що в кожному розподілі часів, Ісус Христос благословляв Божих дітей вічною євангелією. Подібно до того, як завітний народ у давнину отримав обіцяні благословення від Господа, ми також можемо їх отримати за умови нашого послуху.

Матеріали для прочитання студентами

- Іван 8:51–59; 18:5, 8; Вихід 3:11–14; 6:2–3; 3 Нефій 15:5; Мойсей 6:51–52, 64–66; Буття 17:1–9; Авраам 1:18–19; 2:8–11.
- “Enrichment Section A: Who Is the God of the Old Testament?” *Old Testament Student Manual: Genesis–2 Samuel*, 3rd ed. (Church Educational System manual, 2003), 45–48.

УРОК 6

Ісус Христос: прообрази, натяки та символи

Вступ

Сучасні пророки проголосили, що Ісус Христос “запровадив причастя як нагадування про Свою велику спокутну жертву” (“Живий Христос: Свідчення апостолів”, *Ensign* або *Ліягона*, бер. 2008, с. 42). Окрім обряду причастя, у Писаннях розповідається про багато

подій, обставин, предметів та багатьох людей, які мають нагадувати нам про місію і священнослужіння Ісуса Христа й навчати нас про них. Цей урок допоможе студентам розглянути деякі з цих прообразів, натяків та символів з Писань, що вказують нам на Христа.

Ознайомлення з матеріалом

- Russell M. Nelson, “In This Holy Land”, *Tambuli*, Feb. 1991, 10–19.
- “Enrichment Section C: Symbolism and Typology in the Old Testament”, *Old Testament Student Manual: Genesis–2 Samuel*, 3rd ed. (Church Educational System manual, 2003), 111–115.

Рекомендації для навчання

2 Нефій 11:4; Мойсей 6:63

Духовні символи Христа

Покажіть кілька ілюстрацій з добре відомими знаками або символами, такими як:

Після того, як студенти вкажуть значення кожного з цих знаків, попросіть їх навести приклади інших знаків або символів, значення яких легко розпізнати.

Розділіть студентів на пари. Запропонуйте кожній парі вивчити і порівняти 2 Нефій 11:4 та Мойсей 6:63. Попросіть їх обговорити, що спільного є між цими уривками і чого з них можна навчитися про Ісуса Христа та мету Божих створінь. Після того, як пари обговорять знайдене, запитайте клас:

- Як би ви сформулювали ключову істину, записану в цих уривках з Писань? (Студенти мають визначити таку істину: **Усе було створено, щоб свідчити про Ісуса Христа**).
- Якими є кілька прикладів того, що “дане від Бога” і є “прообразом” (2 Нефій 11:4), або символом, Ісуса Христа?

Скажіть студентам, що в усіх Писаннях містяться прообрази, натяки, символи Ісуса Христа та подібності до Нього. Поясніть, що прообрази, натяки, символи та подібності є символічним зображенням чогось величнішого. Наприклад, Ліягона, описана у Книзі Мормона, символізує слова Христа. У цій частині уроку ми зосередимося на прообразах та образах, що знаходяться у Старому Завіті. Більшість цих образів—це люди, предмети, події та обставини (можливо, буде корисним написати ці категорії на дошці). Перепишіть на дошку наведений далі список посилань на Писання або вручіть його студентам як роздатковий матеріал:

Ісус Христос: прообрази, натяки та символи

Прообрази, натяки та символи Христа у Старому Завіті	Здійснення у житті Христа
Буття 22:1–14	Іван 3:16; 19:16–18; Кн. Якова 4:4–5
Вихід 3:7–8, 10–12	Матвій 1:21; 2 Нефій 6:17
Вихід 12:3, 5–7, 13–14, 46	Іван 1:29; 19:14, 31–36; 1 Петра 1:18–19
Вихід 16:14–15, 18	Іван 6:5–10, 48–51
Левит 8:15, 30; 17:11	Євреям 9:22; 13:12
Левит 16:2–6, 17	Євреям 9:6–12; 10:11–12
Левит 22:19–22	Євреям 9:14; Учення і Завіти 20:22
Числа 21:4–9	Іван 3:14–15; Геламан 8:13–15
Йона 1:17; 2:10	Матвій 12:38–40

Доручіть одному або кільком студентам вивчити кожну з цих груп уривків з Писань і підготуватися пояснити значення символів у Старому Завіті та те, як вони вказують на Ісуса Христа. Коли пройде достатньо часу, попросіть студентів поділитися своїми знахідками.

Якщо дозволяє час, можна також обговорити деякі з символів Христа, визначених старійшиною Расселом М. Нельсоном, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, у статті “In This Holy Land” (*Tambuli*, Feb. 1991, 10–19).

Обговоріть всім класом такі запитання:

- Чому, на ваш погляд, все було створено для того, щоб бути прообразом або символом Спасителя?
- Чому корисно завжди прагнути відкривати для себе, як усе свідчить про Ісуса Христа? (Пересвідчіться в тому, що студенти розуміють такий принцип: **Ми зможемо дізнатися більше про Ісуса Христа, якщо будемо розпізнавати значення образів, прообразів та символів, які свідчать про Нього**).

- Як зміцнилася ваша віра в Спасителя завдяки чомусь, що символізує Його?
- Що ви можете робити, щоб розпізнати Христа у даних нам символах?

2 Нефій 11:2–6

Символи та образи Христа у завітах і обрядах євангелії

Поясніть, що ця частина уроку буде зосереджена на іншому аспекті євангелії Ісуса Христа, пов'язаному з символами та образами Христа. Запропонуйте студентам дізнатися з 2 Нефій 11:2–6, що втішало Нефія. Ви можете рекомендувати їм позначити знайдене.

- Що втішало Нефія?

Зверніть увагу на фразу “завіти Господа” у вірші 5. Поясніть, що завіти і обряди є важливою частиною вічної євангелії Ісуса Христа. Багато складових завітів і обрядів є символічними. Вони навчають про Ісуса Христа і ведуть нас до Нього. Покажіть наступне висловлювання старійшини Брюса Р. Мак-Конкі (1915–1985), з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, і попросіть когось зі студентів прочитати його вголос:

“Кожен божественний обряд або дія, призначена Богом, кожна жертва, символ або подібність,---все, що Бог коли-небудь давав Своему народу---все було призначено і встановлено так, щоб свідчити про Його Сина і зосереджувати віру віруючих людей на Ньому та Викупленні, здійснити яке Він був висвячений наперед” (*The Promised Messiah: The First Coming of Christ* [1978], 28).

- Яке вчення або принцип містяться у цьому висловлюванні? (Одна з можливих відповідей така: **якщо ми будемо шукати символи Христа, то зможемо побачити їх в євангельських обрядах**).
- Як це знання може стати нам у пригоді, коли ми беремо участь в євангельських обрядах?

Запропонуйте студентам подумки вивчити Римлянам 6:3–6 та 3 Нефій 18:7, 11, щоб знайти символи, які вказують на Спасителя. Потім запитайте:

- Як євангельські завіти або обряди навчають про Христа та допомагають вам пам'ятати про Нього?

Щоб допомогти студентам відчутти істину і важливість опанування вміння розпізнавати прообрази та символи Христа, поставте запитання, подібні до наступних:

- Який символ Спасителя має для вас велике значення?
- Як ви пересвідчуєтеся в тому, що помічаєте цей символ?
- Як благословило ваше життя бачення, що це---символ Христа?

Запропонуйте студентам застосовувати принципи, наведені в цьому уроці, закликавши їх написати, як вони можуть краще розпізнавати прообрази, натяжки та символи Спасителя у Писаннях, в євангельських обрядах та своєму

повсякденному житті. Нехай вони виберуть день у недалекому майбутньому, коли вони свідомо шукатимуть образи, предмети або події, що нагадують їм про Спасителя. Заохотьте їх вести список того, що вони знайдуть, і поділитися своїм списком з членом сім'ї або другом, чи, можливо, у соціальних медіа.

Матеріали для прочитання студентами

- 2 Нефій 11:2–6; Мойсей 6:63.
- Russell M. Nelson, “In This Holy Land”, *Tambuli*, Feb. 1991, 10–19.

УРОК 7

Христос—Єдинонароджений Син Бога у плоті

Вступ

У давнину звістка про народження Спасителя була приємною новиною, проголошеною багатьма: Бог послав Свого Сина викупити світ. У документі “Живий Христос: Свідчення Апостолів” проголошується, що Ісус є “Першонародженим від Батька, Єдинонародженим

Сином у плоті, Викупителем світу” (*Ensign* або *Ліягона*, бер. 2008, с. 42). На цьому уроці студенти дізнаються, чому було надзвичайно важливо, щоб Ісус народився від смертної матері та безсмертного Батька.

Ознайомлення з матеріалом

- Robert E. Wells, “Our Message to the World”, *Ensign*, Nov. 1995, 65–66.

Рекомендації для навчання

Матвій 1:18--24; Лука 1:26--35; Мосія 3:7--8

“Єдинонароджений від Батька”

Почніть урок з показу відеофрагмента “Народження Ісуса” (2:59). (Завантажте і попередньо перегляньте цей відеофрагмент до початку уроку).

Після перегляду відео запитайте:

- Які аспекти народження Спасителя є для вас важливими і чому?

Скажіть студентам, що на цьому уроці вони обговорюватимуть один з аспектів народження Ісуса Христа, який є дуже важливим для розуміння нами спроможності Спасителя виконати Його роль у плані Батька.

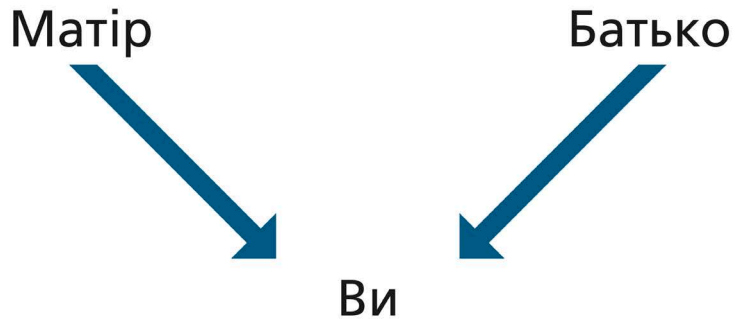
Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Матвій 1:18–19 і запропонуйте класу уявити ситуацію, описану в цих віршах. (*Примітка:* Візуалізація---це навичка вивчення Писань, яка може допомогти зробити те, про що розповідається у Писаннях, більш живим і реальним). Потім запитайте студентів, що вони могли б відчувати, якби опинилися в ситуації, подібної до тієї, що була у Йосипа. Попросіть студентів подумки прочитати Матвій 1:20–24 і визначити, чому Йосип вирішив не відпускати тайкома Марію (див. вірш 19), тобто не скасовувати тайкома свої заручини з нею. *Примітка:* Надання визначень важких для розуміння слів і фраз допомагає студентам зрозуміти Писання. Для цих віршів ви можете скористатися такими поясненнями: (1) ім'я *Ісус* [Єшуа араміїською мовою] означає “Єгова---це спасіння” або “Єгова спасає”; (2) уривок з Писань, про який згадується в Матвій 1:22–23, це Ісаія 7:14; а (3) ім'я *Еммануїл* означає “З нами Бог”).

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Лука 1:26--30. Попросіть клас слідкувати, шукаючи, що можна дізнатися з цього уривка про Марію.

Запропонуйте студентам пояснити, що вони знайшли. Потім попросіть когось зі студентів прочитати вголос Лука 1:31–35, а клас нехай слідкує. Запитайте:

- Яке підтвердження того, Хто є Батьком Ісуса, знаходиться у цих віршах?

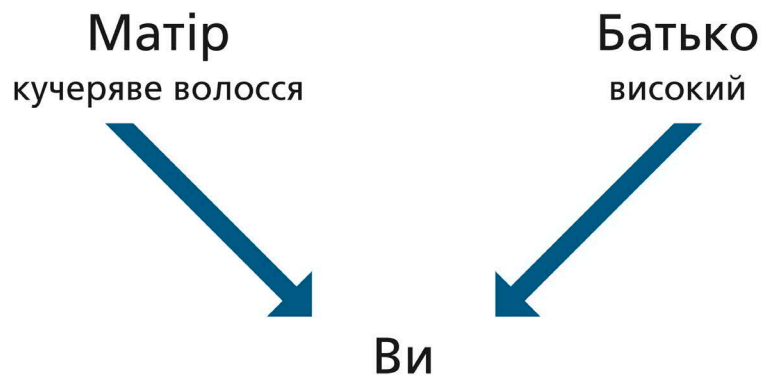
Намалюйте на дошці наступну схему:

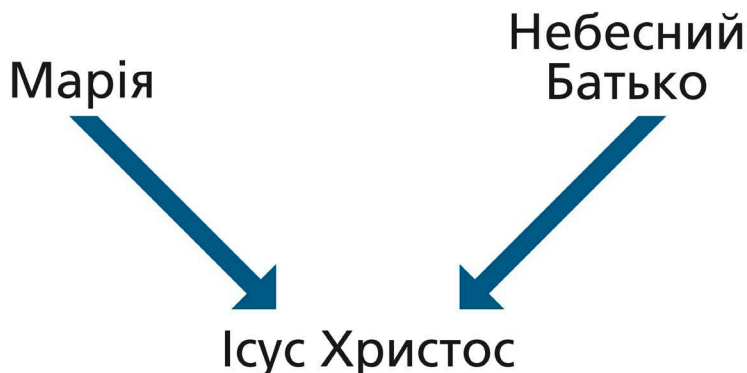
Поставте одному зі студентів такі запитання:

- Які фізичні риси ви успадкували від свого батька? Які фізичні риси ви успадкували від своєї матері?

Допишіть відповідь студента у схему на дошці (див. наведений приклад):

Зітріть попередню схему і накресліть на дошці наступне:

Покажіть наведене далі висловлювання старійшини Джеймса Е. Талмейджа (1862–1933), з Кворуму Дванадцятих Апостолів, і попростіть когось зі студентів прочитати його вголос:

“Те Дитя, яке мало народитися у Марії, було народжене від Елогима, Вічного Батька, не з порушенням природного закону, але відповідно до його вищого прояву; ... У Його естві будуть поєднані сили божественності та потенціал і можливості смертного життя; і це через звичайну дію фундаментального закону спадковості, проголошеного Богом, продемонстрованого наукою і визнаного філософією, що живі істоти розмножуються---за родом своїм. Дитина Ісус мала успадкувати фізичні, розумові та духовні риси, схильності та сили, які характеризували Його Батька і матір: Він---безсмертний і прославлений---Бог, а вона людина---жінка” (*Jesus the Christ*, 3rd ed. [1916], 81).

- Які важливі риси успадкував Спаситель від кожного зі Своїх батьків?

Коли студенти дадуть відповідь, напишіть на дошці під заголовком “Марія” ті риси, які Ісус Христос успадкував від Своєї матері (наприклад: смертність---здатність відчувати біль та зазнати фізичної смерті). Напишіть під заголовком “Небесний Батько” ті риси, які Ісус успадкував від Свого Батька (наприклад: сили божественності---безсмертя, або можливість жити безкінечно; див. Іван 10:17–18).

Потім попросіть одного зі студентів прочитати вголос Мосія 3:7–8. Запитайте:

- Чому Спасителю були потрібні як сили смертності, так і безсмертя, щоб здійснити Спокуту? (Коли студенти відповідатимуть, пересвідчіться в тому, що вони розуміють таку істину: **Будучи Єдинонародженим Сином Бога у плоті, Ісус Христос міг здійснити викупну жертву, яка вимагала від Нього витерпіти більше, ніж могла смертна людина, і у такий спосіб виконати Свою роль у плані Батька.** Крім того, **оскільки Ісус мав владу над смертю, Він був спроможний повстати з мертвих.** Пересвідчіться в тому, що студенти розуміють, що якби Ісус

народився від двох смертних батьків, Він не зміг би подолати смерть або витерпіти безкінечні біль і страждання Спокути. Якби Він народився від двох безсмертних батьків, то не був би підвладним тілесним стражданням і смерті).

Щоб сильніше наголосити на цьому надзвичайно важливому вченні, дайте кожному зі студентів копію наступного висловлювання старійшини Роберта Е. Уелса, сімдесятника, і виділіть для них час, аби вони могли прочитати його і обміркувати:

“Ключем до розуміння усього плану спасіння є те, що Ісус Христос---Син Бога. Він---Першонароджений Син Батька у доземному існуванні та Єдинонароджений Син Батька на землі. Бог, Вічний Батько, є в буквальному сенсі батьком нашого Господа і Спасителя Ісуса Христа та Своїх інших духовних дітей. ...

Божественність Сина також відображена у визначенні “Єдинонароджений Син у плоті”. ... Цей титул означає, що фізичне тіло Ісуса було успадковане від смертної матері та безсмертного Вічного Батька, істинність чого є вирішальною для Спокути---найважливішої дії, яку неможливо було б здійснити звичайній людині. Христос мав силу покласти Своє життя і силу прийняти його знов, оскільки успадкував безсмертя від Свого Небесного Батька. Від Марії, Своєї матері, Христос успадкував смертність, або спроможність померти.

Ця безкінечна Христова Спокута і те, що Він є Сином Бога, разом становлять найважливіше вчення усього християнства” (“Our Message to the World”, *Ensign*, Nov. 1995, 65).

На завершення цієї частини уроку, поставте такі запитання:

- Як усвідомлення якостей, успадкованих Ісусом від Марії, допоможе вам довіряти Спасителю і вірити в Нього?
- Як усвідомлення якостей, успадкованих Ісусом від Небесного Батька, допоможе вам довіряти Спасителю і вірити в Нього?

1 Нефій 11:13–21

Нефій бачив поблажливість Бога

Скажіть студентам: ми читаємо у Книзі Мормона, що Нефій бачив видіння, з якого він дізнався про те, хто є батьками Ісуса Христа. З цього видіння ми можемо дізнатися ще деякі істини. Попросіть кількох студентів по черзі читати вголос 1 Нефій 11:13--21. Запропонуйте решті класу слідувати і виявляти важливі вчення, які містяться в цьому уривку. Поясніть, що у цьому контексті слово *поблажливість* означає зміну положення або стану з вищого на нижчий, або набуття менш вагомego статусу.

- Хто, як дізнався Нефій, стане батьками Ісуса Христа? (Студенти повинні виявити таке вчення: **Бог, Вічний Батько, та Марія є батьками смертного Ісуса Христа**).
- Враховуючи пройдене на попередніх уроках цього курсу, зазначте, чому народження Ісуса Христа слід вважати однією зі складових Його поблажливості?

Покажіть наступне висловлювання брата Теда Р. Каллістера, генерального президента Недільної школи, і попросіть когось зі студентів прочитати його вголос:

“Бог Син поміняв свій небесний дім з усією його целестіальною красою на смертну оселю з усією простотою її обстановки. Він, “Цар небес” (Алма 5:50), “Господь Вседержитель, Який царює” (Мосія 3:5), залишив престол, щоб успадкувати ясла. Він поміняв владарювання бога на залежність дитини. ... Це був безпрецедентний обмін. ... Великий Єгова, творець світів без числа, безкінечний в чесноті та силі, увійшов у цей світ сповитим і в яслах” (*The Infinite Atonement* [2000], 64).

Щоб допомогти студентам зрозуміти, чому народження Ісуса Христа на землі також було складовою поблажливості Бога Батька, прочитайте вголос наступне висловлювання старійшини Брюса Р. Мак-Конкі (1915–1985), з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Поблажливість Бога (маючи на увазі Батька) полягає у факті, що Він, піднесена, досконала, прославлена Істота, особисто і в буквальному сенсі став Батьком смертного Нащадка, народженого від смертної жінки” (*Mormon Doctrine*, 2nd ed. [1966], 155).

Наприкінці запитайте студентів, які у них виникли думки про Спасителя і почуття до Нього, коли вони розглядали Його поблажливість і чудесну природу Його народження. Запитайте, чи бажає хтось з них на завершення сьогоднішнього уроку поділитися своїм свідченням про Спасителя.

Матеріали для прочитання студентами

- Матвій 1:18–24; Лука 1:26–35; Іван 10:17–18; 1 Нефій 11:13–21; Мосія 3:7–8.
- Robert E. Wells, “Our Message to the World”, *Ensign*, Nov. 1995, 65–66.

УРОК 8

Ісус Христос виповнив усю праведність

Вступ

Ісус Христос жив досконалим життям, підкорившись в усьому волі Небесного Батька. Сучасні пророки свідчили: "Будучи безгрішним, [Ісус Христос] охрестився, щоб виповнити всю праведність" ("Живий Христос: Свідчення апостолів", *Ensign* або *Ліягона*, бер. 2008, с. 42). Подібно

до Спасителя, ми виповнюємо праведність, коли підкоряємося обрядам і завітам вічної євангелії. У цьому уроці розглядається, як Спаситель підкорився вічній євангелії і як ми можемо наслідувати Його приклад.

Ознайомлення з матеріалом

- Роберт Д. Хейлз, "Завіт хрищення: бути в Царстві та від Царства", *Ліягона*, січ. 2001, сс. 6–9.

Рекомендації для навчання

Матвій 3:13–17; 2 Нефій 31:4–9

Хрищення Ісуса Христа

Попросіть студентів розглянути таку ситуацію:

Під час розмови з другом про релігію, було піднято тему хрищення. Коли ви пояснили, чому ми хрестимося, ваш друг запитує: "Я розумію, що ми хрестимося, щоб очиститися від гріха. Але Ісус був досконалий; Він не скоїв жодних гріхів. Тоді чому ж Він охрестився?"

Дайте студентам хвилину на обмірковування цього запитання, а потім попросіть їх дати відповідь.

Після обговорення запропонуйте одному зі студентів прочитати вголос Матвій 3:13–17 або покажіть відеофрагмент "Хрищення Ісуса" (2:55) з *Біблійних відеоматеріалів "Життя Ісуса Христа"*. (Завантажте і прогляньте відеофрагмент перед уроком). Якщо ви показуєте відео, попросіть студентів слідкувати за сюжетом у своїх примірниках Писань.

Після перегляду відеофрагмента спитайте:

- Яку причину того, чому Йому слід хреститися, навів Ісус? (Напишіть на дошці таке вчення: **Ісус Христос охрестився, щоб виповнити всю праведність**).
- Що, на вашу думку, означає: Ісус Христос охрестився, "щоб виповнити всю праведність"? (Матвій 3:15).

Щоб допомогти студентам відповісти на це запитання, дайте їм час на пошук у своїх Писаннях. Ви можете запропонувати їм написати *2 Нефій 31:4–9* на полях їхніх Писань біля Матвій 3:15. Попросіть студентів прочитати подумки *2 Нефій 31:5–6* і звернути увагу на запитання, яке поставив Нефій. Коли пройде

достатньо часу поясніть, що Нефій дав відповідь на це запитання в 2 Нефій 31:7–9. Попросіть одного зі студентів прочитати вголос ці вірші та запропонуйте класу стежити за текстом і визначити як саме Спаситель виповнив усю праведність тим, що охрестився. Ви можете запропонувати їм позначити те, що вони знайшли. Коли студенти розповідатимуть про те, що вони знайшли, напишіть на дошці такі твердження:

Він упокорився перед Батьком.

Він засвідчив Батькові, що буде дотримуватися Його заповідей.

Він показав дітям людським ворота, через які вони можуть увійти в цілестіальне царство.

Він показав нам приклад.

(Примітка: Ця вправа дозволить студентам напрацювати навичку вивчення Писань через складання списків, допомагаючи їм визначати ключові моменти, на яких прагнув наголосити автор Писань).

Нагадайте студентам про поставлене Нефієм запитання (див. вірш 6). Потім запитайте:

- Враховуючи написане на дошці, вкажіть, чому хрищення Ісуса Христа є прикладом того, що означає бути праведним?

Коли студенти відповідатимуть, пересвідчіться в тому, що визначено і обговорено такі ідеї (ви можете замінити ними написане на дошці):

Праведність включає в себе смиренне підкорення волі Батька.

Праведність включає в себе укладання завіту з Батьком, що будете дотримуватися Його заповідей.

Праведність включає в себе отримання обрядів спасіння.

Праведність включає в себе наслідування прикладу, встановленого Ісусом Христом.

Запитайте студентів:

- Як ми можемо застосовувати приклад праведності Ісуса в нашому власному житті?

Свідчіть вашим студентам, що, подібно до нас, Ісус був підвладний всім положенням і умовам плану Небесного Батька. Його досконале життя є прикладом, який нам слід прагнути наслідувати.

2 Нефій 31:10--21

Наслідувати приклад Спасителя

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос 2 Нефій 31:10--12. Запитайте решту студентів:

- Яким є заклик Спасителя до всіх нас, наведений у вірші 10?
- Відповідно до цих віршів, що, за словами Ісуса, ми повинні робити, щоб слідувати за Ним?

Попросіть студентів прочитати подумки 2 Нефій 31:16--17. Потім запитайте:

- Що ще ми повинні робити для того, аби наслідувати приклад Спасителя?
- Що означає витерпіти до кінця і наслідувати "приклад Сина Бога живого"? (вірш 16). (Ви можете підкреслити слово *роби* у вірші 17. Також наголосіть на такому принципі: **Якщо ми наслідуємо приклад Ісуса Христа, ми можемо виповнити всю праведність, як це зробив Він**).

Поясніть студентам, що уривки з Писань, які вони читали в 2 Нефій 31, містять суть вічної євангелії, встановленої Небесним Батьком до створення світу.

Запропонуйте студентам проаналізувати Римлянам 6:3--6, шукаючи ключові слова чи фрази, які підтверджують, що наслідування прикладу Ісуса Христа вимагає більшого, ніж тільки христитися. Ви також можете порадити студентам позначити те, що вони знайшли.

Дайте студентам копію наведеного далі висловлювання старійшини Роберта Д. Хейлза, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, і попросіть їх прочитати його подумки: Запропонуйте їм обміркувати, як їхнє власне хрищення вплинуло на їхнє життя.

"Коли ми усвідомимо наш завіт хрищення і дар Святого Духа, це змінить наше життя і закладе основу нашої цілковитої відданості Божому царству. Коли на нашому шляху з'являться спокуси, то, якщо ми прислухаємось, Святий Дух нагадає нам, що ми пообіцяли пам'ятати свого Спасителя і дотримуватися заповідей Бога. ...

Наслідуючи приклад Ісуса, ми також демонструємо, що будемо каятися і будемо слухняними у дотриманні заповідей нашого Небесного Батька. Ми упокорюємо себе зі скрушеним серцем і упокореним духом, визнаючи свої гріхи та прагнучи прощення наших провин (див. 3 Неф. 9:20). Ми укладаємо завіт, що прагнемо взяти на себе ім'я Ісуса Христа і завжди пам'ятати Його. ...

... Я молюся про те, щоб кожен з нас, як членів Його царства, усвідомив, що наші хрищення і конфірмація є воротами в Його царство. Коли ми входимо, ми укладаємо завіт бути *від* Його царства---навіки!" ("Завіт хрищення: бути в Царстві та від Царства", *Ліягона*, січ. 2001, сс. 7--8, 9).

Поставте студентам такі запитання:

- Як хрищення допомогло вам наслідувати приклад Ісуса Христа з виповнення всієї праведності?

Дайте студентам час на обмірковування того, наскільки добре вони дотримуються норм праведності, продемонстрованих Спасителем, коли Він охрестився. Попросіть студентів замислитися, що ще вони можуть робити, щоб показати послух Небесному Батьку.

Матеріали для прочитання студентами

- Матвій 3:13–17; 2 Нефій 31:4–21.
- Роберт Д. Хейлз, “Завіт хрищення: бути в Царстві та від Царства”, *Ліягона*, січ. 2001, сс. 6–9.

УРОК 9

Глибокий вплив Спасителя

Вступ

У документі "Живий Христос: Свідчення апостолів", керівники Церкви проголосили: "Ми складаємо свідчення про реальність ... незрівнянного життя [Спасителя] і безмежну добротність Його великої спокутної жертви. Жодна інша людина не мала такого глибокого впливу на всіх, хто жив і буде жити на землі" (*Ensign* або *Ліягона*,

бер. 2008, с. 42). На цьому уроці буде показано, що Спаситель є незрівнянним, оскільки, серед іншого, Він безгрішний і досконало покірний Небесному Батьку. Вивчаючи Його розмову з самарянкою біля колодязя, студенти також побачать наскільки глибоким може бути Його вплив на кожного, хто відкриє Йому своє серце.

Рекомендації для навчання

Матвій 4:1–11; 2 Коринтянам 5:21; Євреям 2:17–18; 4:15–16; Учення і Завіти 20:22

Ісус Христос жив безгрішним життям

На початку уроку напишіть на дошці *моя воля* та *Божа воля*. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Іван 6:38, а решта нехай слідкує, щоб знайти, як багато рішень з категорії "моя воля" прийняв Ісус. Запропонуйте студентам подумки обміркувати, як багато з недавніх прийнятих ними рішень можна віднести до категорії "моя воля" і як багато до категорії "Божа воля".

Скажіть студентам, що після того, як Ісус охрестився, Сатана спокушав Його робити справи, які можна було б віднести до категорії "моя воля".

Запропонуйте кільком студентам по черзі читати вголос з Матвій 4:1–11.

Нехай клас слідкує, щоб знайти, як Ісус Христос подолав спокусу. (Зверніть увагу студентів на те, що в Перекладі Джозефа Сміта Матвій 4:1–11 чітко пояснено, що саме Дух, а не Сатана поставив Ісуса на наріжника храму [див. вірш 5], а потім взяв Його на височезну гору [див. вірш 8]. Після того, як Дух забирає Ісуса у ці місця, з'являвся диявол і спокушав Його).

- На що ви звернули увагу, читаючи, як Спаситель реагував на спокуси Сатани?
- Чого ви навчилися з прикладу Спасителя у цих віршах?
- Чим спокуси, з якими стикався Спаситель, подібні до тих, з якими ми стикаємося у нашому житті?

Покажіть і прочитайте наступне висловлювання Президента Девіда О. Мак-Кея (1873–1970), який так сказав про спокуси, що постали перед Ісусом в пустині:

“Майже кожна спокуса, з якою стикаємося ви і я, належить до однієї з цих категорій. Класифікуйте їх, і ви побачите, як майже кожна дана спокуса, що заплямовує вас і мене, якою б незначною вона не була, є в одній з цих трьох категорій. Вона постає перед нами, як: (1) бажання, що спокушає; (2) спокуса піддатися гордовитості, моді та марнославству тих, хто відвернувся від того, що є від Бога; або (3) задоволення пристрасті або прагнення багатств світу чи влади серед людей” (“Unspotted from the World”, *Ensign*, Aug. 2009, 27).

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Євреям 2:17–18; 4:15–16.
Попросіть іншого студента прочитати вголос Учення і Завіти 20:22.
Запропонуйте класу слідкувати і звернути увагу на все, що є подібним між цими двома уривками. Потім поставте такі запитання:

- Чому було необхідно, щоб Ісус зазнав спокус?
- Чому нам важливо розуміти, що Ісус Христос зазнав таких самих спокус, з якими ми стикаємося сьогодні?

Скажіть студентам, що одна з цілей сьогodнішнього уроку--проілюструвати незрівнянне життя Спасителя. Запитайте клас, який один з аспектів незрівнянного життя Спасителя проілюстровано в уривках з Писань, розглянутих на цьому уроці. (Студенти повинні визначити такий принцип: **Ісус Христос жив незрівнянним життям, оскільки ніколи не піддавався спокусі та не грішив**).

Покажіть наступне висловлювання Президента Говарда В. Хантера (1907–1995) і попросіть когось зі студентів прочитати його вголос:

“Важливо пам’ятати, що Ісус був здатний грішити, що Він міг піддатися, що план життя і спасіння міг би бути зірваним, але Він залишився вірним. Якби в Нього не було ніякої можливості піддатися спокусі Сатани, то в результаті не було б ні справжньої перевірки, ні безперечної перемоги. ... Він був досконалим і безгрішним не тому, що мав таким бути, а скоріше тому, що Він свідомо і рішуче цього прагнув” (“The Temptations of Christ”, *Ensign*, Nov. 1976, 19).

Попросіть студентів подумки прочитати Лука 22:42, 44 та 3 Нефій 11:11 і визначити одну з якостей Ісуса Христа, яка є ще одним прикладом Його незрівнянного життя. (Студенти мають визначити, що нею є покірність Спасителя волі Батька).

Покажіть наступне висловлювання Президента Езри Тефта Бенсона (1899–1994) і попросіть когось зі студентів прочитати його вголос:

“У Гефсиманії Він вистраждав біль усіх людей, щоб вони не страждали, якщо покаються.

Він віддав Себе на приниження й образи від Своїх ворогів без скарги чи помсти.

І, зрештою, Він витерпів бичування та brutальну ганьбу хреста. Лише потім Він добровільно підкорився смерті. ...

Він виявив досконалий послух нашому Небесному Батькові” (“Jesus Christ: Our Savior and Redeemer”, *Ensign*, Nov. 1983, 7, 8).

Поставте такі контрольні запитання:

- Чому в плані спасіння, підготовленому Небесним Батьком, було необхідно, щоб Ісус був абсолютно безгрішним і цілковито покірним волі Небесного Батька? (Студенти можуть дати різні відповіді, але вони мають визначити таку істину: **У плані спасіння від Ісуса вимагалось бути досконало слухняним, щоб здійснити Спокуту**).
- Як знання про те, що Ісус Христос був абсолютно безгрішним і цілковито покірним волі Небесного Батька, впливає на вашу віру? (Коли студенти відповідатимуть, наголосіть: **Ми можемо здобути силу, щоб долати спокусу і бути слухняними, якщо наслідуємо приклад Ісуса Христа---прагнемо чинити волю Батька, а не нашу власну**).

Іван 4:1--29

Глибокий вплив Спасителя

Напишіть на дошці або покажіть наступне речення з документу “Живий Христос: Свідчення апостолів” (*Ensign* або *Ліягона*, бер. 2008, с. 42):

“Жодна інша людина не мала такого глибокого впливу на всіх, хто жив і буде жити на землі”.

Допоможіть студентам обміркувати це висловлювання, поставивши таке запитання:

- Які якості Ісуса Христа дозволили Йому мати такий вплив на всіх, хто жив і ще буде жити?

Скажіть студентам, що однією з тих, на кого Ісус глибоко вплинув під час Свого земного священнослужіння, була самарянка. Допоможіть студентам скористатися допоміжними матеріалами для навчання, що містяться в їхніх Писаннях, щоб знайти інформацію про самарян (див. Bible Dictionary, “Samaritans”; Путівник по Писаннях, “Самаряни”; scriptures.lds.org). Стисло перекажіть Іван 4:1–8, а потім попросіть когось зі студентів прочитати вголос Іван 4:9. Зазначте, що відповідь жінки Ісусу свідчить про певну ворожість, яка існувала між юдеями та самарянами у той час. Потім запропонуйте студентам

подумки прочитати Іван 4:10–15. Коли пройде достатньо часу, поставте такі запитання:

- Як би ви могли охарактеризувати спілкування між Ісусом та жінкою?
- Що запропонував їй Ісус?

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Іван 4:16–19, а весь клас слідкувати і спробувати уявити себе на місці тієї жінки під час тієї розмови. (*Примітка:* Візуалізація може допомогти зробити розповідь з Писань більш живою і реальною). Потім поставте такі запитання:

- Які думки могли б у вас виникнути, якби ви були тією самарянкою? Чому?
- Які тут містяться докази того, що Ісус мав на неї вплив? (Зверніть увагу на те, як жінка, звертаючись до Нього, промовляла дедалі більш поважні титули: “юдеянин” [вірш 9]; “Пане” [вірші 11, 15]; а потім “пророк” [вірш 19]).

Запропонуйте кільком студентам по черзі читати вголос з Іван 4:20–29. Попросіть клас знайти титули Спасителя у віршах 25-му і 29-му. Потім попросіть студентів трохи подумати, перш ніж дати відповідь на таке запитання:

- Що зробив Спаситель за цей короткий проміжок часу, щоб змінити сприйняття Його жінкою з “юдеянина” (вірш 9) на “Христа” (вірш 29)? (Запропонуйте студентам поділитися тим, що вони знайшли у цих уривках. Серед відповідей можуть бути такі: Він виявив повагу до неї; Він навчав її вченню; Він навчав її так, що їй засвідчив Святий Дух; Він розповів їй те, що стосувалося її приватного життя; і Він зосередив Свою увагу на ній).
- Чого можна навчитися з розповіді про Спасителя та самарянку стосовно того, що Спаситель відчуває до вас і як Він може на вас вплинути?
- Чи доводилося вам бачити вплив Спасителя у власному житті або в житті когось із ваших знайомих? Яким був результат впливу Спасителя?
- Що ви зобов’яжетеся робити, щоб краще розпізнавати вплив Спасителя у Вашому житті та дозволити Його впливу змінити вас?

Свідчіть: якщо ми довіriamo наше життя Спасителю, Він глибоко впливатиме на нас. Вплив Спасителя є найбільшим, коли ми прикликаємо силу Його спокутної жертви очистити, піднести і змінити нас. Запропонуйте студентам поміркувати, що вони можуть зробити, аби виявити вдячність Спасителю за Його вплив у їхньому житті. Закличте їх діяти відповідно до своїх почуттів.

Матеріали для прочитання студентами

- 2 Коринтянам 5:21; Євреям 2:17–18; 4:15–16; Учення і Завіти 20:22; Матвій 4:1–11; Лука 22:42, 44; Іван 6:38; 3 Нефій 11:11; Іван 4:1–29.

УРОК 10

За Мною йдіть

Вступ

Ісус Христос проголосив: “Я—дорога, і правда, і життя” (Іван 14:6). “Шляхом [Ісуса] є шлях, що веде до щастя в цьому житті і вічного життя у світі прийдешньому” (“Живий Христос: Свідчення апостолів”, *Ensign* або

Ліягона, бер. 2008, с. 42). У цьому уроці наголошується на запрошенні Ісуса Христа всім людям йти за Ним і бути Його учнями. На цьому уроці також розглядається, що означає йти шляхом учнівства.

Ознайомлення з матеріалом

- Дітер Ф. Ухтдорф, “Шлях учня”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2009, сс. 75–78.
- Джозеф Б. Віртлін, “Ідіть за Мною”, *Ліягона*, лип. 2002, сс. 15–17.

Рекомендації для навчання

Іван 1:35–47; 2 Нефій 26:33; Алма 5:33–34

Ісус Христос запрошує всіх бути Його учнями

Попросіть когось зі студентів стисло розповісти про випадок, коли він або вона подорожували до пункту призначення і помилково повернули не в тому місці або пішли не тією дорогою. Потім запропонуйте студентам прочитати Іван 14:6 і переповісти своїми словами вчення, якому навчав Ісус у цьому вірші. (Студенти можуть використовувати різні слова, але вони повинні розуміти, що **єдиний шлях, яким ми можемо повернутися, щоб жити з Небесним Батьком, це йти за Ісусом Христом**).

Скажіть студентам, що після того, як Ісус охрестився і потім був спокушуваний у пустині, Він закликав інших йти за Ним. Ті, хто пішов за Спасителем тоді, та ті, хто наслідує Його зараз, називаються *учнями*. Попросіть студентів визначити в Іван 1:35–47 імена деяких з перших учнів Спасителя і те, що спонукало їх піти за Ним.

Покажіть наступне висловлювання президента Джеймса Е. Фауста (1920–2007), з Першого Президентства, і попросіть когось зі студентів прочитати його вголос:

[Англійське] слово *disciple* (учень) і слово *discipline* (дисципліна) походять від одного й того ж латинського слова *discipulus*, що означає учень. Воно наголошує на важливості практики або вправ. Самодисципліна і самоконтроль є постійними і незмінними характерними рисами послідовників Ісуса. ...

Що ж таке учнівство Христове? Це, перш за все, послухність Спасителю” (“Учнівство Христове”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2006, с. 20).

- Що підказує нам це визначення учнівства щодо того, яким могло бути життя перших учнів Ісуса Христа?

Попросіть студентів прочитати і порівняти 2 Нефій 26:33 та Алма 5:33–34, щоб побачити, кого ще Ісус запросив прийти до Нього. Потім обговоріть наступні запитання:

- Чого ми можемо навчитися з цих уривків щодо запрошення Спасителя прийти до Нього? (Після того, як студенти дадуть відповідь, напишіть на дошці таку істину: **Ісус Христос запрошує всіх людей прийти до Нього і бути Його учнями**).
- Що, за словами Алми, Спаситель пообіцяв тим, хто прийме запрошення прийти до Нього?
- Що ці обіцяння означають для вас?

Матвій 4:18--22; Лука 5:11; 9:57–62; 14:25–33

Бути учнем Ісуса Христа

Розділіть студентів на пари. Попросіть їх вивчити Матвій 4:18–22 та Лука 5:11 і визначити, чим пожертвували деякі з перших учнів Ісуса Христа, щоб відгукнутися на заклик йти за Ним. Обговоріть такі запитання:

- Як ви можете описати реакцію цих перших учнів на повеління Спасителя йти за Ним? (Обговоріть значення таких слів і фраз, як “покинули сіті”, “зараз” та “залишили”).
- Які важливі істини з цих уривків ширше розкривають те, що означає бути учнем Ісуса Христа? (Після того, як студенти дадуть відповіді, напишіть на дошці таку істину: **Бути учнем Ісуса Христа---це бути слухняним і жертвним**).

Дайте студентам копію наступного висловлювання старійшини Джозефа Б. Віртліна (1917–2008), з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, і попросіть когось зі студентів прочитати його вголос:

“Сіть можна визначити як знаряддя для виловлення чогось. У більш ... важливого розумінні, ми можемо визначити сіть як щось, що принадує нас або заважає слідувати заклику Ісуса Христа, Сина живого Бога.

Сіті в цьому розумінні можуть бути нашою роботою, нашим хобі, задоволеннями і, понад усе, нашими спокусами та гріхами. Таким чином, сітями може бути все, що утримує нас від ширих стосунків з нашим

Небесним Батьком або від Його відновленої Церкви. ...

Неможливо перерахувати всі ті сіті, в які ми можемо потрапити, і які утримуватимуть нас від слідування за Спасителем. Але якщо наше бажання наслідувати Його є щирим, ми повинні відразу залишити спокусливі сіті світу й піти за Ним.

... Наше життя вщерть заповнене зустрічами, зборами й завданнями. Потрапити у безліч сітей настільки легко, що іноді лише порада звільнитися від них може здаватися нам загрозовою та навіть лякаючою.

Іноді ми відчуваємо, що чим більше ми зайняті, тим самі є важливішими---ніби наша зайнятість визначає нашу цінність. Брати і сестри, ми можемо провести все життя в лихоманковому темпі, виставляючи відмітки в списку зробленого, а в кінці, насправді, це не матиме ніякого значення.

Те, що ми робимо дуже багато, може бути не таким важливим. А суттєвим є те, що ми маємо зосереджувати енергію нашого розуму, наших сердець і наших душ на тих речах, які мають вічне значення ("Ідіть за Мною", *Ліягона*, лип. 2002, сс. 15–16).

- Якщо риба, сіті та човни, які залишили рибалки, символізують їхні мирські турботи, що Спаситель може вимагати, щоб ви залишили заради того, аби йти за Ним?
- Чому іноді важко залишити мирські турботи?
- Як людині можна розпізнати, що вона потрапила у такі сіті, що заплутують, як ті, про які говорив старійшина Віртлін?

Попросіть студентів розповісти про випадок зі свого життя, коли вони відгукнулися на заклик Спасителя йти за Ним (можливо, коли залишили старий спосіб життя або прийняли покликання в Церкві). Потім запитайте:

- Як ваш відгук на цей заклик благословив ваше життя?

Покажіть наведені далі посилання на Писання і запитання або напишіть їх на дошці:

Лука 9:57–62—Що заважає нам йти за Спасителем?

Лука 14:25–27, 33—Що Спаситель вимагає від Своїх учнів?

Лука 14:28–32—Як слово докінчити пов'язане з вимогами до учнів?

Поділіть клас на три групи й призначте кожній групі вивчити один з уривків і відповідне запитання. Коли пройде достатньо часу, попросіть студентів розповісти, яку відповідь на своє запитання вони знайшли в прочитаному ними уривку. Після того, як буде обговорено всі три уривки, запитайте:

- Яку вимогу до учнівства проілюстровано в наведених Спасителем аналогіях? (Коли студенти обговорюватимуть це запитання, допоможіть їм зрозуміти таку істину: **Учнівство вимагає нашої постійної готовності залишити все і йти за Христом**).

Поясніть, що хоча учнівство означає, що ми постійно поглиблюємо свою відданість і зобов'язання йти за Спасителем, Він не вимагає від нас бігти швидше, ніж нам під силу (див. Мосія 4:27).

Дайте кожному студенту копію наступного висловлювання президента Дітера Ф. Ухтдорфа, з Першого Президентства, і попросіть когось зі студентів прочитати його вголос:

“Перший крок на стежці учнівства починається, на щастя, як раз із того місця, де ми стоїмо! Щоб зробити цей перший крок, нам не потрібно тренуватися. Немає значення, багаті ми чи бідні. Від нас не вимагається бути освіченими, красномовними чи інтелектуалами. Для цього не треба бути досконалими, вміти вишукано говорити чи навіть бути добре вихованими.

Ви і я можемо йти цією стежкою учнівства сьогодні. Будьмо смиренними, молимося Своему Небесному Батьку усім своїм серцем і висловлюймо своє бажання наблизитися до Нього і вчитися від Нього.

Майте віру. Шукайте, і ви знайдете. Стукайте, і вам буде відчинено [див. Матвій 7:7]. Служіть Господу, служачи іншим. Будьте активними у своєму приході чи філії. Зміцнюйте свою сім'ю, зобов'язавшись жити за принципами євангелії. Будьте одного серця й одного розуму у своєму шлюбі і у своїй сім'ї.

Зараз---час упорядкувати своє життя, щоб бути гідним мати храмову рекомендацію і користуватися нею. Зараз---час проводити змістовні домашні сімейні вечори, читати слово Бога і здійснювати наші голоси в палкій молитві до Небесного Батька. Зараз---час наповнити свої серця вдячністю за Відновлення Його Церкви, живих пророків, Книгу Мормона, силу священства, яка благословляє наше життя. Зараз---час прийняти євангелію Ісуса Христа, стати Його учнями і йти Його шляхом” (“Шлях учня”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2009, с. 77).

- Де, за словами президента Ухтдорфа, починається шлях учнівства?
- Коли, на думку президента Ухтдорфа, настане час, щоб почати йти шляхом учнівства?

Напишіть на дошці наступне:

Зараз---час для мене, щоб ...

Попросіть студентів обміркувати, як вони можуть завершити це речення описанням одного зі способів, у які вони діятимуть, як учні Ісуса Христа. Запропонуйте їм відразу ж діяти відповідно до того, що спаде їм на думку, оскільки це, ймовірно, було підказкою від Святого Духа. Свідчіть, що коли вони зроблять цей перший крок, Господь допомагатиме їм бути Його учнями.

Матеріали для прочитання студентами

- Іван 1:35–47; 2 Нефій 26:33; Алма 5:33–34; Матвій 4:18–22; Лука 5:11; 9:57–62; 14:25–33.
- Дітер Ф. Ухтдорф, “Шлях учня”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2009, сс. 75–78.

УРОК 11

Ісус Христос ходив, добро чинячи

Вступ

У проголошенні “Живий Христос: Свідчення апостолів” сказано, що “[Ісус] “ходив, добро чинячи” (Дії 10:38), але Його зневажали за це” (*Ensign* або *Ліягона*, бер. 2008, с. 42). Як учні Ісуса Христа, ми маємо наслідувати Його приклад—чинити добро, незважаючи на можливість переслідувань. На цьому уроці студенти обговорюватимуть, чому нам слід ставитися до тих, хто

недобре ставиться до нас через наші переконання, з такими ж самими любов'ю та повагою, які виявляв Ісус до своїх переслідувачів. Наслідуючи приклад Спасителя, ми будемо благословенні мужністю жити за нашою вірою і захищати її та будемо спроможні допомогти іншим наблизитися до Господа.

Ознайомлення з матеріалом

- Даллін Х. Оукс, “Любити відмінних від нас людей і жити з ними”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2014, сс. 25--28.
- Джеффри Р. Холланд, “Ціна---і благословення---учнівства”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2014, сс. 6--9.
- Роберт Д. Хейлз, “Сміливість християнина— ціна учнівства”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2008, сс. 72--75.

Рекомендації для навчання

Матвій 5:43–47; 9:9–13; 12:22–30; Марк 3:1–6; 11:15–19; Іван 11:43–53

Ісус Христос зазнавав переслідувань через те, що чинив добро

Розпочніть урок, поставивши студентам таке запитання:

- Коли ви думаете про взірцеве життя Спасителя, що вас найбільше вражає з усього добра, яке Він чинив у земному житті?

Після того, як студенти дадуть відповіді, прочитайте (або перекажіть своїми словами) наступну історію про двох сестер-місіонерок, яку розповів старійшина Джеффри Р. Холланд, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Висловлюючи захоплення і підбадьорюючи всіх, кому доведеться й далі непохитно стояти в ці останні дні, я кажу вам усім, а особливо молоді Церкви: якщо ви ще не покликані, то одного дня дізнаєтеся, що покликані захищати свою віру або, можливо, вам навіть доведеться перетерпіти певні особисті образи просто тому, що ви є членом Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів. У такі моменти з вашого боку будуть вимагатися і сміливість, і люб'язність.

Наприклад, одна сестра-місіонерка недавно написала мені: “Ми з напарницею побачили чоловіка, що сидів на лавці у місцевому сквері й обідав. Коли ми наблизились, він глянув на нас і побачив наші іменні місіонерські таблички. З жахливим поглядом очей він

схопився з місця і замахнувся, щоб вдарити мене. Я просто вчасно ухилилася від удару, а він плював на мене своєю їжею, а потім почав лаяти нас найогиднішими словами. Ми пішли далі, не сказавши ні слова. Я намагалася стерти зі свого обличчя виплюнуту ним їжу, і тут відчула, як мені вдарило в потилицю його картопляне пюре, яке він жбурнув у мене. Часом буває важко бути місіонером, тоді мені хотілося повернутися назад, схопити цього невеличкого чоловіка і сказати: "ВИБАЧТЕ МЕНІ!" Та я цього не зробила" ("Ціна---і благословення---учнівства", *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2014, с. 6).

Попросіть студентів прочитати подумки Матвій 5:43–47, шукаючи принцип, якому навчав Ісус у Своїй Проповіді на горі, і який застосували ці сестри-місіонерки. (Ви можете запропонувати студентам, щоб вони, коли читатимуть, застосували навичку вивчення Писань "заміна іменем", аби це допомогло персоналізувати послання, вміщене у цих віршах. Для застосування цієї навички студентам слід замінити своїм іменем слова *ти* та *ви*).

- Якому принципу навчав Ісус у цих віршах? (Студенти можуть використовувати різні слова, але їм слід визначити такий принцип: **Якщо ми дотримуємося вчень Ісуса Христа, ми повинні навчитися любити наших ворогів та з добротою ставитися до тих, хто нас переслідує**).
- Чому жити за цим євангельським принципом важко?

Напишіть на дошці таке висловлювання:

"[Ісус] "ходив, добро чинячи" (Дії 10:38), але Його зневажали за це" ("Живий Христос: Свідчення апостолів", *Ensign* або *Ліягона*, бер. 2008, с. 42).

Поясніть, що хоча Спасителя приймали багато людей як у Галілеї, так і в Юдеї, і багато вбачали у Його добрих справах свідчення Його божественності, інші зневажали і переслідували Його за Його добрі справи.

Напишіть на дошці під заголовком "Ісус ходив, добро чинячи" такі уривки з Писань:

Матвій 9:9–13

Матвій 12:22–30

Марк 3:1–6

Марк 11:15–19

Іван 11:43–53

Поділіть клас на маленькі групи й доручіть кожній групі вивчити один з написаних на дошці уривків з Писань. Попросіть студентів визначити у кожному з уривків добру справу, яку зробив Ісус, та реакцію людей на неї.

Надавши студентам достатньо часу для цього, попросіть їх поділитися знайденим. Зверніть їхню увагу на те, що в цій низці уривків розкривається закономірність у житті Господа, з якої ми можемо навчатися. Поставте таке запитання:

- На що ви звернули увагу, дізнаючись як Спаситель реагував на переслідування, яких Він зазнавав?

Запропонуйте студентам уявити подію, описану в уривку з Писань, який вони вивчали. Потім запитайте:

- Які думки або почуття могли б у вас виникнути, якби ви бачили Ісуса під час тієї події?
- Чого, на ваш погляд, Ісус хотів би, щоб ви навчилися з Його слів та дій у той час? (Далі наведено один з принципів, які можуть виявити студенти: **Коли ми прагнемо наслідувати приклад Спасителя---чинити добро, нам іноді доведеться зазнавати переслідувань**).

Матвій 5:9–12, 21–24, 38–41; 6:14–15; 7:1–5, 12

Реагування на переслідування

Скажіть студентам, що у Своїй Проповіді на горі Ісус Христос радив Своїм учням як реагувати, коли їх переслідують. Напишіть на дошці наведені далі фразу та посилання на Писання і доручіть кожному зі студентів прочитати принаймні один з уривків. Попросіть студентів визначити в уривку, який вони читають, один з принципів, якого навчав Ісус, що може скеровувати їх у стосунках з іншими.

Як реагувати на переслідування

Матвій 5:9–12

Матвій 5:21–24 (див. також 3 Нефій 12:22).

Матвій 5:38–41; 7:12

Матвій 6:14–15 (див. також УЗ 64:9–10)

Матвій 7:1–5

Коли пройде достатньо часу, попросіть студентів пояснити принципи, які вони знайшли, та те, як їх застосувати до наших стосунків з іншими людьми. Коли студенти розповідатимуть про принципи, які вони визначили в Матвії 5:21–24, ви можете звернути їхню увагу на те, що в 3 Нефій 12:22 та Перекладі Джозефа Сміта розділу Матвій 5 випущені слова “без причини” (Матвій 5:22). (Коли студенти відповідатимуть, наголосіть на такій істині: **Небесний Батько очікує, що ми будемо наслідувати приклад Ісуса Христа, коли нас переслідують через наші переконання**).

Прочитайте наступні висловлювання старійшини Джеффри Р. Холланда та старійшини Далліна Х. Оукса, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Захищайте свої переконання ввічливо і співчутливо, але все ж захищайте їх” (Джеффри Р. Холланд, “Ціна—і благословення—учнівства”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2014, с. 9).

“Послідовники Христа мають бути прикладом ввічливості. Ми повинні любити всіх людей, вміти добре слухати і виявляти турботу стосовно їхніх ширих вірувань. Незважаючи на те, що ми можемо не погоджуватися з чимось, ми не повинні бути сварливими людьми. Наша позиція і манера спілкуватися стосовно спірних питань не повинні нести в собі дух сперечань. Ми маємо бути мудрими в поясненні й дотриманні нашої позиції та

впливові на інших людей. ...

Коли наша позиція не визнається, ми маємо люб'язно прийняти несприятливі результати і виявляти ввічливість до наших опонентів” (Даллін Х. Оукс, “Любити відмінних від нас людей і жити з ними”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2014, с. 27).

Обговоріть зі студентами виклики, які постануть, і благословення, що прийдуть, якщо дотримуватися порад старійшини Холланда та старійшини Оукса. Потім попросіть одного зі студентів прочитати вголос Матвій 5:9–12.

- Відповідно до цих віршів, які обіцяння дав Ісус, що можуть допомогти нам легше реагувати по-християнськи, коли нас переслідують через наші релігійні переконання?

Запропонуйте студентам обміркувати, як вони можуть застосувати одне або кілька вчень Спасителя з Проповіді на горі до теперішніх стосунків або як би вони могли застосувати їх до якоїсь події в минулому. Запитайте, чи бажає хтось зі студентів поділитися своїми думками з класом.

Дайте кожному студенту копію наступного висловлювання старійшини Роберта Д. Хейлза, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Дехто помилково вважає, що реакції, такі як мовчання, лагідність, прощення і принесення смиренного свідчення є проявом пасивності чи слабкості. Але щоб “любити ворогів [своїх], благословляти тих, хто [нас] проклинає, творити добро тим, хто ненавидить [нас], і молитися за тих, хто [нас] переслідує” (див. Матвій 5:44), потрібна віра, сила і, понад усе, сміливість християнина. ...

Якщо ми не мстимося---коли підставляємо іншу щоку і не дозволяємо собі гніватися---ми також стоїмо зі Спасителем. Ми показуємо іншим Його любов, яка є єдиною силою, що може підкорити супротивника і може відповісти нашим кривдникам, не ображаючи їх. Це не слабкість. Це---сміливість християнина. ...

Наша відповідь іншим у кожній ситуації буде різною. На щастя, Господь знає серця тих, хто звинувачує нас, і знає, як ми можемо найкраще відповісти їм. *Коли справжні учні Христа шукають проводу від Духа, вони отримують натхнення, відповідне для кожного зіткнення. І*

при кожному зіткненні справжні учні Христа відповідають так, щоб запросити Дух Господа. ...

*Найперше за все ми як справжні учні Христа повинні турбуватися про благополуччя інших, а не про особисте виправдання. Запитання й критика дають нам можливість спілкуватися з іншими й показувати, що вони важливі для Небесного Батька і нас. Наша мета—це допомогти їм зрозуміти істину, а не боронити своє "его" чи набирати очки у теологічних дебатах. Наші щирі свідчення є наймогутнішою відповіддю, яку ми тільки можемо дати тим, хто нас звинувачує" ("Сміливість християнина—ціна учнівства", *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2008, сс. 72, 73–74).*

Дайте студентам час, щоб вони прочитали і позначили принципи, яким навчав старійшина Хейлз. Попросіть їх поділитися тим, що вони знайшли. При потребі обговоріть всі або кілька з наступних запитань:

- Як наші дії по відношенню до інших людей впливають на їхні стосунки з Богом? (Допоможіть студентам визначити такий принцип: **Якщо ми наслідуюмо приклад Спасителя, відповідаючи з любов'ю та добротою тим, хто протистоїть нам, ми можемо зміцнити їхні, а також наші стосунки з Богом**).
- Чому ставлення до інших у такий спосіб є частиною завіту хрищення, який ми уклали з Небесним Батьком? (Це один з важливих способів того, як бути свідками Бога в усі часи і в усьому, і в усіх місцях [див. Мосія 18:9]).

Запитайте студентів, чи було у них так, що завдяки наслідуванню прикладу і вчень Спасителя, вони змогли допомогти комусь наблизитися до Господа. Попросіть кількох студентів поділитися своїм досвідом.

Заохотьте студентів оцінити їхні стосунки з іншими людьми, визначити ті, які слід покращити, і написати, як вони застосують принципи, що обговорювалися сьогодні, до цих стосунків.

Матеріали для прочитання студентами

- Дії 10:38; Матвій 5:9–12, 21–24, 38–41, 43–47; 6:14–15; 7:1–5.
- Джеффри Р. Холланд, "Ціна---і благословення---учнівства", *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2014, сс. 6–9.

УРОК 12

Чудеса на шляхах Палестини

Вступ

"[Ісус Христос] ходив шляхами Палестини, зцілюючи хворих, даючи сліпим зір і воскрешаючи мертвих" ("Живий Христос: Свідчення апостолів", *Ensign* або *Ліягона*, бер. 2008, с. 42). Чудеса були важливою складовою співчутливого земного священнослужіння

Спасителя, але також вони були свідченням Його сили і влади, збільшуючи довіру до Його слів, що Він є Месія. Виявляючи віру в Ісуса Христа, ми також можемо стати свідками любові, співчуття та сили Спасителя у вигляді чудес, або відчуті їх.

Ознайомлення з матеріалом

- Dallin H. Oaks, "Miracles", *Ensign*, June 2001, 6–17.
- Сідні С. Рейнольдс, "Бог чудес", *Ліягона*, лип. 2001, сс. 12–13.

Рекомендації для навчання

Марк 1:39–42; 2:1–12; 5:1–8, 19, 22–43; 8:1–9; Лука 7:11–15; 3 Нефій 17:5–9

Спаситель здійснював чудеса протягом Свого земного священнослужіння

Напишіть на дошці такі фрази: *заспокоїв море, повернув до життя та вигнав злих духів*. Запитайте студентів, яке з цих трьох чудес, здійснених Спасителем, на їхню думку є найвеличнішим. Після того, як студенти дадуть відповіді, додайте до списку на дошці фразу *створив землю* і запитайте, яке з них найвеличніше. Повторіть цю вправу з фразою *навернув душі* та, зрештою, з фразою *постраждав і помер за наші гріхи*.

Запитайте студентів, яке визначення вони дали б слову *чудо*. Після того, як студенти дадуть відповіді, покажіть наведене далі визначення і попросіть когось зі студентів прочитати його вголос:

"[Чудо це] надзвичайна подія, вчинена силою Божою. Чудеса були важливою частиною діянь Ісуса Христа. Серед них—зцілення, оживлення мертвих і воскресіння. Чудеса є частиною євангелії Ісуса Христа. Щоб було явлено чудеса, необхідна віра" (Путівник по Писаннях, "Чудо"; scriptures.lds.org).

- Які ще є приклади чудес, здійснених Ісусом протягом Його земного священнослужіння? (Напишіть відповіді студентів на дошці).
- Чому важливо усвідомлювати наскільки далекосяжною є сила Спасителя?

Напишіть на дошці наступні посилання на Писання і запропонуйте студентам вибрати одне з них для вивчення: *Марк 1:40–42; Марк 5:1–8, 19; Марк 8:1–9; Лука 7:11–15; та 3 Нефій 17:5–9*. Попросіть їх знайти в уривку, який вони

читатимуть, чудо, здійснене Спасителем, і визначити, як воно ілюструє Його силу. Коли пройде достатньо часу, обговоріть такі запитання:

- Про яке чудо ви читали і як воно ілюструє силу Спасителя?
- Як усвідомлення сили Спасителя творити чудеса допомагає вам вірити в Нього? (Коли студенти відповідатимуть, ви можете зазначити, що ще за століття до народження Спасителя пророки бачили наперед, що Він творитиме чудеса протягом Свого земного священнослужіння [див. 1 Нефій 11:31; Мосія 3:5–6]. Це знання допомогло людям, які жили до Його народження, мати сильнішу віру в Нього).

Запропонуйте студентам знов проглянути уривок, який вони вивчали, і виявити зазначену там причину того, чому Ісус здійснив те чудо. Обговоріть такі запитання:

- Якою була зазначена там причина того, чому Ісус здійснив чудо, про яке ви читали? (Дайте можливість відповісти кільком студентам. У кожному з прикладів згадується співчуття Спасителя. Скажіть студентам, що коли вони навчаться виявляти закономірності та теми, такі, як ця, у Писаннях, їхнє знання Писань поглибиться.
- Як у цих чудесах виявлено співчуття Спасителя?
- Що зміниться, якщо знати, що Спаситель іноді здійснював чудеса, оскільки мав велике співчуття? (Коли студенти відповідатимуть, наголосіть: **якщо ми виявляємо віру в Ісуса Христа, то можемо отримати Його велику силу і відчутти Його співчуття до нас**).

На завершення цієї частини уроку попросіть когось зі студентів прочитати Дії 10:38, а решту класу---слідкувати. Потім запитайте студентів:

- Що означає: Ісус зцілив “усіх ..., кого поневолив диявол”? (Ця фраза може стосуватися Ісусових чудес з вигнання дияволів, а також найвеличнішого чуда з усіх---духовного зцілення, яке Ісус приніс людям, поневоленим гріхом. Зазначте, що хоча фізичне зцілення було важливою частиною священнослужіння Спасителя, його результати були тимчасовими. Благословення духовного зцілення було і є вічним).

Марк 2:1–12; 5:22–43

Віра в Ісуса Христа приносить чудеса в наше життя

Скажіть студентам: хоча й важливо знати, що Ісус творив чудеса, коли “Він ходив шляхами Палестини” (“Живий Христос: Свідчення апостолів”, 2), можливо більш важливо знати, що Він продовжує здійснювати чудеса сьогодні. Попросіть студентів подумки прочитати Етер 12:12, 18 і потім записати євангельський принцип, якому вони навчаться з цих віршів. Запропонуйте кільком студентам поділитися з класом тим, що вони записали. (Серед відповідей має бути така істина: **Якщо ми виявляємо віру в Ісуса Христа, то можемо стати свідками Його дивовижної сили в нашому житті**).

Щоб допомогти студентам дослідити цю істину, напишіть на дошці наступні посилання на Писання: *Марк 2:1–12; Марк 5:22–24, 35–43; та Марк 5:25–34*. (Примітка: Ви можете зазначити, що в цих уривках міститься ще один

приклад закономірності або теми у Писаннях). Поділіть клас на три групи. Дайте кожній групі завдання прочитати один з уривків і знайти, як було виявлено віру в Ісуса Христа. Коли пройде достатньо часу, запитайте:

- Які докази віри в Ісуса Христа ви знайшли?

Дайте кожному зі студентів копію роздаткового матеріалу “Зцілення хворих”.

Зцілення хворих

Старійшина Даллін Х. Оукс, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, навчав, що для того, щоб відбувалися чудеса, потрібна віра:

“Віра є необхідною для зцілення небесними силами. Книга Мормона навіть навчає, що “якщо не буде віри серед дітей людських, Бог не зможе творити ніякого чуда серед них” (Етер 12:12) [див. також 1 Нефій 7:12; УЗ 35:9]. У своєму визначному виступі про благословення хворих Президент Спенсер В. Кімбол сказав: “Потреба у вірі часто недооцінюється. Часто здається, що хворий і його сім’я

цілком покладаються на силу священства та дар зцілення, який, як вони сподіваються, може бути у братів, які дають благословення, насправді ж більша відповідальність лежить на тому, кого благословляють. ... Важливішим елементом є віра людини, якщо та людина свідомо і відповідально. Господар так часто повторював слова “Твоя віра спасла тебе!” [Матвій 9:22], що вони майже стали рефреном” [“President Kimball Speaks Out on Administration to the Sick”, *New Era*, Oct. 1981, 47] (“Зцілення хворих”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2010, с. 49).

Старійшина Даллін Х. Оукс також нагадав нам, що важливою складовою наявності віри є готовність прийняти волю Бога:

“Застосовуючи безперечну силу священства Бога і високо цінуючи Його обіцяння---що Він почує молитву віри і відповідь на неї---ми завжди повинні пам’ятати, що віра і зцілююча сила священства не можуть дати результат, який би суперечив волі Того, Чиїм священством воно є. Цього принципу ми навчаємося з одкровення, в якому вказано, що старійшини Церкви будуть класти свої руки на хворих. Господнє

обіцяння полягає в тому, що “того, хто має віру в Мене, щоб бути зціленим, і не призначений до смерті, буде зцілено” (УЗ 42:48; курсив додано). Так само в іншому сучасному одкровенні Господь проголошує, що коли хтось “просить згідно з волею Бога ... робиться саме так, як він просить” (УЗ 46:30) [див. також 1 Івана 5:14; Геламан 10:5].

З усього цього ми дізнаємося, що слуги Господа, застосовуючи Його божественну силу---навіть при наявності в людини достатньої віри, щоб бути зціленою,---не можуть дати благословення священства, яке б гарантувало їй зцілення, якщо на те зцілення немає Господньої волі.

Ми, діти Бога, знаючи про Його велику любов і Його неосяжне знання того, що є найкращим для нашого вічного добробуту, довіряємо Йому. Перший принцип євангелії---віра в Господа Ісуса Христа, а віра---це довіра. Я відчув довіру до слів мого двоюрідного брата, які він сказав на похороні дівчинки-підлітка, що померла від тяжкої недуги. Він сказав слова, які спочатку розчарували, а потім надихнули мене: "Я знаю: на те, щоб вона померла, була воля Господа. Її добре лікували. Їй давали благословення священства. Її ім'я подавали в храм для молитви. Було промовлено сотні молитов, щоб вона одужала. І я знаю, що в цієї сім'ї достань віри, щоб вона була зцілена, якби тільки не воля Господа забрати її додому у цей час". Я відчув таку ж довіру до Бога і в словах батька іншої незвичайної дівчинки, яка нещодавно померла у підлітковому віці через рак. Він сказав: "Наша сім'я вірить в Ісуса Христа, і це не залежить від наслідків". Ці вчення є для мене істинними. Ми робимо все можливе для зцілення дорогих нам людей, а потім віддаємо все в руки Господа" ("Зцілення хворих", *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2010, с. 50).

Щоб допомогти студентам зрозуміти необхідність віри для здійснення чудес, попросіть одного з них прочитати вголос перше висловлювання у роздатковому матеріалі---слова старійшини Далліна Х. Оукса, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів: Потім запитайте:

- Яким важливим істинам стосовно віри навчав старійшина Оукс?

Щоб отримати більше порад від старійшини Оукса, прочитайте або перекажіть своїми словами друге висловлювання у роздатковому матеріалі. Ви можете зазначити, що цей виступ старійшини Оукса був звернений до носіїв священства. Обговоріть такі запитання:

- Що, за словами старійшини Оукса, вимагається від нас, коли ми з вірою молимося про те, щоб сталося чудо?
- Чому важливо пам'ятати, що те, чого ми прагнемо, повинно бути у відповідності з волею Небесного Батька?

Свідчіть, що чудеса продовжують відбуватися і сьогодні. Поділіться наступним висловлюванням старійшини Далліна Х. Оукса, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

"Чудеса відбуваються кожного дня в роботі нашої Церкви і в житті наших членів Церкви. Багато з вас були свідками чудес, можливо навіть більше, ніж ви усвідомлюєте" ("*Miracles*", *Ensign*, June 2001, 6).

- Чому, на ваш погляд, ми не завжди помічаємо чудеса, які відбуваються у нашому житті? (Коли студенти відповідатимуть, ви можете зазначити, що небагато чудес супроводжуються вражаючими проявами Господньої сили.)

Багато чудес є відносно маленькими і відбуваються приватно. [Сідні С. Рейнольдс, "Бог чудес", *Ліягона*, лип. 2001, сс. 12–13]).

- Що можна дізнатися про зацікавленість в нас Небесного Батька та Ісуса Христа завдяки цим маленьким, приватним чудесам?
- Які приклади "маленьких" або "повсякденних чудес" спадають вам на думку? (Якщо відповідей не буде, поділіться кількома прикладами, наведеними сестрою Сідні С. Рейнольдс, з генерального президентства Початкового товариства, в "Бог чудес" [*Ліягона*, лип. 2001, сс. 12–13]).

Запропонуйте студентам дати письмову відповідь на таке запитання:

- Що ви можете робити, щоб краще розпізнавати Господні чудеса---і маленькі, і великі---у своєму житті та поглибити свою вдячність за них?

Закличте студентів молитовно обміркувати, як вони можуть діяти згідно з тим, що записали. На завершення уроку запитайте, чи бажає хтось зі студентів поділитися своїм свідченням про Спасителя і Його любов, яку вони відчували, та свою любов до Нього.

Матеріали для прочитання студентами

- Марк 1:39–42; 2:1–12; 5:1–8, 19, 22–43; 8:1–9; Лука 7:11–15; 1 Нефій 11:31; Мосія 3:5–6; 3 Нефій 17:5–9.
- Сідні С. Рейнольдс, "Бог чудес", *Ліягона*, лип. 2001, сс. 12–13.

УРОК 13

Ісус Христос покликав Дванадцятьох апостолів

Вступ

Під час Свого земного священнослужіння Спаситель покликав, висвятив і уповноважив дванадцятьох апостолів. Він передав їм ключі священства, і вони отримали свідчення про Його божественність. Під проводом Спасителя апостоли допомагали керувати

роботою Церкви, і Він готував їх до того часу, коли Його вже не буде на землі. На цьому уроці буде розглянуто владу священства Спасителя та те, як Він здійснював підготовку апостолів до керування Церквою.

Ознайомлення з матеріалом

- Бойд К. Пекер, “Дванадцять”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2008, сс. 83–87.
- Edward J. Brandt, “And He Gave Some, Apostles”, *Liahona*, Sept. 2001, 32–39.

Рекомендації для навчання

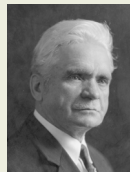
Матвій 10:1–8; 16:15–19; 17:1–8; Іван 15:16

Ісус Христос передав ключі священства Своїм апостолам

Розпочніть урок, поставивши такі запитання:

- Як ми розпізнаємо осіб, які мають владу керувати у нашому населеному пункті?
- Як могла людина, живучи в часи Ісуса Христа, розпізнати Його владу? (Серед відповідей можуть бути такі: за Його силою, чудесами та вченнями).

Попросіть клас подумати над таким запитанням: “Як, коли і від кого Спаситель отримав Мелхиседекове священство?” Потім поділіться наступними висловлюваннями старійшини Б. Х. Робертса (1857–1933), сімдесятника, та старійшини Брюса Р. Мак-Конкі (1915–1985), з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“У цьому уривку [УЗ 107:2–4] чітко зазначено той факт, що Мелхиседекове священство існувало до великого первосвященника Мелхиседека, але воно існувало під іншою назвою, а саме—”святе священство за чином Сина Божого”. Тобто, то був той самий вид священства, той самий чин священства, який мав Син Божий. Але це було до днів Мелхиседека, до Авраама і, отже, за сотні років до народження Христа у світ. ... Тому Ісус був носієм того, що ми нині називаємо Мелхиседековим священством, ще до Свого приходу в цей світ, і, безперечно, до того, як сам цей світ було сформовано, ... але ніхто не знає “як, коли і від кого” Він його отримав, можливо, за винятком останнього, а саме “від кого”. Він, безперечно, мав отримати Його від Бога” (В. Н. Roberts, *Improvement Era*, May, 1908, 557).

“Але, що стосується Його земного священнослужіння, Христос ... отримав Мелхиседекове священство тут, на землі, та був висвячений у чин первосвященника у ньому, цим встановивши приклад для інших і будучи в усьому Прообразом спасіння” (Bruce R. McConkie, *Doctrinal New Testament Commentary*, vol. 3 [1973], 157).

Покажіть або напишіть на дошці наступні запитання і попросіть студентів знайти відповіді в Матвій 10:1–8 та Іван 15:16:

- Яку владу Ісус Христос передав Своїм апостолам?
- Що вони зможуть робити, маючи цю владу?

Коли пройде достатньо часу, запропонуйте студентам розділитися на пари, щоб обговорити знайдене. Потім попросіть кількох студентів поділитися своїми відповідями з класом. Допоможіть студентам усвідомити, що **Ісус дав Своїм апостолам владу священства. Маючи її, вони зможуть робити те, що, як вони бачили, робив Він.**

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Матвій 16:15–19. Запитайте:

- Як Петро розпізнав Ісусову владу? (Через одкровення, тобто в такий самий спосіб, як і сучасні учні розпізнають Його владу).
- Що Ісус обіцяв дати Петру?

Запропонуйте кільком студентам по черзі читати вголос з Матвій 17:1–8. Потім запитайте:

- Чому Мойсей та Іліяс явилися Петру, Якову та Івану?

Аби допомогти студентам відповісти на це запитання, покажіть наступні висловлювання пророка Джозефа Сміта (1805–1844) та Президента Джозефа Ф. Сміта (1838–1918):

“Спаситель, Мойсей та Іліяс [Ілля] дали ключі Петру, Якову та Івану на горі, коли вони були преображені перед Ним” (*Учення Президентів Церкви: Джозеф Сміт* [2007], с. 106).

“Священство взагалі є повноваженням, яке дається чоловікові, аби той працював для Бога. Кожному чоловікові, висвяченому в будь-який чин священства, надано це повноваження.

Але необхідно, щоб кожне діяння цього повноваження було вчинено в належний час, в належному місці, належним чином і в належній послідовності. Влада управляти цими діяннями є *ключами священства*”

(Учення Президентів Церкви: Джозеф Ф. Сміт [1998], с. 222).

Зазначте, що ми дізнаємося з Учення і Завітів 110, що Мойсей та Ілля також явилися пророку Джозефу Сміту й Оліверу Каудері в Кертлендському храмі та передали їм ключі священства. Ця розповідь з Учення і Завітів допомагає нам зрозуміти те, що сталося на Горі преображення. Ви також можете порекомендувати студентам написати перехресне посилання на *Учення і Завіти 110:13–16* на полях біля Матвій 17:1–8.

Поставте такі контрольні запитання:

- Чому для Ісусових апостолів буде важливо мати ключі священства? (Студенти можуть використати різні слова, але вони повинні виразити наступну істину: **Ісус передав ключі священства Своїм апостолам, щоб вони мали повноваження керувати Церквою як перед Його смертю, так і після неї.** Ви можете наголосити, що з перспективи вічності **ключі священства необхідні для встановлення і підтримання порядку в Господній Церкві, цим допомагаючи здійсненню безсмертя і вічного життя людини**).
- Як те, що сталося з Петром, Яковом та Іваном на Горі преображення, допомогло підготувати їх керувати Церквою після смерті Спасителя?

Ви можете пояснити: з Матвій 18:18–19 ми дізнаємося, що ключі священства були дані всім Ісусовим апостолам.

Матвій 18:21–22; 26:51–56; Марк 4:35–41; 5:25–43; 9:25–29; Лука 9:51–56; 24:44–48; Іван 13:4–17; 21:15–17

Ісус Христос підготував Своїх апостолів керувати Церквою

Напишіть на дошці таке висловлювання:

До Своєї смерті Ісус Христос підготував Своїх апостолів керувати Церквою.

Потім запитайте:

- Чого, можливо, потрібно було навчитися апостолам Ісуса, щоб керувати Церквою?

Перепишіть на дошку деякі або всі з наступних посилань на Писання:

Матвій 18:21–22

Матвій 26:51–56

Марк 4:35–41

Марк 5:25–34

Марк 5:35–43

Марк 9:25–29

Лука 9:51–56

Лука 24:44–48

Іван 13:4–17

Іван 21:15–17

Доручіть студентам працювати в парах, щоб вивчити один або два з цих уривків і обміркувати, яким принципам могли навчитися апостоли завдяки подіям, які вони пережили разом зі Спасителем. Потім попросіть студентів поділитися з класом обговореним. Ви можете записати їхні відповіді на дошці. Потім поставте студентам такі контрольні запитання:

- Чому апостолам Ісуса буде важливо навчитися цим принципам?
- Як, на вашу думку, Спаситель підготував сучасних апостолів до служіння?
- Як знання про те, що Ісус Христос скеровує Своїх апостолів, допомагає вам довіряти їхнім порадам?

Дії 1:8, 21–22; Учення і Завіти 107:23

Сучасні апостоли виголошують щире свідчення про Ісуса Христа

Скажіть студентам, що в Дії 1 міститься розповідь про те, як після воскресіння Спасителя апостоли вибирали заміну Юді Іскаріоту. Запропонуйте студентам прочитати Дії 1:21–22 і визначити вимоги, яким мав відповідати новий апостол.

- Яким вимогам мав відповідати новий апостол? (Він мав бути одним з тих, “що сходились з [ними]” і бути “свідком ... воскресення [Спасителя]”).
- Відповідно до вірша 22, на яке служіння буде висвячено нового апостола? (Запропонуйте студентам прочитати Дії 1:8, щоб показати їм, що це було доручення, дане Ісусом усім Його апостолам).

Попросіть студентів проглянути наступні уривки з Писань і визначити, що між ними спільного: Дії 2:22–24, 32; Дії 3:12–16; Дії 4:31–33; та Дії 5:29–32. Коли пройде достатньо часу, запропонуйте їм обговорити знайдене. (Пересвідчіться в тому, що студенти усвідомили, що апостоли виконали дане їм доручення свідчити про Ісуса Христа).

Нехай студенти обміркують, чому доручення сучасних апостолів є таким самим, як і в апостолів у давнину. Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Учення і Завіти 107:23. Потім запитайте клас:

- Яке вчення міститься у цьому вірші? (Студенти мають усвідомити, що апостоли уповноважені бути особливими свідками імені Христа в усьому світі).
- Яким чином, на ваш погляд, сучасні апостоли виконують цей обов'язок?

Потім попросіть когось зі студентів прочитати вголос наведені далі слова президента Бойда К. Пекера, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів.

“Після всіх років, які я прожив, навчав і служив, після мільйонів миль, які я подолав, подорожуючи по всьому світу, маючи весь мій досвід, я хочу поділитися однією великою істиною. Це моє свідчення про Спасителя Ісуса Христа. ...

Я приношу своє свідчення, що Спаситель живе. Я *знаю* Господа. Я Його свідок. Я знаю про Його велику жертву і вічну любов до всіх дітей Небесного Батька. Я приношу своє особливе свідчення з усім смиренням, але з абсолютною певністю” (“Свідчення”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2014, с. 97).

- Коли ви відчули силу апостольського свідчення про Ісуса Христа і як воно вплинуло на ваше свідчення?
- Як ви можете знати, що свідчення про Ісуса Христа, виголошені сучасними апостолами, є істинними? (Студенти мають визначити таку істину: **Я можу знати через Святого Духа, що свідчення про Ісуса Христа, виголошені сучасними апостолами, є істинними**).

Закличте студентів вибрати одне зі свідчень про Христа, виголошених сучасним апостолом, і з молитвою визначити якусь людину, з якою вони можуть поділитися ним. Заохотьте їх особисто свідчити про істинність послання цього апостола.

Матеріали для прочитання студентами

- Матвій 10:1–8; 16:15–19; 17:1–8; Дії 1:21–22; 2:22–24, 32; 3:12–16; 4:31–33; 5:29–32; Учення і Завіти 107:23.
- Бойд К. Пекер, “Дванадцять”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2008, сс. 83–87.

УРОК 14

Ісус Христос—Месія

Вступ

Старозавітні пророки свідчили про пришествя Месії—нащадка царя Давида, який звільнить Свій народ. Ісус Христос “був Великим Єговою Старого завіту і Месією Нового” (“Живий Христос: Свідчення апостолів”, *Ensign* або *Ліягона*, бер. 2008, с. 42). На цьому уроці

студенти розглянуть кілька старозавітних пророцтв про Ісуса Христа та дізнаються, як реагували деякі люди, коли перед ним постав вибір: прийняти або відкинути Ісуса Христа як Месію.

Ознайомлення з матеріалом

- G. Homer Durham, “Jesus the Christ: The Words and Their Meaning”, *Ensign*, May 1984, 14–16.
- “Божественна місія Ісуса Христа: Месія”, *Ensign* або *Ліягона*, серп. 2014, с. 7.

Рекомендації для навчання

Ісаїя 61:1–2; Лука 4:16–24

Ісус оголошує, що Він—Месія

Запитайте студентів, чи доводилося їм колись чути довгоочікуване оголошення або бачити прибуття довгоочікуваного друга чи члена сім'ї. Скажіть студентам, що на сьогоднішньому уроці розглядатиметься подібна ситуація серед юдеїв, які жили в давнину. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Ісаїя 61:1–2. Потім запитайте:

- Про кого йдеться у цьому пророцтві?

Покажіть відеофрагмент “Ісус проголошує, що Він—Месія” (3:24) з біблійних відеоматеріалів “Життя Ісуса Христа”. (Завантажте і прогляньте цей відеофрагмент до початку уроку). Коли студенти будуть його дивитися, запропонуйте їм слідкувати за текстом з Лука 4:16–21.

Після перегляду відеофрагмента запитайте:

- Як би ви підсумували суть сказаного Спасителем у тодішньому Назареті? (Коли студенти відповідатимуть, пересвідчіться в тому, що обговорення зосереджене на вірші 18 та вірші 21).
- В чому, на вашу думку, полягає значущість фраз “Мене Він помазав” та “сьогодні збулося Писання, яке ви почули”? (Щоб допомогти студентам зрозуміти, що обидва слова **Месія і Христос означають “Помазаник”**, запропонуйте їм прочитати статтю “Месія” в Путівнику по Писаннях (див. scriptures.lds.org).
- Як Ісус виповнив процитоване Ним пророцтво Ісаї (див. вірші 18–19)?

Матвій 21:1–11*Ісус Христос прийшов як Месія*

Покажіть або напишіть на дошці наведені далі групи уривків з Писань і запропонуйте студентам вибрати одну або дві з них для вивчення. Коли студенти будуть порівнювати вибрані уривки з Писань і знаходити відмінності, попросіть їх подумати, чому ці уривки об'єднані в групи і чого можна з них навчитися про Ісуса Христа.

Ісаїя 7:14; Матвій 1:21–23

Міхей 5:2; Лука 2:4–7

Захарія 9:9; Матвій 21:6–11; Іван 12:12–15

Псалми 22:16, 18; Матвій 27:35

Ісаїя 53:9; Матвій 27:59–60; Іван 19:18, 38–42

Попросіть студентів поділитися вивченим. (Хоча студенти можуть використовувати різні слова, вони повинні розуміти, що **пришестя, життя і смерть Ісуса Христа були здійсненням месіанських пророцтв**). Зазначте, що саме цю істину Спаситель оголосив у Назареті. Прочитайте вголос Лука 4:28–29. Потім запитайте:

- Як люди у синагозі в Назареті відреагували на Ісусове оголошення?

Скажіть студентам, що через кілька років після цього деякі люди в Єрусалимі зовсім по-іншому поставилися до Ісуса. Запропонуйте кільком студентам по черзі читати вголос з Матвій 21:1–11. Перш, ніж студенти почнуть читати, запропонуйте класу уявити, що вони присутні під час події, описаної в цьому уривку. Поясніть студентам, що навчаючись уявляти те, що відбувається у Писаннях, вони дають Святому Духу більше можливостей їх навчати.

- Чому люди в Єрусалимі відреагували саме так? (Вони розпізнали в Ісусі довгоочікуваного Месію).
- Як, на вашу думку, відреагували би ви?

Зверніть увагу на слово *Осанна* у вірші 9; потім поділіться таким визначенням:

“[Осанна---це] гебрейське слово, яке означає “будь ласка, спаси нас” і вживається як подяка і благання.

... Під час триумфального в'їзду Господа в Єрусалим людські юрби кричали “Осанна!” і вистеляли шлях перед Ісусом пальмовим віттям, показуючи своє розуміння, що Ісус був Тим Самим Господом, Який визволив Ізраїль у давні часи (Пс. 117:25–26; Мат. 21:9, 15; Марк 11:9–10; Іван 12:13). Ці люди визнали Христа як довгоочікуваного Месію. Слово *Осанна* стало використовуватися для прославляння Месії в усі часи (1 Неф. 11:6; 3 Неф. 11:14–17). Вигук “осанна” було включено в молитву освячення Кертлендського храму (УЗ 109:79) і сьогодні він є частиною молитов освячення сучасних храмів” (Путівник по Писаннях, “Осанна”; scriptures.lds.org).

Покажіть вказані нижче цілі месіанських пророцтв (адаптовано з Bruce R. McConkie, *The Promised Messiah: The First Coming of Christ* [1978], 28–32):

1. Завдяки месіанським пророцтвам, люди, які жили до народження Ісуса Христа, могли вірити в Нього. Цим вони допомагали їм здобути спасіння (див. 1 Нефій 10:4–6; 2 Нефій 25:18–20, 26; Мосія 3:13).
2. Завдяки месіанським пророцтвам, люди, які жили у часи Христа, могли зрозуміти, що в Ньому виповнилися ці пророцтва. Цим вони допомагали їм здобути спасіння (див. Іван 4:25, 29).
3. Завдяки месіанським пророцтвам, люди, які жили після завершення земного священнослужіння Ісуса Христа, могли знати, що в Ньому виповнилися пророцтва. Цим вони допомагали їм здобути спасіння (див. Дії 3:12–18; 26:22–23).

- Розглядаючи ці три цілі, зазначте, як опанування навички виявлення месіанських пророцтв у Писаннях і бачення виповнення цих пророцтв у Христі може стати вам у пригоді?

Іван 6:5–69

Наслідування Ісуса Христа як Месії

Зазначте ще раз---у новозавітні часи юдеї вірили, що одного дня прийде Месія з Давидового родоводу, щоб спасти Свій народ. Багато з них вірили, що Він визволить їх з під римського ярма так само, як Єгова визволив ізраїльтян з Єгипту.

Попросіть студентів швидко проглянути розповідь в Іван 6:5–15. Запитайте:

- Яке чудо, описане в цій розповіді, здійснив Ісус?
- Як би ви описали реакцію людей у віршах 14–15?
- Чому, на вашу думку, їхня реакція була такою?

Поділіться наведеним далі висловлюванням старійшини Брюса Р. Мак-Конкі (1915–1985), з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Існувала традиція, якій навчали рабини і яка глибоко вкорінилася у свідомості людей, що коли Месія прийде, Він нагодує їх хлібом із неба” (*The Mortal Messiah*, 4 vols. [1979–1981], 2:367).

Поясніть, що коли Ісус нагодував натовп п'ятьма ячними хлібами та двома рибами---дуже подібно до того, як Єгова нагодував дітей Ізраїля манною (див. Вихід 16),---багато людей витлумачили Його чудо як ознаку того, що Він---Месія.

Попросіть кількох студентів по черзі прочитати вголос Іван 6:31–32, 49–53, 60, 66. Попросіть клас слідкувати і знайти, як люди відреагували на слова Ісуса наступного дня і як Він їм відповів.

- Чому, на вашу думку, багато людей того дня відпали від Ісуса?
- Чого вони не змогли усвідомити? (Ісус був джерелом духовного життя; Він був Хлібом Життя).

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Іван 6:67–69. Потім запитайте клас:

- Що підтверджує свідчення Петра у вірші 69?
- Як свідчення Петра про Спасителя вплинуло на його життя?

Напишіть наступне незавершене твердження на дошці та запропонуйте студентам пояснити, як вони його завершать: **Якщо ми приймаємо Ісуса Христа як Месію, тоді _____**.

Після кількох відповідей попросіть одного зі студентів прочитати вголос наступне висловлювання Президента Девіда О. Мак-Кея (1873–1970):

“Те, що ви щиро відчуваєте до Христа у своєму серці, визначатиме, хто ви, і багато в чому визначатиме, якими будуть ваші вчинки. Жодна людина не може, вивчаючи Його божественну особистість і приймаючи Його вчення, не відчути в собі очищення й освячення” (*Учення Президентів Церкви: Девід О. Мак-Кей* [2003], с. 7).

Дайте студентам час, щоб вони записали те, що думають про Христа. Запропонуйте кільком студентам поділитися тим, що вони записали.

Закличте студентів обміркувати, що вони можуть зробити цього тижня, щоб виявити свою віру в Ісуса Христа.

Матеріали для прочитання студентами

- Матвій 21:1–11; Лука 4:16–24; Іван 6:5–15, 31–32, 49–53, 66–69.
- G. Homer Durham, “Jesus the Christ: The Words and Their Meaning”, *Ensign*, May 1984, 14–16.

УРОК 15

Ісус Христос запровадив причастя

Вступ

У документі "Живий Христос: Свідчення апостолів" сказано: "[Ісус Христос] ввів причастя як нагадування про Свою спокутну жертву" (*Ensign* або *Ліягона*, бер. 2008, с.

42). Коли ми причащаємося, це служить нагадуванням нам, що Спаситель кровоточив кожною порою і помер за нас; ми також поновлюємо наші завіти з Господом.

Ознайомлення з матеріалом

- Даллін Х. Оукс, "Причасні збори і причастя", *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2008, сс. 17–20.
- Jeffrey R. Holland, "This Do in Remembrance of Me", *Ensign*, Nov. 1995, 67–69.

Рекомендації для навчання

Матвій 26:26–28; Лука 22:15

Ісус Христос встановив новий завіт

Покажіть наведену далі або іншу ілюстрацію, на якій зображено Останню вечерю, і попросіть одного зі студентів пояснити, яку подію зображено на ілюстрації:

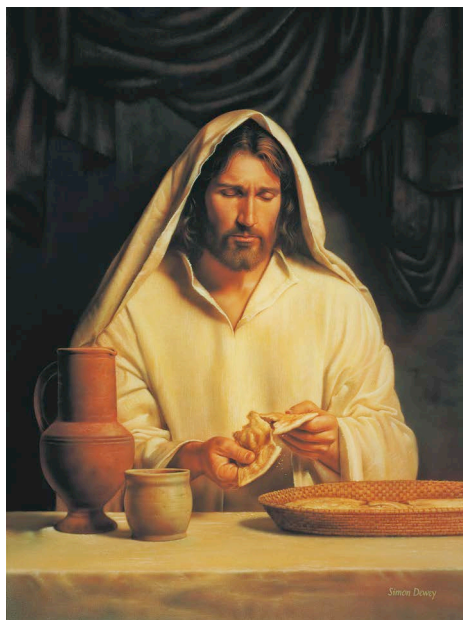
Запитайте студентів:

- Що би ви відчували, якби Спаситель особисто приготував, благословив і дав вам причастя?

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Лука 22:15. Запропонуйте класу подумати протягом уроку, чому Спаситель прагнув провести Пасху зі Своїми апостолами.

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Матвій 26:26–28, а весь клас слідувати. Дайте визначення слову *завіт*, пояснивши, що воно є перекладом грецького слова, яке означає "угода" (ви можете запропонувати студентам написати це визначення на полях їхніх Писань). Обговоріть таке запитання:

- Якщо Ісус встановлював новий завіт, або угоду, який завіт буде ним замінено?

Наведена далі інформація слугуватиме історичним тлом або контекстом, корисним для вашого обговорення: У давнину, коли Єгова уклав Свій завіт з дітьми Ізраїля, Мойсей навчав їх словам Єгови і народ уклав завіт слухатися тих слів. Тоді Мойсей приніс в жертву тварину, взяв її кров і окропив нею народ, кажучи: “Оце кров заповіту, що Господь уклав із вами про всі оці речі!” (Див. Вихід 24:3–8). Ісус посилався на слова Мойсея, навчаючи, що Він пролиттям Своєї крові встановить новий завіт з Божими дітьми (подібно до того, як окроплення кров’ю тварин символізувало, що діти Ізраїля укладають старий завіт з Єговою). Даючи чашу вина Своїм апостолам, Ісус дав знати, що старий завіт виконано і укладено новий (див. Євреям 9:12–15). Закон Мойсея (старий завіт) був у багатьох аспектах великим пророцтвом про Месію. Ісус Христос виконав це пророцтво (див. 2 Нефій 11:4; Кн. Якова 4:5; Алма 34:13–14) зокрема в тому сенсі, що Він досяг кінцевої мети того закону Своєю спокутною жертвою.

- На чому зосереджує нашу увагу жертвоприношення крові як у старому, так і в новому завіті? (На Спокуті Ісуса Христа і пролитті Його крові для прощення наших гріхів).

Покажіть наступне висловлювання старійшини Далліна Х. Оукса, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, і попросіть когось зі студентів прочитати його вголос:

“Причастя—це обряд, який замінив жертви з пролиттям крові та всеспалення за законом Мойсея. Встановлюючи його, Спаситель пообіцяв: “І той, хто прийде до Мене із скрушеним серцем і упокореним духом, того Я хрищу вогнем і Святим Духом” (3 Нефій 9:20)” (“Причасні збори і причастя”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2008, с. 19).

- Як би ви підсумували обговорені нами істини стосовно Останньої вечері? (Коли студенти відповідатимуть, наголосіть, що **Ісус Христос виконав старий завіт і що Він встановив новий завіт, запровадивши причастя**).

Лука 22:14–20; 3 Нефій 18:7, 11

Причастя допомагає нам пам’ятати Спасителя.

Розділіть студентів на пари. Запропонуйте кожній парі прочитати Лука 22:19–20 та 3 Нефій 18:7, 11. Попросіть їх визначити ще одну причину (окрім встановлення нового завіту), чому Спаситель запровадив причастя. Обговоріть такі запитання:

- Якою, за словами Спасителя, є причина запровадження причастя? (Студенти мають визначити таку істину: **Причащаючись, ми маємо пам’ятати Спасителя**).
- Чому важливо, щоб ми докладали зусиль, аби пам’ятати Спасителя, коли причащаємося?

- Якщо ми не будемо пам'ятати Спасителя і те, що Він зробив для нас, тоді яке значення має причастя?

Дайте кожному зі студентів копію роздаткового матеріалу, що додається. В ньому містяться уривки з виступу старійшини Джеффри Р. Холланда, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів. Запропонуйте студентам подумки прочитати роздатковий матеріал. Коли пройде достатньо часу, обговоріть такі запитання:

- Яку пораду ви б дали людині, якій важко зосередитися на Спасителі та Його жертві під час причастя? (Коли студенти відповідатимуть, ви можете зазначити: якщо ми протягом тижня шукаємо нагод подумати про життя і священнослужіння Спасителя, нам буде легше зосереджуватися на Ньому під час причастя в неділю).
- Які благословення ви відчули, коли, причащаючись, ви намагались пам'ятати Спасителя і Його Спокуту.

1 Коринтянам 11:27–30; 3 Нефій 18:28–29; 20:8–9

Гідне прийняття причастя поновлює наші завіти.

Запропонуйте студентам подумки прочитати і порівняти 1 Коринтянам 11:27–30 і 3 Нефій 18:28–29; 20:8–9. Попросіть їх знайти застереження стосовно причастя. Потім запитайте:

- Чому нерозумно причащатися недостойно?

Можливо буде корисним поділитися наступним висловлюванням старійшини Джона Х. Гроберга, сімдесятника, який пояснив, що означає причащатися гідно:

“Якщо ми прагнемо вдосконалюватися (тобто каятися) і на нас священством не накладено церковного покарання, тоді, на мою думку, ми гідні. Проте, якщо ми не прагнемо вдосконалюватися, якщо не маємо наміру діяти за підказками Духа, ми повинні спитати: Чи гідні ми причащатися, або ж чи не насміхаємося ми над самою метою причастя, яка полягає в тому, щоб бути каталізатором особистого покаяння і вдосконалення?” (“The Beauty and Importance of the Sacrament”, *Ensign*, May 1989, 38).

- Які благословення приходять до тих, хто причащається достойно? (див. 3 Нефій 20:8–9). (Пересвідчіться в тому, що студенти розуміють: **якщо ми причащаємося з молитвою і в душі покаяння, ми можемо отримати прощення гріхів саме так, як це відбулося під час нашого хрищення**).

Покажіть наступне висловлювання старійшини Далліна Х. Оукса, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, і попросіть когось зі студентів прочитати його вголос:

“Якби не було підготовлено певного засобу для подальшого очищення нас після хрищення, кожен з нас був би загубленим по відношенню до всього духовного. Ми не могли б мати напарництва Святого Духа і на останньому Суді нас було б “знехтувано назавжди” (1 Неф. 10:21). Як же ми вдячні за те, що Господь підготував процес, завдяки якому кожен охрищений член Його Церкви періодично очищується від бруду гріха. Причастя---це невід’ємна складова цього процесу” (“The Aaronic Priesthood and the Sacrament”, *Ensign*, Nov. 1998, 38).

- Чому, за словами старійшини Оукса, причастя є настільки важливим євангельським обрядом?

Поділіться ще одним висловлюванням старійшини Оукса:

“Нам наказано покаятися у своїх гріхах і прийти до Господа зі скрушеним серцем і впокореним духом та причаститися відповідно до пов’язаних з цим завітів. Коли ми поновлюємо у такий спосіб наші завіти, укладені під час хрищення, Господь поновлює очищувальну дію нашого хрищення. Завдяки цьому ми очищуємося і можемо завжди мати з нами Його Дух. Важливість цього чітко простежується у Господній заповіді, щоб ми причащалися щотижня (див. УЗ 59:8–9)” (“The Aaronic Priesthood and the Sacrament”, *Ensign*, Nov. 1998, 38).

Ви можете пояснити, що причащаючись достойно, ми “поновлюємо всі завіти, які уклали з Господом” (Delbert L. Stapley, in Conference Report, Oct. 1965, 14; курсив додано; див. також Л. Том Перрі, “І нині причащаючись”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2006, с. 41).

Запропонуйте студентам проглянути Лука 22:15. Потім запитайте:

- Якби хтось запитає вас, чому, на ваш погляд, Ісус так прагнув провести Пасху зі Своїми апостолами, якою була б ваша відповідь? Про що би ви свідчили?

Свідчіть: коли ми пам’ятаємо Ісуса Христа та Його спокутну жертву і причащаємося достойно, ми поновлюємо наші завіти з Богом. Запропонуйте студентам обміркувати, як вони, причащаючись, можуть особисто приносити в жертву “скрушене серце і упокорений дух”. Закличте їх зробити для себе обряд причастя регулярною подією, яка приносить духовний досвід.

Матеріали для прочитання студентами

- Матвій 26:26–28; Лука 22:17–20; 1 Коринтянам 11:27–30; 3 Нефій 18:1–11, 28–29; 20:8–9; Учення і Завіти 20:75–79.
- Даллін Х. Оукс, “Причасні збори і причастя”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2008, сс. 17–20.

Уривки з виступу Джеффри Р. Холланда "This Do in Remembrance of Me" ["Робіть це на згадку про Мене"]

"Якщо пам'ятати—це основне завдання, поставлене перед нами, про що ми можемо згадувати, коли нам підносять ці прості й дорогоцінні символи?"

Ми можемо згадувати доземне життя Спасителя і все, що, як ми знаємо, Він зробив як великий Єгова, Творець небес, землі та всього, що на них. Ми можемо згадувати, що навіть уже на Великій Нараді на небесах Він любив нас і був дивовижно сильним і що навіть вже там ми перемогли завдяки силі Христа та

нашій вірі в кров Агнця (див. Об. 12:10–11).

Ми можемо згадувати просту велич Його народження у смертне життя. ...

Ми можемо згадати про чудеса, які творив Христос, і про Його вчення, про те, як Він зцілював і допомагав. Ми можемо згадати, що Він повернув зір сліпим і слух глухим, можливість рухатися кульгавим, скаліченим, паралізованим. І тоді, у дні, коли ми відчуваємо, що зупинилися в розвитку або що зменшилась наша радість і стали песимістичними наші погляди, ми можемо просуватися вперед з непохитною вірою в Христа. ...

Ми можемо згадати, що навіть маючи таку дану Йому урочисту місію, Спаситель знаходив радість у житті; Він радів людям і сказав Своім учням, що потрібно бути в доброму гуморі. Він сказав, що ми повинні бути у захваті від євангелії, як людина, яка знайшла великий скарб, справжню дорогоцінну перлину на своєму власному порозі. ...

Ми можемо згадувати, що Христос називав Своїх учнів друзями. ...

Ми можемо—й повинні!—пам'ятати про чудові благословення, що приходять у наше життя, і що "все, що є добре, походить від Христа" (Морон. 7:24). ...

Інколи у нас буде підстава згадати про недобре ставлення, яке Він відчував до Себе, про те, як Його зневажали, про те, яку несправедливість—та ще й яку несправедливість—Він перетерпів. Коли ми також стикаємося в житті з чимось подібним, то можемо згадати, що Спасителя тиснули з усіх боків, та не потиснений Він був; опинявся у важких обставинах, але не впадав у відчай; переслідуваний був, але не полишений; повалений, та не погублений (див. 2 Кор. 4:8–9).

Коли для нас настають такі важкі часи, ми можемо пам'ятати, що Ісус мав спуститися нижче всього перш, ніж зміг піднятися над усім, і що Він зносив муки, і страждання, і спокуси всякого роду, щоб Його нутро сповнилося милості та Він міг знати, як допомогти Своему народові в його недугах (див. УЗ 88:6; Алма 7:11–12).

Для тих хто вагається або спотикається, Він тут, щоб заспокоїти і зміцнити нас. Зрештою, Він тут, щоб спасти нас, і за всіх нас Він віддав Своє життя. ...

... Все це ми можемо згадувати, коли юний священник навколішках закликає нас завжди пам'ятати Христа" (*Ensign*, Nov. 1995, 67–69).

УРОК 16

Спаситель спокутував гріхи всіх людей

Вступ

"[Ісус Христос] віддав Своє життя, аби спокутувати гріхи всього людства. Він приніс великий вікарний дар заради всіх жителів землі" ("Живий Христос: Свідчення апостолів", *Ensign* або *Ліягона*, бер. 2008, с. 42). Старійшина Річард Г. Скотт, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, навчав, що "без Спокути план щастя Небесного Батька не міг би повною мірою здійснитися"

("Живий, святись Твоє ім'я!", *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2010, с. 76). Цей урок буде зосереджено на великих стражданнях Спасителя, які почалися у Гефсиманії і досягли апогею на хресті, та буде описано, як Ісус Христос Своєю Спокутою може допомогти нам подолати наші гріхи і зміцнити нас у нашому повсякденному житті.

Ознайомлення з матеріалом

- Девід А. Беднар, "Спокута й подорож земним життям", *Ліягона*, квіт. 2012, с. 12–19.
- Джеффри Р. Холланд, "Спокута Ісуса Христа", *Ліягона*, бер. 2008, сс. 32–38.

Рекомендації для навчання

Марк 14:33–36; Лука 22:39–44; 2 Нефій 9:21

Ісус Христос добровільно вистраждав нестерпний біль Спокути

Розпочніть урок, запропонувавши студентам заспівати "О, як досягнути Ісусові милості!" (*Гімни*, № 110) або інший гімн про Спасителя. Потім, після початку уроку, запитайте:

- Як спів гімну "О, як досягнути Ісусові милості!" (або іншого гімну про Спасителя) готує вас до вивчення Спокути Ісуса Христа?

Попросіть студентів подумки прочитати Марк 14:33–36 і знайти фрази, якими описані страждання Спасителя у Гефсиманії. Напишіть на дошці знайдені студентами фрази.

- Що ці фрази означають для вас?

Запропонуйте студентам вивчити Лука 22:39–44; 2 Нефій 9:21 та Мосія 3:7, щоб знайти додаткові подробиці про страждання Спасителя під час Його спокутної жертви. Ви можете запропонувати студентам зробити перехресні посилання між цими уривками в їхніх примірниках Писань.

- Які важливі істини про страждання, перенесені Ісусом заради нас, містяться у цих уривках? (Серед відповідей має бути така істина: **Страждання Ісуса Христа у Гефсиманії спричинили те, що Він кровоточив кожною порою**).

Зверніть увагу студентів: Спокута Ісуса Христа---це Його страждання за наші гріхи в Гефсиманії та на хресті, пролиття Його крові, Його смерть на хресті та

Його воскресіння з гробу. Попросіть когось зі студентів прочитати вголос вказане далі висловлювання старійшини Брюса Р. Мак-Конкі, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Ми не знаємо, ми не можемо сказати, жоден людський розум не може осягнути всю важливість того, що зробив Христос у Гефсиманії.

Ми знаємо, що з кожної Його пори виступили великі краплі крові, коли він пив осад з тієї гіркої чаші, яку Батько дав Йому.

Ми знаємо, що Він страждав як тілом, так і духом, більше, ніж людина може знести, якщо це не до смерті. ...

Ми знаємо, що Він розпростертий лежав на землі, оскільки біль і муки нескінченного тягаря змусили Його тремтіти й викликали бажання не пити гірку чашу” (“Очищуюча сила Гефсиманії”, *Ліягона*, квіт. 2011, с. 57).

- Що ви відчуваєте, думаючи про страждання, перенесені Ісусом Христом у Гефсиманії та на хресті?

Іван 15:13; 1 Петра 3:18; Учення і Завіти 19:15–19

Ісус вистраждав, щоб від нас не вимагалось страждати, як Він

Поставте таке запитання:

- Чому, на вашу думку, Ісус був готовий так багато вистраждати за нас?

Запропонуйте студентам подумки вивчити Іван 15:13; 1 Петра 3:18 та Учення і Завіти 19:15–19, та знайти причини, з яких Ісус Христос добровільно вистраждав муки Спокути. Коли пройде достатньо часу, попросіть студентів поділитися тим, що вони знайшли. Коли студенти відповідатимуть, стисло запишіть їхні відповіді на дошці як наведено далі:

Щоб показати Свою велику любов до нас.

Щоб нам не довелося повною мірою страждати за наші гріхи.

Щоб дати нам можливість покаятися у наших гріхах і отримати прощення наших гріхів.

Щоб прославити Батька.

Щоб дати нам можливість повернутися до Бога.

Щоб привести нас до Бога.

Коли ви будете ставити наступні запитання, дайте студентам час на обмірковування відповідей перш, ніж запрошувати їх відповісти. (Нагадайте студентам: коли вони навчатимуться обмірковувати те, що відкрили для себе у Писаннях, Дух часто відкриватиме їм більше істин).

- Що ви дізналися про Ісуса Христа з причин того, чому Він страждав?

- Як ці причини стосуються особисто вас?

Наголосіть студентам, що через Спокуту Ісус Христос став нашим Замісником---Він зайняв наше місце, Він взяв на Себе наш Тягар, Він постраждав за наші гріхи. Апостол Павло сказав про це так: “Бо Того, Хто не відав гріха [Христа Сина], Він [Бог Батько] учинив за нас гріхом, щоб стали ми Божою правдою в Нім!” (2 Коринтянам 5:21). Це ніби наш Господь і Спаситель запропонував наступне кожному з нас: “Прийдіть до мене. Я заберу ваш гріх і віддам вам Свою праведність”.

Свідчіть: завдяки тому, що Ісус Христос здійснив Спокуту, нам, за умови покаяння, можуть бути прощені наші гріхи. Завдяки Його жертві заради нас, нам підготовлено шлях, щоб повернутися й жити з нашим Небесним Батьком у вічній сім'ї. Ісус Христос добровільно зголосився здійснити Спокуту, бо сильно любив Небесного Батька і нас. Запропонуйте студентам обміркувати, як вони можуть більш ефективно прагнути благословень Спокути у своєму житті та насолоджуватися ними.

Алма 7:11–13

Спокута Ісуса Христа поширює на нас Його благодать або уможлиблюючу силу

Покажіть наступне висловлювання старійшини Ніла А. Максвелла, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, і попросіть когось зі студентів прочитати його вголос:

“Коли страждання сягнуло своєї повноти, воно було набагато, набагато гіршим, ніж навіть Він зі Своїм унікальним інтелектом міг колись собі уявити! ...

Сукупний тягар усіх земних гріхів---минулих, теперішніх і майбутніх---тиснув на цю досконалу, безгрішну і чутливу Душу! Усі наші недуги і хвороби також, якимось чином, були складовою цієї жажливої арифметики Спокути. (Див.

Алма 7:11–12; Ісая 53:3–5; Мт. 8:17). ...

... Його страждання---або, іншими словами, *жахливість* помножена на *безкінечність*---спричинили Його останній крик душі на хресті, і то був крик покинутаї. (Див. Мт. 27:46)”. (“Willing to Submit”, *Ensign*, May 1985, 72–73).

- Що, на вашу думку, мав на увазі старійшина Максвелл під “жахливою арифметикою Спокути”?
- Окрім наших гріхів, що ще, за словами старійшини Максвелла, було причиною страждань Спасителя?

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Алма 7:11–13. Попросіть решту класу слідкувати і виявити й інші обставини смертного життя, через які страждав Спаситель. Нехай студенти розкажуть про те, що вони знайшли, і напишуть свої відповіді на дошці. (Серед відповідей мають бути: біль, страждання, спокуси, хвороби, недуги і смерть). Обговоріть значення цих обставин і те, як Ісус Христос може благословити нас через Святого Духа, коли ми стикаємося з ними.

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос наступне висловлювання старійшини Девіда А. Беднара, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Спаситель відстраждав не лише за наші беззаконня, але й за нашу мінливість, несправедливість, біль, муки та душевні страждання, які так часто трапляються з нами. Немає такого фізичного болю, душевної муки, духовних страждань, хвороб чи слабкостей, що трапляються з вами в земному житті, які б Спаситель уже не пережив. У хвилину слабкості ми з вами можемо вигукнути: “Ніхто цього не розуміє. Ніхто цього не знає!”

Можливо, жодна людська істота й не знає. Але Син Божий досконало знає і розуміє, бо Він відчув і зніс усі наші тягарі ще до того, як ми їх понесли. І оскільки Він сплатив останню ціну і поніс наші тягарі, то вміє досконало співчувати і може простягнути Свої руки милості на багатьох етапах нашого життя. Він може дотягнутися до нас, доторкнутися, прийти на допомогу ... і зміцнити, щоб ми стали сильнішими, ніж будь-коли, та допомогти робити те, чого б ми ніколи не зробили, покладаючись лише на наші особисті сили” (“Спокута й подорож земним життям”, *Ліягона*, квіт. 2012, с. 47).

Попросіть студентів підсумувати вчення старійшини Беднара. Потім запитайте:

- Як благословення, доступні завдяки Спокуті, уможливають для нас повернення в присутність Небесного Батька? (Коли студенти відповідатимуть, наголосіть: **завдяки Спокуті Ісуса Христа ми можемо здобути втіху і зміцнення через Святого Духа, щоб знести “муки, і страждання, і спокиси всякого роду” [Алма 7:11].**)

Щоб допомогти студентам усвідомити уможливаючу силу, або благодать, Спасителя, запропонуйте кожному з них вивчити один з наступних уривків з Писань і підготуватися поділитися вивченим. (Можете написати ці посилання на дошці).

2 Коринтянам 12:7–10

Мосія 3:19

Мосія 24:10–15

Алма 31:24–25, 31–33, 38

Етер 12:27

Коли пройде достатньо часу, запитайте:

- Обміркуйте, як Ісус Христос Своєю Спокутою зміцнив людей, описаних в цих уривках з Писань. Коли вас або когось із ваших знайомих було подібним чином зміцнено?
- Чому нам важливо розуміти, що ми можемо скористатися уможливаючою силою Ісуса Христа?

Покажіть наступне висловлювання старійшини Річарда Г. Скотта, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, і попросіть когось зі студентів прочитати його вголос:

“Кожному з нас вкрай необхідно зміцнити своє розуміння важливості Спокути Ісуса Христа, щоб вона стала непохитною основою, на якій має будуватися наше життя. ...

Я з усією силою закликаю вас взятися за особисте вивчення плану, щоб краще розуміти і цінувати незрівнянні, вічні, нескінченні наслідки досконалого виконання Ісусом Христом Його божественного призначення—бути нашим Спасителем і Випителем” (“Живий, святись Твоє ім'я!”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2010, с. 77.

На завершення, заличте студентів підготувати особистий план вивчення Ісуса Христа і Його Спокути.

Матеріали для прочитання студентами

- Марк 14:33–36; Лука 22:39–46; Іван 15:13; 1 Петра 3:18; 2 Нефій 9:21; Мосія 3:7; Алма 7:11–13; Учення і Завіти 19:15–20.
- Девід А. Беднар, “Спокута й подорож земним життям”, *Ліягона*, квіт. 2012, с. 12–19.

УРОК 17

Спаситель страждав і помер на Голгофському хресті

Вступ

Коли наблизився кінець земного священнослужіння Спасителя, "Його було схоплено і засуджено на підставі облудних звинувачень, визнано винним, аби задовольнити натовп, і вироком для Нього була смерть на Голгофському хресті" ("Живий Христос: Свідчення

апостолів", *Ensign* або *Ліягона*, бер. 2008, с. 42). На цьому уроці ми наголошуємо на важливій істині: Ісус Христос *дозволив* Собі постраждати і померти від рук інших людей; жодна людина не позбавила Його життя.

Ознайомлення з матеріалом

- Джеффри Р. Холланд, "З Ним не було нікого", *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2009, сс. 86–88.

Рекомендації для навчання

Матвій 27:26–54; Іван 10:11–18; 19:10–11; 1 Нефій 19:9

Ісус Христос мав силу покласти Своє життя

Покажіть ілюстрацію "Розп'яття" (Альбом "Євангелія в мистецтві" [2009], № 57; див. також LDS.org).

Запропонуйте студентам уявити себе одним з відданих свідків, зображених на цій ілюстрації, коли ви читатимете вголос Матвій 27:26–54. Попросіть студентів слідкувати і подумати, що б ви могли відчувати, якби були тією людиною і бачили розп'яття Ісуса Христа. Після того, як ви завершите читання, запропонуйте студентам описати, які думки і почуття могли би бути у тієї людини. Після кількох відповідей запитайте клас:

- Які почуття у вас є до Спасителя після читання і обговорення цієї розповіді?

Попросіть студентів подумки прочитати Іван 10:11, 17–18. Коли пройде достатньо часу, запитайте:

- Чого ми можемо навчитися з цих віршів про розп'яття і смерть Ісуса Христа? (Пересвідчіться в тому, що студенти розуміють, що **Ісус Христос мав від Батька силу покласти Своє життя і прийняти його знов**).

Покажіть наведене далі вчення старійшини Джеймса Е. Талмейджа, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, і попросіть когось зі студентів прочитати його вголос:

“Природним наслідком безсмертного походження [Ісуса], як народженого на землі Сина безсмертного Батька, було те, що Він був непідвладним смерті, якщо Сам не підкориться їй. Життя Ісуса Христа неможливо було забрати, за винятком того, коли Він Сам цього прагнув і це дозволив. Він мав природжену силу покласти Своє життя, а також силу привести Своє вбите тіло в безсмертний стан” (*Jesus the Christ*, 3rd ed. [1916], 418).

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Матвій 26:53–54, а іншого---Іван 19:10–11. Запропонуйте студентам слідкувати, щоб порівняти ці два уривки і знайти між ними розбіжності.

- Відповідно до розповіді в євангелії від Матвія, хто допомагав Ісусу?
- Що ви дізналися з уривку з євангелії від Івана? (Студенти можуть використовувати різні слова, але вони мають визначити таку істину: **Жодна людина не могла позбавити життя Ісуса Христа; Він добровільно дозволив Собі померти**).
- Якщо Ісус міг прикликати на допомогу легіони ангелів, чому, на вашу думку, Він дозволив, щоб Його розіп'яли.

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос 1 Нефій 19:9. Попросіть клас дати визначення слову *випустити*. (У даному контексті слово *випустити* означає дозволити або допустити. Ви можете порекомендувати студентам написати “допустити” на полях їхніх Писань біля 1 Нефій 19:9).

- Чому Спаситель допустив, щоб Його розіп'яли?

Ви можете показати наступне висловлювання старійшини Елекзендера Б. Моррісона, сімдесятника, і попросити когось зі студентів прочитати його вголос:

“Це була любов до всіх дітей Бога, завдяки якій Ісус, унікальний у своїй безгріховній досконалості, приніс себе в жертву, щоб викупити гріхи інших. ... Отже, це було остаточною причиною, з якої Ісус “в муках на землі страждав: За всіх людей життя віддав” [“Ми прославляємо любов”, *Гімни*, № 97]. Він прийшов ... спокутувати наші гріхи, щоб він, піднятий на хресті, міг привести всіх людей до себе (див. 3 Неф. 27:14)” (“На те прийшов [Я] у світ”, *Ліягона*, січ. 2000, с. 26).

Зазначте, що Ісус допустив розп'яття через Свою велику любов до Свого Батька, а також Свою любов до нас. Потім запитайте:

- Як знання про те, що Спаситель через Свою велику любов до Свого Батька і до нас свідомо допустив, щоб Його розіп'яли, допомагає вам витерпіти складнощі, з якими ви можете стикатися?

Матвій 27:46; Лука 23:34–46; Іван 19:26–30*Ісус Христос завершив Свою земну місію*

Щоб допомогти студентам краще зрозуміти, якою була смерть від розп'яття, поділіться наступним:

“Смерть через розп'яття, здається, включає в себе все те, що може зробити біль і смерть страшними і жахливими---запаморочення, судом, спрагу, голод, безсоння, травматичну гарячку, правець, прилюдну ганьбу, тривалу муку, жах очікування, омертвіння непере́язаних ран---все підсилене до такого ступеня, коли це ще можна витерпіти, але трохи не доходячи до межі, яка б принесла страждальнику полегшення в непритомності. Через неприродне положення кожен рух віддавався болем; порвані вени та роздавлені сухожилля безупинно тремтіли від муки; запалені відкриті рани поступово мертвіли; артерії---зокрема, голови і шлунку---набрякали і розпиралися від переповнення кров'ю; і поки інтенсивність кожного з різновидів страждань поступово ставала дедалі більшою, до них додалися нестерпна мука пекучого болю і страшна спрага; і всі ці фізичні ускладнення, спричинені внутрішнім збудженням і тривогою, через які перспектива самої смерті---смерті, жахливого невідомого ворога, при наближенні якого людина звичайно найбільше тремтить---здавалася приємним і чудовим звільненням.

Такою була смерть, на яку був засуджений Христос” (Frederic W. Farrar, *The Life of Christ* [1964], 641).

Скажіть студентам: знаходячись на хресті, Ісус Христос промовив сім висловлювань. Напишіть на дошці наведені далі посилання на Писання (без цитат у дужках) і запропонуйте всім студентам вивчити кілька з них і визначити, що сказав Ісус:

Лука 23:34 (“Отче, відпусти їм, бо не знають, що чинять вони”).

Лука 23:43 (“Поправді кажу тобі: ти будеш зо Мною сьогодні в раю!”)

Іван 19:26–27 (“Оце, жоно, твій син! ... Оце мати твоя!”)

Матвій 27:46 (“Боже Мій, Боже Мій, нащо Мене Ти покинув?”)

Іван 19:28 (“Прагну!”)

Іван 19:30 (“Звершилось!”)

Лука 23:46 (“Отче, у руки твої віддаю Свого Духа”).

Коли студенти розповідатимуть про те, що вони знайшли, перефразуйте ці висловлювання на дошці біля відповідних посилань. Запитайте студентів:

- Що у цих висловлюваннях розкривається про Спасителя і те, чого Він зазнавав на хресті?
- Що мав на увазі Ісус, проголошуючи: “Звершилось!”? (Він виповнив вимогу Спокути, якою було безкінечне страждання. Ви можете вказати студентам, що в Матвії 27:54 у перекладі Джозефа Сміта написано: “А Ісус знову голосом гучним іскрикнув, кажучи: “Батьку, звершилось, Твоя воля

виконана", ---і духа віддав" [див. також Матвій 27:50 виноска *a* у Біблії СОД англійською мовою]. Ісус помер лише після того, як вже знав, що виконав усе, що Батько просив Його зробити).

Попросіть когось зі студентів прочитати наведене далі висловлювання старійшини Джеффри Р. Холланда, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів.

"Коли найвищу ціну було сплачено, коли рішучість Христа бути відданим була настільки ж очевидною, як і абсолютно непереможною, тоді остаточно, за милосердям, це "звершилось" [див. Іван 19:30]. Незважаючи на цілковиту самотність, коли поруч не було нікого, хто міг би допомогти чи підтримати Його, Ісус з Назарета, живий Син живого Бога, розірвав владу смерті й відновив фізичне життя і здійснив радісне, духовне викуплення від гріха, пекельної темряви й розпачу. З вірою в Бога, *знаючи*, що Той поруч, Він міг триумфально сказати: "Отче, у руки Твої віддаю Свого духа!" [Лука 23:46]" ("З Ним не було нікого", *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2009, с. 88).

Попросіть іншого студента прочитати вголос наведене далі висловлювання старійшини Роберта Д. Хейлза, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

"Ісус обрав не залишати цей світ, доки не витерпить до кінця і не закінчить місію для людства, заради здійснення якої Його було послано. На Голгофському хресті Ісус віддав Свій дух Батькові, просто сказавши: "Звершилось!" (Іван 19:30). Витерпівши до кінця, Він був звільнений від смертного життя.
Ми теж повинні витерпіти до кінця" ("Завіт хрищення: бути в Царстві та від Царства", *Ліягона*, січ. 2001, сс. 6–9).

- Як ці два апостоли допомагають нам зрозуміти те, що мав на увазі Ісус, промовляючи: "Звершилось!""? (Після того, як студенти дадуть відповіді, напишіть на дошці таку істину: **Ісус Христос віддано виконав усе, що Небесний Батько заповідав Йому зробити у смертному житті**).
- Коли у нас настають важкі часи, як нам може допомогти згадка про те, з чим стикався і що віддано витерпів Спаситель, щоб виконати Свою земну місію?
- Як згадування прикладу Ісуса допомагає вам досягати того, що ви були народжені робити?
- Як ми можемо виявити нашу вдячність за все, що Спаситель вистраждав за нас? (Студенти можуть використовувати різні слова, але вони мають висловити такий принцип: **Ми виявляємо нашу вдячність за страждання Спасителя на хресті, наслідуючи Його приклад відданого терпіння до кінця**).

Запропонуйте студентам поділитися в соціальних медіа своїми почуттями до Спасителя і тим, що вони зобов'язалися робити, щоб залишатися відданими цим почуттям.

Матеріали для прочитання студентами

- Матвій 27:26–54; Лука 23:34–46; Іван 10:11–18; 19:10–11, 19–37; 1 Нефій 19:9.
- Джеффри Р. Холланд, “З Ним не було нікого”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2009, сс. 86–88.

УРОК 18

Священнослужіння Спасителя у духовному світі

Вступ

Говорячи про Спасителя, сучасні апостоли свідчили: “Він приніс великий вікарний дар заради всіх жителів землі” (“Живий Христос: Свідчення апостолів”, *Ensign* або *Ліягона*, бер. 2008, с. 42). Завдяки спокутній жертві Спасителя і Його священнослужінню в духовному світі,

кожна Божа дитина, яка будь-коли жила на землі, матиме можливість прийняти або відкинути євангелію. На цьому уроці студенти дізнаються про роль Спасителя у світі духів та нашу роль у спасінні мертвих.

Ознайомлення з матеріалом

- Spencer J. Condie, “The Savior’s Visit to the Spirit World”, *Ensign*, July 2003, 32–36.
- Річард Г. Скотт, “Радість від викуплення померлих”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2012, сс. 93–95.

Рекомендації для навчання

Лука 23:39–43; Учення і Завіти 138:11–24

Ісус Христос відвідав духовний світ

Покажіть зображення “Поховання Ісуса” (Альбом “Євангелія в мистецтві” [2009], № 58; див. також LDS.org) та “Марія і воскреслий Ісус Христос” (Альбом “Євангелія в мистецтві”, № 59).

Запропонуйте одному зі студентів прочитати вголос наступне висловлювання старійшини Спенсера Дж. Конді, сімдесятника:

“Факти смерті та Воскресіння Ісуса проголошуються людьми, що належать до християнських конфесій, як основоположні вчення. Однак те, що робив безсмертний дух Ісуса після Його смерті й перед Його воскресінням є таємницею для всіх, крім святих останніх днів. І важливість того, що Він робив протягом тих годин, є доктринальним підґрунтям для зведення храмів по всій землі. Більш того, свідчення про те, що Він зробив, може дуже втішити тих, хто оплакує смерть близької людини” (“The Savior’s Visit to the Spirit World”, *Ensign*, July 2003, 32).

Вкажіть на ілюстрації і запитайте клас:

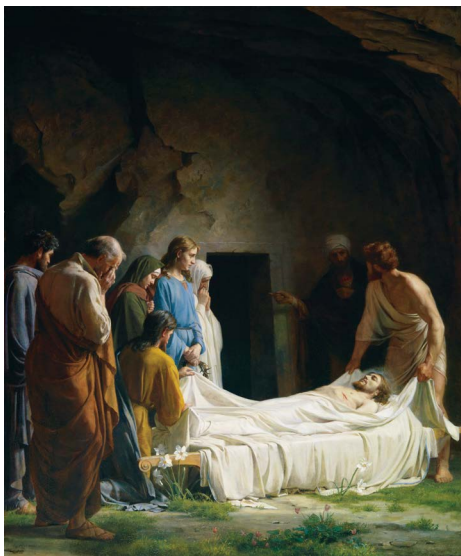
- Що робив Ісус протягом часу між Його погребінням і Його воскресінням?

Щоб надати додаткову інформацію, попросіть студентів прочитати Лука 23:39–43.

- Що Спаситель сказав злочиннику на хресті? (Зазначте: пророк Джозеф Сміт навчав, що більш точний переклад слів Спасителя є таким: “Ти будеш зо Мною сьогодні у світі духів!” [у *History of the Church*, 5:424–425]. Ці слова, сказані Спасителем злочиннику, невірні розуміються багатьма християнами, які вважають, що людина може покаятися в тяжких гріхах в самому кінці свого життя. Однак Писання навчають, що нам не слід зволікати з нашим покаяттям.
- Яка підказка стосовно того, що робив Спаситель, поки Його тіло знаходилося у гробі, міститься в цих словах? (Див. також 1 Петра 4:6).

Скажіть студентам, що Президент Джозеф Ф. Сміт отримав одкровення, в якому описано відвідування Ісусом Христом світу духів. Аби допомогти студентам зрозуміти контекст цього одкровення, наведіть стислий підсумок вступу до розділу Учення і Завіти 138 та перших 10-ти віршів. Попросіть кількох студентів по черзі читати вголос з Учення і Завіти 138:11–12, 15–16, 18–19, 23–24. Обговоріть такі запитання:

- Відповідно до цього видіння, що робив Спаситель між Своїм погребінням і воскресінням? (Студенти мають сказати, що **поки Його тіло було у гробі, Ісус відвідував праведних духів у духовному світі**).
- Чому ці праведні духи були сповнені радістю та втіхою? (Коли студенти відповідатимуть, наголосіть на такій істині: **Відповідно до Божого плану, померлі, які були відданими під час смертного життя, можуть бути викуплені від смерті після Воскресіння Ісуса Христа**. Ви можете

Поховання Христа, художник Карл Генріх Блох. Люб'язно надано Музеєм національної історії у Фредериксборзькому замку в Гіллероді, Данія. Не копіювати.

Чого плачеш ти? © 2015 художник Саймон Дьюї. Використано з дозволу Altus Fine Art, www.altusfineart.com

зазначити, що до смерті та Воскресіння Спасителя місіонерів не послали проповідувати тим, хто знаходиться в духовному світі [див. Лука 16:19–31; Мойсей 7:36–39]).

Учення і Завіти 138:20–37

Усі Божі діти матимуть можливість почути євангелію.

Запропонуйте студентам подумки прочитати Учення і Завіти 138:20–21, 25–28 і дізнатися, над яким запитанням роздумував Президент Сміт? (*Примітка:* Щоб допомогти студентам побачити наскільки важливо ставити змістовні запитання та шукати відповіді під час вивчення ними Писань, зазначте, що багато одкровень, записаних у Писаннях були дані у відповідь на шире запитання). Після того, як студенти дадуть відповіді, попросіть їх прочитати Учення і Завіти 138:29–30, щоб дізнатися, як духи у в'язниці почують євангелію. Запитайте:

- Що робив Спаситель серед праведних під час відвідування духовного світу? (Пересвідчіться в тому, що студенти визначили таку істину: **Знаходячись у світі духів, Ісус організував роботу зі спасіння померлих**).

Розділіть студентів на пари. Запропонуйте їм вивчити Учення і Завіти 138:30–37 і обговорити важливість слова *всім*, яке використовується у віршах 30, 31 та 37. Коли пройде достатньо часу, запитайте:

- Якою була мета священнослужіння Спасителя у духовному світі? (Студенти мають висловити таку істину: **Спаситель підготував шлях для всіх Божих дітей, щоб вони могли почути євангелію і отримати повноту радості**).
- Чому євангелію має бути проповідано всім Божим дітям? (Див. УЗ 138:33–34; 1 Петра 3:18–20).
- Чого це навчає нас про вплив Спокути Ісуса Христа? (Вплив Спокути сягає духовного світу).

Поділіться наступним висловлюванням Президента Джозефа Філдінга Сміта (1876–1972):

“А як щодо незлічимої кількості людей, які померли і ніколи не чули про Христа, ніколи не мали можливості покаятися і отримати прощення своїх гріхів, ніколи не зустріли старійшину Церкви, наділеного повноваженнями? Дехто з наших добрих сусідів-християн скаже вам, що вони загублені назавжди. ...

Чи буде це чесним? Чи буде це справедливим? Ні! *Господь надасть кожній людині можливість почути про вічне життя і отримати його, або місце в Його царстві*” (*Doctrines of Salvation*, comp. Bruce R. McConkie, 3 vols. [1954–1956], 2:132).

- У чому полягає важливість цих істин про духовний світ? Що змінюється, якщо людина знає ці істини про духовний світ?
- Як вас втішить знання про священнослужіння Спасителя в духовному світі?

Ми можемо допомогти принести спасіння померлим

Дайте кожному студенту примірник супроводжувального роздаткового матеріалу “Робота за померлих в останні дні”. Розділіть студентів на маленькі групи або пари. Запропонуйте їм читати висловлювання, наведені в роздатковому матеріалі, щоб знайти і обговорити благословення, обіцяні тим, хто бере участь у роботі з викуплення померлих.

Коли пройде достатньо часу, поставте їм такі запитання:

- Як наша участь у храмовій та сімейно-історичній роботі допомагає тим, хто помер, отримати доступ до благословень, які приходять через спокутну жертву Ісуса Христа?
- Як участь у повірницьких обрядах за померлих допомагає нам стати більш схожими на Спасителя? (Коли студенти відповідатимуть, наголосіть на такому принципі: **Беручи участь у храмових обрядах за наших померлих родичів, ми допомагаємо їм отримати спасіння і зміцнюємося проти впливу супротивника**).

Поділіться наведеним далі поясненням Президента Гордона Б. Хінклі (1910–2008) про те, в чому полягає подібність між повірницькою роботою за померлих і викупною роботою Спасителя:

“Те, що відбувається в Домі Господа, ... є ближчим до духа Господньої жертви, ніж будь-яка інша відома мені робота. Чому? Оскільки її виконують люди, які щедро жертвують часом і статками, не очікуючи жодної подяки чи винагороди, аби виконати за інших те, що вони не в змозі виконати за себе” (“A Century of Family History Service”, *Ensign*, Mar. 1995, 62–63; див. також Овдій 1:21).

Знов зверніть увагу студентів на висловлювання у роздатковому матеріалі та запитайте:

- Коли ви бачили або відчували одне з благословень, обіцяних тим, хто бере участь в роботі з викуплення померлих?

Запропонуйте студентам обміркувати таке запитання:

- Яке з цих обіцянь ви б хотіли отримати у своєму житті вже зараз і що ви готові робити, щоб його отримати?

Дайте студентам завдання зустрітися з консультантом з сімейної історії у їхньому приході та дізнатися більше про те, як виконувати роботу за своїх померлих предків. Прочитайте вголос Учення і Завіти 128:22 та свідчіть про вічне священнослужіння Ісуса Христа і священну роботу за померлих, яку було призначено ще до заснування світу.

Матеріали для прочитання студентами

- Лука 23:39–43; 1 Петра 3:18–20; 4:6; Учення і Завіти 128:15, 22; 138:1–37.
- Spencer J. Condie, “The Savior’s Visit to the Spirit World”, *Ensign*, July 2003, 32–36.

Робота за померлих в останні дні

Старійшина Джон А. Уїдсоу (1872–1952), з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, так навчав стосовно нашої місії, на яку нас було висвячено наперед, щоб допомагати спасати синів і дочок Бога:

“У нашому доземному стані, у день великої наради, ми уклали певну угоду з Всемогутнім. Господь запропонував задуманий Ним план. Ми його прийняли. Оскільки план призначений для всіх людей, ми стаємо учасниками спасіння всіх людей, відповідно до цього плану. Ми погодилися тоді й там бути не лише спасителями для самих себе, але й ... спасителями для всього людства. Ми увійшли в партнерство з Господом. Тоді виконання плану стало не лише роботою Батька та Спасителя, але також і нашою роботою. Найменший з нас, найскромніший, є партнером Всемогутнього у досягненні мети вічного плану спасіння (*“The Worth of Souls”, Utah Genealogical and Historical Magazine, Oct. 1934, 189*)” (in *Doctrine and Covenants and Church History: Gospel Doctrine Teacher’s Manual* [1999], 173).

Старійшина Річард Г. Скотт, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, заохочував молодь Церкви виконувати храмову роботу за їхніх предків:

“Будь-яка робота, яку ви виконусте в храмі, піде вам на користь, але отримання обрядів за когось із ваших померлих предків зробить час, проведений у храмі, більш священним, і ви отримаєте навіть більші благословення. ...
Чи хочете ви, молоді люди, дізнатися, як найкраще уникнути впливу супротивника у вашому житті? Зануртесь у дослідження своїх предків, підготуйте їхні імена для священних обрядів за померлих, які доступні в храмі, а потім ідіть до храму і будьте повірниками для них, щоб отримати обряди хрищення і дарування Святого Духа. ... Я не знаю кращого захисту від впливу супротивника у вашому житті” (*“Радість від викуплення померлих”, Ensign або Ліягона, лист. 2012, сс. 93–94*).

Старійшина Девід А. Беднар, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, запропонував і пообіцяв наступне:

“Я запрошую молодь Церкви дізнаватися про дух Іллі та відчутти його. Я запрошую вас робити дослідження, шукати ваших предків та готуватися до виконання повірницьких хрищень у домі Господа за *вашу* померлу рідню (див. УЗ 124:28–36). І я прошу вас допомогти іншим людям виявляти свою сімейну історію.

Якщо ви з вірою відкликатиметеся на це запрошення, ваші серця повернуться до батьків. Обіцяння, дані Аврааму, Ісаку та Якову, закарбуються у ваших серцях. Ваше патріарше благословення, з проголошенням у ньому родоводу, з’єднає вас з цими батьками і стане більш значущим для вас. Ваша любов і вдячність за

ваших предків зросте. Ваше свідчення про Спасителя і навернення до Нього стануть глибокими й міцними. І я даю вам обіцяння, що ви будете захищені від зростаючого впливу супротивника. Якщо ви братимете участь у цій святій роботі і любитимете її, вас буде захищено в юності й протягом усього вашого життя" ("І серця дітей повернуться", *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2011, сс. 26–27).

УРОК 19

Він воскрес

Вступ

"[Ісус Христос] воскрес з могили, щоб стати "первістком серед покійних" (1 Коринтянам 15:20). Як воскреслий Господь, Він відвідав тих, кого любив за життя" ("Живий Христос: Свідчення апостолів", *Ensign* або *Ліягона*, бер. 2008, с. 42). На цьому уроці розглядатимуться вчення та

події, пов'язані з Воскресінням Ісуса Христа. Якщо студенти поглиблять своє розуміння Воскресіння і свідчення про нього, вони набуватимуть ширшого бачення і надії, стикаючись з викликами смертного життя.

Ознайомлення з матеріалом

- Д. Тодд Крістофферсон, "Воскресіння Ісуса Христа", *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2014, сс. 111–114.
- Даллін Х. Оукс, "Воскресіння", *Ліягона*, лип. 2000, сс. 14–16.

Рекомендації для навчання

1 Коринтянам 15:12–29

Воскресіння Ісуса Христа

Покажіть наступне висловлювання пророка Джозефа Сміта (1805–1844) і попросіть когось зі студентів прочитати його вголос:

"Фундаментальними принципами нашої релігії є свідчення апостолів і пророків стосовно Ісуса Христа, що Він помер, був похований і піднявся на третій день, і вознісся на небеса. А все інше, що стосується нашої релігії, є лише додатком до цього" (*Учення Президентів Церкви: Джозеф Сміт* [2007], с. 51).

Обговоріть зі студентами таке запитання:

- Чому, на ваш погляд, всі інші принципи евангелії є "додатками" до смерті, погребіння і Воскресіння Ісуса Христа?

Запропонуйте студентам подумки прочитати Ісая 25:8, Мосія 16:7–8 та Алма 33:22, і знайти, що провіщали давні пророки про Воскресіння Ісуса Христа. Попросіть їх розповісти про те, що вони знайшли.

Намалюйте на дошці наведену далі таблицю:

<i>Завдяки тому, що Ісус піднявся з мертвих, ...</i>	<i>Якби Ісус не піднявся з мертвих, тоді ...</i>
<i>1 Коринтянам 15:20–28</i> <i>Алма 11:43–45</i>	<i>1 Коринтянам 15:12–19, 29</i> <i>2 Нефії 9:8–10</i>

Запропонуйте одній половині класу вивчити уривки з Писань, наведені у лівій колонці таблиці, та знайти благословення, які ми отримуємо завдяки Воскресінню Ісуса Христа. Запропонуйте іншій половині класу вивчити уривки з Писань, наведені у правій колонці, та знайти, що б сталося, якби Ісус не піднявся з мертвих. Коли пройде достатньо часу, попросіть добровольців пояснити те, що вони вивчили. Допоможіть студентам сформулювати вчення, наведене у цих уривках, поставивши такі запитання:

- Як написано в 1 Коринтянам 15:20, апостол Павло стверджував, що Ісус був “первісток серед покійних”. Що означає ця фраза? (Ісус був першим, хто мав воскреснути).

Попросіть студентів знов прочитати 1 Коринтянам 15:22. Потім запитайте:

- Як ви можете підсумувати всеохоплююче благословення, яке ми отримуємо завдяки тому, що Ісус Христос воскрес? (Студенти мають висловити таке вчення: **Завдяки Спокуті та Воскресінню Ісуса Христа всіх, хто народився у смертному житті, буде воскрешено**).

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос наступні висловлювання Президента Говарда В. Хантера (1907–1995) та президента Меріона Дж. Ромні (1897–1988) з Першого Президентства:

“Без Воскресіння євангелія Ісуса Христа стає молебнем, що складається із мудрих висловів та чудес, які очевидно що неможливо пояснити,---лише висловлювань і чудес, які не мають кінцевого тріумфу. Ні, кінцевий тріумф---у кінцевому чуді: уперше в історії людства Той, Хто був мертвим, піднявся у безсмертне життя. Він *був* Сином Божим, Сином нашого безсмертного Небесного Батька, і Його тріумф над фізичною та духовною смертю---це добра новина, про яку має говорити кожний християнин” (Howard W. Hunter, “An Apostle’s Witness of the Resurrection”, *Ensign*, May 1986, 16).

“Він воскрес, нема Його тут!” (Марк 16:6). Цими словами, красномовними у своїй простоті, оголошено про найважливішу з задокументованих історичних подій” (Marion G. Romney, “The Resurrection of Jesus”, *Ensign*, May 1982, 6).

- Чому, на ваш погляд, Воскресіння Ісуса Христа є “найважливішою з задокументованих історичних подій?”
- Які думки і почуття вам приносить знання, що завдяки Воскресінню Ісуса Христа всі діти Небесного Батька, народжені на землі, воскреснуть?

Поясніть, що Воскресіння викупляє нас не лише від фізичної смерті, але також і від духовної смерті. Якби не було воскресіння, тоді всі люди зрештою стали би подібні до диявола (див. 2 Нефій 9:6–9).

Свідчіть, що Воскресіння Ісуса Христа завершило Спокуту і уможливило для Божих дітей повернення у Його присутність.

Матвій 28; Марк 16; Лука 24; Іван 20

Свідки воскреслого Ісуса Христа

Вручіть студентам наведену далі таблицю як роздатковий матеріал:

Явлення воскреслого Ісуса Христа у Новому Завіті

Посилання	Особи, яких було відвідано	Дата або час	Місцезнаходження	Описання події
Іван 20:11–18; Марк 16:9				
Матвій 28:1–10				
Лука 24:34; 1 Коринтянам 15:5				
Марк 16:12; Лука 24:13–32				
Марк 16:14; Лука 24:33, 36–49; Іван 20:19–23				
Іван 20:26–29				
Іван 21:4–23				
Матвій 28:16–20; Марк 16:15–18				
Марк 16:19–20; Лука 24:50–53; Дії 1:9–11				
1 Коринтянам 15:6				
1 Коринтянам 15:7				
Дії 7:55–56				
Дії 9:4–6; 1 Коринтянам 9:1; 15:8				
Об’явлення 1:13–18				

Призначте кожному зі студентів один або два рядки у таблиці. Попросіть їх вивчити уривки з Писань, наведені у призначених їм рядках, і визначити, кого відвідав воскреслий Спаситель. Коли пройде достатньо часу, попросіть їх повідомити, що вони знайшли. Через обмаль часу, попросіть студентів розповідати стисло. Потім обговоріть наступні запитання:

- Виконуючи це завдання, що ви дізналися про багато явлень воскреслого Спасителя і почуття кожного з людей?
- Окрім цих уривків, які інші свідчення про воскреслого Ісуса Христа містяться у Писаннях? (Студенти можуть згадати свідків серед нефійців або пророка Джозефа Сміта).
- Чому важливо знати, що було багато свідків, які бачили воскреслого Спасителя? (Пересвідчіться в тому, що студенти розуміють таку істину: **Оскільки багато людей бачили воскреслого Ісуса Христа, ми можемо бути впевнені в тому, що ми також після смерті будемо жити знову**).

Щоб допомогти студентам краще зрозуміти доктринальну важливість Воскресіння Спасителя і чому, як навчав Джозеф Сміт, всі інші принципи є додатками до смерті та Воскресіння Ісуса Христа, дайте кожному зі студентів копію наведеного далі висловлювання старійшини Д. Тодда Крістофферсона, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів. Попросіть одного зі студентів прочитати це висловлювання вголос.

“Якщо Ісус дійсно воскрес буквально, то з цього беззаперечно витікає, що Він є божественною істотою. Жоден простий смертний не має в собі сили, щоб ожити після смерті. Оскільки Він воскрес, Ісус не міг бути просто теслею, вчителем, рабином або пророком. Оскільки Він воскрес, Ісус мав бути Богом, навіть Єдинонародженим від Батька.

Тому те, чого Він навчав, є істинним; Бог не може обманювати [див. Енош 1:6].

Тому, Він був Творцем землі, як Він і сказав [див., наприклад, 3 Нефій 9:15].

Тому і небеса, і пекло існують, як Він і навчав [див., наприклад, УЗ 76].

Тому існує світ духів, який Він відвідав після Своєї смерті [див. УЗ 138].

Тому Він прийде знову, як сказали ангели [див. Дії 1:10–11], і “буде особисто царювати на землі” [Уложення віри 1:10; див. також Topical Guide, “Jesus Christ, Millennial Reign”].

Тому буде і Воскресіння, і останній Суд для всіх [див., наприклад, 2 Нефій 9:15].

Виходячи з реальності Воскресіння Христа, сумніви щодо всемогутності, всезнання і доброзичливості Бога Батька—який віддав Свого Єдинонародженого Сина заради викуплення світу—є безпідставними. Сумніви щодо значення і мети життя—необґрунтовані. Ісус Христос в дійсності—це єдине ім’я, через яке людство може отримати спасіння. Милість Христа реальна і дає грішнику, який кається, і прощення, і очищення. Насправді віра—це більше, ніж уявлення або вигадка психологів. Існує кінцева й загальна істина, і є об’єктивні та незмінні норми моралі, яким Він і навчав.

Виходячи з реальності Воскресіння Христа, покаяння щодо будь-якого порушення Його закону і заповідей—і можливе, і має бути невідкладним. Чудеса Спасителя були

реальними, як і Його обіцяння Своїм учням, що вони можуть робити те саме, і навіть більше [див. Іван 14:12]. ... Оскільки Воскресіння Христа є реальним, смерть для нас не кінець, і хоча черви знищать [наші тіла], однак у [нашій] плоті [ми] побачимо Бога" [Йов 19:26]" ("Воскресіння Ісуса Христа", *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2014, сс. 113, 114).

- Як у висловлюванні старійшини Крістофферсона відображено центральне місце Воскресіння Спасителя в ученні відновленої євангелії?

Щоб допомогти студентам зрозуміти, як реальність Воскресіння може вплинути на них особисто, покажіть наведене далі висловлювання старійшини Далліна Х. Оукса, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, і попросіть одного зі студентів прочитати його вголос:

"Жива надія", дана нам воскресінням, це наша впевненість у тому, що смерть не є завершенням існування нашої особистості, а лише необхідним кроком у призначеному переході зі смертного життя в безсмертне. Ця надія змінює весь погляд на смертне життя. ...

Переконання у воскресінні дає нам силу й спрямування, щоб витримати труднощі смертного життя, які випадають на долю кожного з нас, і тих, кого ми любимо. Це такі речі, як фізичні, розумові чи емоційні вади, які можуть вразити нас під час народження або які ми набуваємо протягом смертного життя. Завдяки воскресінню, ми знаємо, що ці земні вади є лише тимчасовими!

Впевненість у воскресінні дає нам також могутній стимул для дотримання заповідей Бога протягом смертного життя" ("Воскресіння", *Ліягона*, лип. 2000, с. 15).

- Чому кожному з нас важливо набути свідчення про реальність Воскресіння? (Студенти мають визначити такий принцип: **Завдяки Воскресінню Ісуса Христа, ми можемо мати надію і вічну перспективу, стикаючись з життєвими викликами та випробуваннями**).
- Як розуміння Воскресіння принесло надію чи радість вам або комусь із ваших знайомих?

Поділіться наступним висловлюванням Президента Девіда О. Мак-Кея (1873–1970):

"Два з половиною роки [апостоли] мали підтримку і натхнення від присутності Христа. А тепер Його немає. Вони залишилися самі, розгублені й безпорадні. ...

Що так раптово змінило цих апостолів, що вони стали впевненими, безстрашними, героїчними проповідниками євангелії Ісуса Христа? То було одкровення, що Христос встав з могили" (*Учення Президентів Церкви*:

Девід О. Мак-Кей [2003], с. 65).

Запропонуйте студентам подумати про когось з їхніх знайомих, хто міг би зміцнитися, почувши послання про Воскресіння. Нехай студенти знайдуть час у найближчому майбутньому, щоб обговорити свої почуття і свідчення з тією людиною.

Матеріали для прочитання студентами

- Лука 24:1–48; Іван 20; 1 Коринтянам 15:1–29, 54–58.
- Даллін Х. Оукс, “Воскресіння”, *Ліягона*, лип. 2000, сс. 14–16.

УРОК 20

Священнослужіння Спасителя Його “ІНШИМ ВІВЦЯМ”

Вступ

Як засвідчено в документі “Живий Христос: Свідчення апостолів”, Спаситель священнослужив серед Своїх “інших овець” (Іван 10:16) у давній Америці” (*Ensign* або *Ліягона*, бер. 2008, с. 42; див. також 3 Нефій 11:1–17).

Вивчаючи Книгу Мормона, літопис про священнослужіння Спасителя, ми дізнаємося, як Він священнослужить Своїм учням з кожного народу і прагне надихати і зміцнювати їх одного за одним.

Ознайомлення з матеріалом

- Рональд А. Разбанд, “Один за одним”, *Ліягона*, січ. 2001, сс. 29–30.

Рекомендації для навчання

Іван 10:14–16; 3 Нефій 15:16–21; 16:1–3

Ісус Христос навчав юдеїв про Своїх “інших овець”

Покажіть глобус або карту світу і запросіть одного зі студентів визначити, де Ісус Христос здійснював Своє священнослужіння серед юдеїв (сучасна країна

Ізраїль на Близькому Сході). Попросіть студентів відкрити Іван 10 і проглянути кілька віршів, щоб знайти, чого Ісус навчав про Себе та Свої стосунки з тими, хто йде за Ним. Попросіть їх розповісти про те, що вони знайшли. (Студенти мають розповісти, що Він---Добрий Пастир, Він знає Своїх овець, вони знають Його голос, Він збирає їх до Своїї кошари тощо). Потім попросіть одного зі студентів прочитати вголос Іван 10:14–16, а весь клас слідкувати. Запитайте студентів:

- Що Спаситель сказав про Своїх “інших овець”?
- Хто були “інші вівці”, про яких говорив Ісус?

Попросіть кількох студентів по черзі читати вголос з 3 Нефій 15:16–21. Потім запитайте:

- Які важливі істини про Своїх “інших овець” відкрив нефійцям Ісус? (Одна з істин є такою: **коли Ісус говорив юдеям про “інших овець”, Він мав на увазі інших людей, які наслідували Його, в тому числі й нащадків Легія, які жили на Американському континенті**).
- Чому юдеї в Єрусалимі не знали про Його “інших овець”?

Покажіть, де знаходиться Американський континент на карті, а потім запропонуйте студентам подумки прочитати 3 Нефій 16:1–3 та Мосія 27:30. Коли пройде достатньо часу, запитайте:

- Де ще, за словами Спасителя, Він явиться Своему народу?
- Чому важливо знати, що Спаситель відвідає Своїх “овець” в інших країнах? (Поясніть, що хоча Спаситель міг відвідувати інші народи або країни особисто, найчастіше Він являє Себе через служіння Святого Духа. Наголосіть студентам, що, священнослужачи Своїм вівцям, Ісус допомагав виконати завіт Свого Батька---зібрати їх назад у Його присутність).

Свідчіть, що **Ісус Христос любить всіх нас і явить Себе всім, хто числиться серед Його овець. Він прагне зібрати всіх дітей Небесного Батька, де б вони не були, назад у присутність Батька.**

3 Нефій 11:8–17

Ісус Христос індивідуально священнослужить Своїм послідовникам

Прочитайте вголос 3 Нефій 11:8–17 і попросіть студентів слідкувати та уявити або візуалізувати себе присутніми біля храму в землі Щедра. Після того, як ви прочитаєте, запитайте студентів, що їх найбільше вразило у словах і діях Спасителя в цих віршах. При потребі поставте всі або кілька з наступних запитань:

- Чого, на вашу думку, Ісус Христос прагнув, аби натовп біля храму дізнався про Нього того дня? (Серед інших істин студенти мають визначити такі: **Спаситель священнослужить Своїм послідовникам “один за одним”** [3 Нефій 11:15; див. також 3 Нефій 17:21]).

Враховуючи те, що в натовпі було приблизно 2500 людей (див. 3 Нефій 17:25), що ми можемо дізнатися з запрошення Спасителя кожній людині відчутти рани на Його боці, руках і ногах стосовно Його турботи про кожного з нас?

- Як запрошення Ісуса Христа в 3 Нефій 11:14 стосується кожного з нас сьогодні?
- Якби ви побачили рани Спасителя і торкнулися їх, як, на вашу думку, це вплинуло би на вас?

В якості прикладу, що ілюструє інтерес Господа до нас індивідуально, ви можете поділитися наведеною далі історією, яку розповів старійшина Рональд А. Разбанд, з президентства сімдесятників:

“В останні місяці нашої місії ... сталася подія, яка ще раз підтвердила цю глибоку істину---Бог знає і любить кожного з нас.

Старійшина Ніл А. Максвелл збирався приїхати у місто Нью-Йорк у церковних справах і нам повідомили, що він також хотів би провести конференцію місії. Для нас це було так приємно мати нагоду слухати одного з Господніх слуг. Мене попросили знайти місіонера, який прочитав би на зборах вступну молитву. Я міг би просто навмання обрати одного з місіонерів, щоб він помолився, але відчув натхнення, що маю поміркувати і з молитвою вибрати того, запросити кого попросить мене Господь. Коли я проглядав список місіонерів, мій погляд зупинився на одному імені: старійшина Джозеф Аппія з Аккри, Гана. Я відчув, що Господь хоче, щоб саме він помолився на тих зборах.

Перед конференцією місії я проводив заплановану регулярну співбесіду зі старійшиною Аппія, під час якої розповів йому про те, що отримав спонукання запросити його сказати молитву. З подивом і смиренням в очах, він почав ридати, як дитина. Дещо здивований такою реакцією, я став заспокоювати його, кажучи, що все гаразд і від нього не вимагатиметься молитися, та він відповів, що охоче це зробить; емоції захлинули його через любов до старійшини Максвелла. Він сказав мені, що для святих у Гані та його родини цей апостол є дуже особливим. Старійшина Максвелл покликав його батька бути президентом округу в Аккрі та запечатав його батька і матір у Солт-Лейкському храмі.

Слушайте, я не знав нічого про те, що я щойно розповів про цього місіонера чи його сім'ю, та Господь знав і надихнув президента місії допомогти *одному* місіонеру набути духовний досвід, який запам'ятається на все життя і зміцнить свідчення” (“Один за одним”, *Ліягона*, січ. 2001, сс. 29–30).

Дайте студентам хвилинку, щоб повернутися знов до 3 Нефій 11:15–17. Потім запитайте:

- Чи відчували ви, що Небесний Батько та Ісус Христос знають вас особисто?
- Що зробив натовп біля храму після отримання особистого, індивідуального свідчення про божественність Спасителя?

Запитайте студентів, чи хотів би хтось з них поділитися своїм свідченням про Спасителя і любов, яку вони відчувають від Нього. Свідчіть, що хоча ми фізично не торкалися рук і ніг Спасителя, Він все одно священнослужить нам у дуже особистий спосіб. Запропонуйте студентам обміркувати, як вони можуть подякувати Небесному Батькові та Ісусу Христу за любов, яку особисто відчули від Них.

3 Нефій 11–28

Священнослужіння Спасителя серед нефійців

Щоб допомогти студентам усвідомити інші важливі аспекти священнослужіння Спасителя серед нефійців, дайте їм кілька хвилин на ознайомлення зі стислим змістом розділів 3 Нефій 11–28. Попросіть клас виявити і записати важливі елементи священнослужіння Спасителя серед нефійців. Коли студенти шукатимуть, ходіть по кімнаті та спостерігайте за тим, що вони знаходять. Якщо комусь важко знайти відповіді, запропонуйте їм пошукати в одному з наведених далі уривків (слова в дужках призначені тільки для вчителя):

3 Нефій 11:19–27 (дав владу священства Своім учням)

3 Нефій 11:31–40 (проголосив Своє вчення)

3 Нефій 12–14 (виголосив проповідь, подібну до Його Проповіді на горі з Нового Завіту)

3 Нефій 17:5–25 (зцілив багатьох людей і священнослужив дітям)

3 Нефій 18:1–12 (благословив причастя)

3 Нефій 19:19–29 (молився за дванадцятьох нефійських учнів)

3 Нефій 20:24–29 (навчав про завіт Батька щодо збирання Ізраїля)

3 Нефій 23 (заповідав, щоб деякі Писання були додані в нефійські літописи)

3 Нефій 27:1–10 (заповідав, щоб Церкву було названо Його іменем)

Коли пройде достатньо часу, запропонуйте студентам поділитися тим, що вони знайшли під час свого пошуку в Писаннях. Коли студенти пояснюватимуть виявлені ними елементи священнослужіння Спасителя, поставте кілька або всі з наведених далі запитань для поживлення обговорення в класі:

- Як міг вплинути на людей цей аспект священнослужіння Спасителя?
- Чому буде корисним виявляти і вивчати, що робив Спаситель як провідник або вчитель?

Попросіть студентів обміркувати наведене далі запитання і записати свої думки:

- Враховуючи вивчене нами сьогодні, що, на ваш погляд, Небесний Батько хотів би, щоб ви робили для наслідування прикладу Ісуса Христа в тому, як ви служите людям навколо вас, в тому числі незнайомцям, родичам, друзям або тим, кому ви служите у своєму церковному покликанні?

Завершіть своїм свідченням про істини, викладені на цьому уроці.

Матеріали для прочитання студентами

- Іван 10:11–16; 3 Нефій 11:1–17; 15:16–21; 16:1–3.
- Рональд А. Разбанд, “Один за одним”, *Ліягона*, січ. 2001, сс. 29–30.

УРОК 21

Ісус Христос організував Свою Церкву

Вступ

Протягом свого трирічного священнослужіння на землі Ісус Христос дав ключі священства Своїм Дванадцятьом апостолам. З цими ключами Церкву Ісуса Христа було “збудован[о] на основі апостолів і пророків” (Ефесеям 2:20). На цьому уроці обговорюватиметься, як після Свого

Воскресіння Спаситель продовжував скеровувати і направляти Своїх апостолів та Свою Церкву через служіння Святого Духа, щоб вони могли допомогти вповнити Авраамів завіт для збирання розсіяного Ізраїля.

Ознайомлення з матеріалом

- Джеффри Р. Холланд, “Пророки, провидці і одкровителі”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2004, сс. 6–9.

Рекомендації для навчання

Матвій 10:1–4; 16:19; 17:3–7; 18:18; Ефесеям 2:19–20; 4:11–14

Ісус Христос організував Свою Церкву на основі апостолів і пророків

Покажіть студентам ключ або в'язку ключів і запитайте, що ми маємо на увазі, використовуючи слово *ключі* в контексті євангелії. Запропонуйте кільком студентам по черзі читати вголос уривки з Писань з наведеного далі ланцюжка. Попросіть клас слідкувати і визначити основну подію, описану або згадану в кожному з уривків.

Матвій 10:1–4 (Покликання і уповноваження апостолів)

Матвій 16:19 (Петру обіцяні ключі священства [див. Путівник по Писаннях, “Ключі священства”; scriptures.lds.org]).

Матвій 17:3–7 (“Спаситель, Мойсей та Еліас [Іля] дали ключі Петру, Якову та Івану на горі, коли вони були переображені перед Ним” [Учення Президентів Церкви: Джозеф Сміт (2007), с. 106]).

Матвій 18:18 (Посилання щодо зв'язування і розв'язування на землі та на небесах містить натяк про те, що ключі священства також обіцяні й іншим апостолам).

Ви можете пояснити, що “ключі”, які згадуються у цих уривках, або про які там міститься натяк, є синонімами запечатувальної влади (див. Boyd K. Packer, *The Holy Temple* [1980], 81–87).

Запитайте студентів:

- Що мається на увазі під ключами священства?
- Чому важливо, щоб апостоли мали ключі священства?

Попросіть когось зі студентів прочитати наступне висловлювання старійшини Далліна Х. Оукса, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Ключі священства є владою, яку Бог дав носіям священства, щоб керувати, контролювати і управляти використанням Його священства на землі” [Довідник 2: Керування Церквою [2010], 2.1.1]. Кожна дія або обряд, які виконуються в Церкві, відбуваються за прямим або непрямим дозволом того, хто має для цього відповідні ключі. Як пояснив старійшина М. Рассел Баллард: “Ті, хто має ключі священства, ... в буквальному сенсі дають можливість усім, хто віддано служить під їхнім керівництвом, використовувати повноваження священства і мати доступ до сили священства” [М. Рассел Баллард, “Чоловіки й жінки в роботі Господа”, *New Era*, Apr. 2014, 4; *Ліягона*, квіт. 2014, с. 48]” (“Ключі і повноваження священства”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2014, с. 49).

- Як ключі священства благословляють окремих членів Церкви?

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Ефесеям 2:19–20. Потім запитайте клас:

- Що ми дізнаємося з цього уривку про основу Спасителевої Церкви? (Студенти мають визначити таку істину: **Ісус Христос, який є наріжним каменем, організував Свою Церкву на основі апостолів і пророків**).
- Яка роль основи і наріжного каменя у будівлі? (Основа забезпечує міцність і є опорою для будівлі. Наріжний камінь---це перший камінь, покладений в основу. Він є орієнтиром для розміщення решти каменів основи і визначає розташування всієї будівлі. Він також допомагає закріпити стіни на їхньому місці).

Запропонуйте студентам обговорити з кимось, хто сидить поруч з ними, такі запитання:

- Чому Ісус Христос є “наріжним каменем” Церкви?
- Чого ми можемо навчитися з цього уривку про стосунки між Спасителем (наріжним каменем) та апостолами і пророками (основою)?

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Ефесеям 4:11–14. Попросіть клас слідувати і знайти наведені Павлом причини того, чому нам потрібні апостоли, пророки та інші провідники Церкви для скерування святих.

Покажіть наведене далі висловлювання старійшини Джеффри Р. Холланда, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, і попросіть когось зі студентів прочитати його вголос:

“Щоб установити церкву, яка буде продовжувати існування під Його керівництвом навіть після того, як Він залишить землю, Ісус “вийшов на гору молитися, і перебував цілу ніч у молитві до Бога.

А коли настав день, покликав Він учнів Своїх, і обрав із них Дванадцятьох, яких і апостолами Він назвав” [Лука 6:12–13].

Пізніше Павло учить, що Спаситель, знаючи про неминучість Своєї загибелі, зробив це, щоб дати Церкві "основ[у] апостолів і пророків" [див. Ефесеям 2:19–20]. Ці брати та інші чини Церкви мали служити під керівництвом воскреслого Христа.

Навіщо? Зокрема, "щоб більше не були ми малолітками, що хитаються й захоплюються від усякого вітру науки за людською оманю та за лукавством до хитрого блуду" [Ефесеям 4:14] ("Пророки, провидці і одкровителі", *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2004, сс. 6–7).

- Як саме, на ваш погляд, сучасні апостоли і пророки забезпечують фундаментальну міцність і стабільність Церкви?

**Дії 2:1–6, 14–26; 4:1–13, 18–21; Дії 10:9–20, 25–28, 34–35, 44–48;
Дії 15:1–20**

Ісус Христос скеровував Апостолів через Святого Духа

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Дії 1:1–2. Потім запитайте клас:

- Як, за словами Луки, воскреслий Ісус Христос продовжував скеровувати Своїх апостолів після Свого вознесіння на небеса? (Він давав заповіді та настанови через Святого Духа).

Свідчіть, що **після Свого Воскресіння та вознесіння на небеса Ісус Христос скеровував апостолів через священнослужіння Святого Духа.**

Щоб допомогти студентам побачити приклади цього скерування, розділіть клас на чотири групи і дайте їм такі завдання:

- Вивчіть Дії 2:1–6, 14–26 і знайдіть, як Святий Дух допоміг Петру та апостолам у день П'ятдесятниці.
- Вивчіть Дії 4:1–13, 18–21 і знайдіть, як Святий Дух допоміг Петру відповісти начальникам юдеїв.
- Вивчіть Дії 10:9–20, 25–28, 34–35, 44–48 і знайдіть, як Петру було дане одкровення про важливу зміну в Церкві.
- Вивчіть Дії 15:1–20 і знайдіть, як отримане раніше одкровення від Ісуса Христа через Святого Духа вплинуло на рішення Петра та як інші церковні провідники підтримали це рішення на конференції в Єрусалимі.

Коли пройде достатньо часу, попросіть студентів з кожної з груп підсумувати, що вони прочитали, і пояснити, як Ісус Христос скеровував провідників Церкви через священнослужіння Святого Духа. Поясніть, що Святий Дух виконує Свої обов'язки під керівництвом Спасителя (див. Іван 16:13–14).

Скористайтеся з Нефій 19:7–9, 19–20, щоб показати, що церковні провідники, про яких ми читаємо в Книзі Мормона, також отримували допомогу Святого Духа у своєму служінні.

Обговоріть зі студентами таке запитання:

- Як ви можете пояснити будь-якій людині, чому важливо знати, що після Своєї смерті Ісус Христос продовжував скеровувати Своїх апостолів?

Ісус Христос скерує сучасних провідників Церкви через Святого Духа

Покажіть наведені далі висловлювання Президента Томаса С. Монсона та президента Генрі Б. Айрінга, з Першого Президентства, (або роздайте їх студентам) і попросіть когось зі студентів прочитати їх вголос:

“Я свідчу ..., що наш Спаситель Ісус Христос є главою цієї Церкви, яка носить Його ім'я. Я знаю, що найвищою насолодою в усьому цьому житті є відчуття Його спонукань, коли Він скерує нас у просуванні Його роботи” (Томас С. Монсон, “Оглядаючись назад і рухаючись вперед”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2008, с. 88).

“Я був присутнім, коли до [Президента Томаса С. Монсона] приходили одкровення і натхнення, і це є підтвердженням для мене, що Бог шанує [ключі священства, носієм яких є пророк]. Я очевидець цього” (Генрі Б. Айрінг, “Істинна й жива Церква”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2008, с. 24).

- Як у цих висловлюваннях показано зв'язок між новозавітною Церквою і Церквою Ісуса Христа Святих Останніх Днів? (Допоможіть студентам зрозуміти таку істину: **Так само, як Ісус Христос скерував Своїх апостолів у новозавітні часи, Він скерує провідників Церкви сьогодні різними способами, в тому числі через священнослужіння Святого Духа**).

Попросіть одного зі студентів прочитати наведене далі висловлювання старійшини Джеффри Р. Холланда, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів. Попросіть клас слухати і думати про те, чому провідникам Церкви потрібне скерування Спасителя.

“Основа Церкви на апостолах і пророках мала бути благословенням у всі часи, а *особливо* в часи випробування чи небезпеки, часи, коли ми можемо почуватися як діти, розгубленими чи дезорієнтованими, можливо, дещо переляканими, в часи, коли оманлива рука людини або підступність диявола спробують вибити нас із колії, обманути або звести на манівці. На такі часи, як сучасність, Перше Президентство і Кворум Дванадцятьох Апостолів були призначені Богом і підтримані вами як “пророки, провідці й одкровителі”, а Президент Церкви—як пророк, провидець і одкровитель, як *старший* апостол і як єдина людина, що має право застосовувати всі ключі одкровення й управління Церквою. У новозавітні часи, у часи Книги Мормона і в сучасні дні ці служителі складають фундамент істинної Церкви, розташовуючись навколо головного наріжника і спираючись на нього—на камінь “нашого Викупителя, Який є [Ісус] Христос, Син Бога” [Геламан 5:12]” (“Пророки, провідці і одкровителі”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2004, с. 7).

Поставте студентам всі або кілька з наступних контрольних запитань:

- Що, на вашу думку означає, що головуючі чини Церкви “розташовані навколо” головного наріжника, Ісуса Христа, і зміцнюються від Нього?
- Які свідчення того, що Спаситель скеровує тих, хто головує у Церкві сьогодні, ви бачили або коли ви це відчували?
- Як участь у генеральній конференції допомогла вам прийти до Христа і будувати на основі апостолів і пророків?

Покажіть або напишіть на дошці наведені далі запитання. Запропонуйте студентам обміркувати запитання і потім написати в їхніх особистих щоденниках або записниках з вивчення Писань план вдосконалення у цих напрямках.

Що я можу робити для зміцнення мого свідчення про сучасних апостолів Спасителя?

Як я можу краще покладатися на сучасних пророків, щоб моєю основою був Ісус Христос?

Матеріали для прочитання студентами

- Матвій 10:1–4; 16:19; 17:3–7; 18:18; Дії 2:1–6, 14–26; 4:1–13, 18–21; Дії 10:9–20, 25–28, 34–35, 44–48; Дії 15:1–11, 13–19; Ефесянам 2:19–20; 4:11–14.
- Джеффри Р. Холланд, “Пророки, провидці і одкровителі”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2004, сс. 6–9.

УРОК 22

Явлення Батька і Сина Джозефу Сміту

Вступ

У документі “Живий Христос: Свідчення апостолів” зазначено: “У наші часи [Ісус Христос] та Його Батько явилися юнакові Джозефу Сміту, відкривши обіцяний з давніх давен “розподіл повноти часів” (Ефесеянам 1:10)” (*Ensign* або *Ліягона*, бер. 2008, с. 42). Цей урок буде

зосереджено на центральному місці Першого видіння в ученні Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів та ролі Спасителя у цьому видінні. На цьому уроці також наголошуватиметься, що вивчення Першого видіння зміцнює нашу віру в Бога Батька та Ісуса Христа.

Ознайомлення з матеріалом

- Гордон Б. Хінклі, “Чудова основа нашої віри”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2002, сс. 78–81.
- Дітер Ф. Ухтдорф, “Плоди Першого видіння”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2005, сс. 36–38.
- Ніл Л. Андерсен, “Джозеф Сміт”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2014, сс. 28–31.

Рекомендації для навчання

Джозеф Сміт—Історія 1:14–17

Джозеф Сміт бачив Бога Батька і Його Сина Ісуса Христа

Для ознайомлення з контекстом цього уроку, стисло розгляньте Джозеф Сміт—Історія 1:5–12. Потім попросіть студентів порівняти цей уривок з нашими днями, вказавши на подібність між тим, що сталося з Джозефом Смітом, коли він шукав істину, і тим, що відбувається з людьми, які шукають її у наші дні. (Серед відповідей має бути наступне: Між різними церквами було багато суперечок. Джозеф Сміт не міг дізнатися за допомогою логіки чи інтелекту, яка церква була істинною. Духовні провідники по різному тлумачили ті самі уривки з Писань).

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Джозеф Сміт—Історія 1:14–15. Потім запитайте клас:

- Чому, на ваш погляд, Сатана намагався не дати Джозефу Сміту помолитися? (Серед відповідей можуть бути такі: Сатана знав Джозефа Сміта ще у доземному світі та знав, що Джозеф був висвячений наперед, щоб здійснити місію---допомогти відновити істину на землі. Сатана намагався зробити так, щоб цього не сталося).

Попросіть студентів подумки прочитати Джозеф Сміт—Історія 1:16–17 і записати вчення, які містяться у свідченні Джозефа Сміта. Коли пройде достатньо часу, попросіть студентів поділитися визначеними ними вченнями.

Покажіть наведене далі висловлювання старійшини Крістоффеля Голдена, сімдесятника.

“Пророк писав: “Я побачив двох Осіб, що стояли переді мною у повітрі, блиск і славу Яких неможливо описати. Один з Них звернувся до мене, називаючи моє ім’я, і сказав, указуючи на іншого: *Це Мій Улюблений Син, слухай Його!*” [Джозеф Сміт—Історія 1:17].

Завдяки цій події з хлопчиком Джозефом, після якої було отримано багато інших видінь та одкровенень, можна бачити, що Бог дійсно існує, що Батько і Його Син, Ісус Христос,---це дві окремі й різні істоти, що людину створено за образом Бога, що наш Небесний Батько в буквальному розумінні є Батьком Ісуса Христа, що Бог продовжує являти Себе людині, що Бог завжди поруч і піклується про нас, і що Він відповідає на наші молитви” (“Батько і Син”, *Ensign* або *Лягона*, трав. 2013, с. 100).

- Як би ви описали важливість Першого видіння Джозефа Сміта у теології святих останніх днів? (Коли студенти відповідатимуть, наголосіть на наступному: **Завдяки тому, що Джозеф Сміт бачив у видінні Батька і Сина, на землі було відновлено багато важливих істин**).
- Як би ви описали важливість Першого видіння Джозефа Сміта для сучасних шукачів істини?

Покажіть наступне висловлювання Президента Гордона Б. Хінклі (1910–2008) і попросіть когось зі студентів прочитати його вголос:

“Вся наша справа, як членів Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів, спирається на справжність цього славетного Першого видіння. ... Серед усього, на що ми спираємося у своїх вченнях, чого ми навчаємо і чого дотримуємося, немає нічого важливішого за це початкове проголошення. Я стверджую, що якщо Джозеф Сміт розмовляв з Богом Батьком і Його Улюбленим Сином, тоді все інше, про що він говорив, істинне. Це завеса, на якій обертаються ворота, що ведуть до шляху спасіння та вічного життя” (“What Are People Asking about Us?”, *Ensign*, Nov. 1998, 71).

- Чому “вся наша справа, як членів Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів”, спирається на справжність Першого видіння? (Студенти мають розуміти, що якби розповідь Джозефа Сміта була неправдивою, тоді б не відбулося Відновлення Церкви Ісуса Христа; натомість, **якщо розповідь Джозефа Сміта правдива, тоді Відновлення відбулося і відновлена євангелія істинна**).
- Як ви здобули свідчення про істинність Першого видіння?

Запропонуйте студентам почати обмірковувати, що вони можуть робити для набуття оновленого підтвердження істинності Першого видіння. Прочитайте наведене далі висловлювання старійшини Ніла Л. Андерсена, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Для молоді, що слухає зараз ці слова, або читатиме ці слова у майбутньому, я даю конкретне завдання: отримайте особисте свідчення про пророка Джозефа Сміта. ... Далі, прочитайте свідчення пророка Джозефа Сміта в Дорогоцінній Перліні. ... Це власне свідчення Джозефа про те, що відбулося насправді. Перечитуйте його часто. Подумайте про те, аби записати свідчення Джозефа Сміта своїм власним голосом, щоб постійно слухати його і ділитися ним з друзями. Прослуховування свідчення Пророка, записаного вашим власним голосом, допоможе вам отримати бажане свідчення”. (“Джозеф Сміт”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2014, с. 30).

Перш, ніж продовжити, поясніть студентам, що Перше видіння було не єдиним разом, коли Спаситель відвідував Джозефа Сміта та інших у цьому розподілі. Зокрема, Ісус Христос являвся Джозефу Сміту та іншим провідникам Церкви кілька разів на зорі Відновлення (наприклад: див. УЗ 76:22–24; 110:1–10).

Джозеф Сміт—Історія 1:17–20

“Це Мій Улюблений Син, слухай Його!”

Попросіть студентів проглянути Джозеф Сміт—Історія 1:17 і запитайте їх, що зробив Небесний Батько, коли Він явився Джозефу Сміту. (Він представив Свого Сина). Ви також можете запитати студентів, чи замислювалися вони колись над тим, чому ця особлива частина Першого видіння є важливою. Прочитайте вашим студентам наведені далі висловлювання Президента Джозефа Філдінга Сміта (1876–1972):

“Після Падіння усі одкровення приходили через Ісуса Христа. ... Після Падіння Батько ніколи безпосередньо і особисто не мав справ з людиною і Він ніколи не являвся, окрім як тоді, коли представляв Сина і свідчив про Нього” (*Doctrines of Salvation*, comp. Bruce R. McConkie, 3 vols. [1954–1956], 1:27).

“Коли Адам був в Еденському саду, він знаходився у присутності Бога, нашого вічного Батька. Після свого падіння, він був вигнаний з приступності Батька. ... Тоді, відповідно до Писань, Ісус Христос став Заступником для Адама і його дітей [див. 1 Івана 2:1; УЗ 29:5; 110:4], а також їхнім Посередником [1 Тимофію 2:5; Євреям 9:15], Який стоїть між людством і Вічним Батьком, благаючи за нас. Відтоді й надалі саме Ісус Христос скеровував Своїх слуг на землі та давав одкровення і спрямування пророкам. Якби Джозеф Сміт був обманщиком ..., він ніколи б не стверджував, що саме Батько представив Сина і наказав йому звернутися зі своїм запитанням до Сина, і що саме Син дав відповідь” (*Answers to Gospel Questions*, comp. Joseph Fielding Smith Jr., 5 vols. [1957–1966], 3:58).

- У Першому видінні, коли Джозеф Сміт запитав, яка з сект була правильною, хто з Осіб відповів на його запитання?
- Чому, за словами Президента Джозефа Філдінга Сміта, Джозефу Сміту було важливо записати, що Небесний Батько представив Ісуса Христа і що саме Ісус Христос тоді відповів на запитання Джозефа? (Студенти мають

зрозуміти таку істину: **Після Падіння Адама і Єви усі одкровення приходять через Ісуса Христа**).

- Як розуміння цього зразка надходження одкровень впливає на вашу довіру до істинності розповіді пророка про його видіння?

Перше видіння допомагає нам розвинути віру в Ісуса Христа

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос наведене далі висловлювання президента Дітера Ф. Ухтдорфа, з Першого Президентства:

“Ось як Перше видіння Джозефа Сміта благословляє наші власні життя, життя сімей, і зрештою всієї людської сім’ї—ми приходимо до віри в Ісуса Христа через свідчення пророка Джозефа Сміта. Пророки й апостоли протягом історії людства мали божественні явлення, подібні до отриманого Джозефом. ...

... Всі ці явлення, давні і сучасні, ведуть віруючих до божественного джерела всієї праведності й надії—до Бога, нашого Небесного Батька, і Його Сина, Ісуса Христа. ...

Через нашу віру в особисте свідчення пророка Джозефа і реальність Першого видіння, через навчання й молитву, глибоку і ширшу, ми будемо також благословенні твердою вірою в Спасителя світу, Який говорив до Джозефа “вранці чудового, ясного дня, раною весною тисяча вісімсот двадцятого року” (Джозеф Сміт—Історія 1:14) (“Плоди Першого видіння”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2005, с. 38).

- Які благословення, за словами президента Ухтдорфа, приходять завдяки вивченню Першого видіння? (Хоча студенти можуть використовувати різні слова, вони мають визначити такий принцип: **Коли ми вивчаємо Перше видіння, зміцнюється наша віра в Бога Батька та Його Сина, Ісуса Христа**).
- Як вивчення відвідування Батьком і Сином Джозефа Сміта поглиблюють нашу віру в Них? (Серед відповідей можуть бути такі: Перше видіння є ще одним свідченням про те, що Вони живі; завдяки йому ми отримуємо запевнення, що Вони цікавляться справами людини; воно є доказом того, що Вони чують молитви і відповідають на них).
- Яку роль відіграє Перше видіння у вашому свідченні про Відновлення?
- Що ви можете робити наступного тижня для зміцнення або отримання підтвердження свого свідчення про Перше видіння?

Дайте завдання студентам приділити протягом наступних днів деякий час на обмірковування Першого видіння і молитви про нього. Попросіть їх записати свої думки про священну подію, яка сталася з Джозефом Смітом, і описати свої почуття щодо цього.

Матеріали для прочитання студентами

- Джозеф Сміт—Історія 1:5–26.
- Дітер Ф. Ухтдорф, “Плоди Першого видіння”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2005, сс. 36–38.

УРОК 23

Спаситель відновив Свої священство, Церкву та євангелію

Вступ

Сучасні апостоли свідчили: "Ми проголошуємо урочистими словами, що ... священство [Ісуса Христа] і Його Церкву було відновлено на землі" ("Живий Христос: Свідчення апостолів", *Ensign* або *Ліягона*, бер. 2008, с. 42). Викладаючи цей урок, допоможіть студентам зрозуміти, що Спаситель скеровував Відновлення

євангелії і Своєї Церкви через пророка Джозефа Сміта, і це було однією зі складових Його вічного священнослужіння. Ретельне вивчення Учення і Завітів показує, що Боже царство на землі скеровується Ісусом Христом.

Ознайомлення з матеріалом

- Джеймс Е. Фауст, "Відновлення всього", *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2006, сс. 61–62, 67–68.
- Тед Р. Каллістер, "Яким є проєкт Христової Церкви?" (Духовний вечір Церковної системи освіти для дорослої молоді, 12 січ. 2014 р.); LDS.org.

Рекомендації для навчання

Джозеф Сміт—Історія 1:18–20

Ісус Христос відновив Свою Церкву в останні дні

На початку уроку запропонуйте студентам скласти перелік з кількох важливих запитань, які людина може поставити Небесному Батьку. Після кількох відповідей попросіть когось зі студентів прочитати вголос Джозеф Сміт—Історія 1:18–19. Потім запитайте:

- Яке запитання поставив Небесному Батьку та Ісусу Христу Джозеф Сміт?
- Яку відповідь дав Ісус Христос? (Зверніть увагу на те, що у вірші 20 написано, що Спаситель повторив Свою відповідь: "Він знову заборонив мені приєднуватися до будь-якої з них").
- Якщо всі церкви були "неправильні", що мало статися, щоб Господня Церква була на землі? (Було потрібне відновлення новозавітної Церкви Господа).

Покажіть наступне висловлювання президента Джеймса Е. Фауста (1920–2007), з Першого Президентства, і попросіть когось зі студентів прочитати його вголос:

“Ми віримо, що Церква Ісуса Христа Святих Останніх Днів є відновленням первинної Церкви, встановленої Ісусом Христом, яку було збудовано “на основі апостолів і пророків, де наріжним каменем є Сам Ісус Христос” [Ефесянам 2:20]. Вона не виникла внаслідок відділення від якоїсь існуючої церкви” (“Відновлення всього”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2006, с. 68).

- Коли ми кажемо, що **Церква Ісуса Христа Святих Останніх Днів є відновленням Спасителевої Церкви, встановленої у новозавітні часи**, що це означає?

Скажіть студентам, що на уроці недостатньо часу, щоб порівняти кожен з елементів первинної Церкви Господа (тобто встановленої Ним) з відновленою Церквою. Однак ви можете запропонувати студентам розглянути Лука 6:13; 10:1; Дії 14:23; Ефесянам 4:11; Филип'янам 1:1 та Титу 1:5 і виявити елементи організаційної структури первинної Церкви, які також існують в сучасній Церкві. (Щоб знайти більше прикладів, запропонуйте студентам прочитати виступ брата Теда Р. Каллістера, генерального президента Недільної школи, “Яким є проект Христової Церкви?”, що міститься в розділі “Матеріали для прочитання студентами” цього уроку). Покажіть наступне висловлювання брата Каллістера і попросіть когось зі студентів прочитати його вголос:

“Якби хтось порівняв ... первинну Христову Церкву з кожною церквою у світі сьогодні, він би побачив, що кожна деталь, кожна організація, кожне вчення, кожен обряд, кожен плід і кожне одкровення узгоджуватимуться тільки з однією церквою—Церквою Ісуса Христа Святих Останніх Днів” (“Яким є проект Христової Церкви?” [Духовний вечір Церковної системи освіти для дорослої молоді, 12 січ. 2014 р.]; LDS.org).

- Чому важливо мати свідчення про те, що Церква Ісуса Христа Святих Останніх Днів є відновленою первинною Церквою Спасителя? (Таке свідчення допомагає нам усвідомлювати, що Церква Ісуса Христа Святих Останніх Днів є істинною Господньою Церквою на землі сьогодні. Оскільки Господь такий самий вчора, сьогодні й навіки, нам слід очікувати, що в Його Церкві будуть однакові елементи в кожному розподілі).

Учення і Завіти 1:17, 38; 18:34–35

Ісус Христос скерує роботу Відновлення

Запропонуйте студентам проглянути Джозеф Сміт---Історія 1:17 і визначити, що Небесний Батько наказав робити Джозефу Сміту (слухати Його Сина). Прочитайте вголос наступне висловлювання Президента Джозефа Філдінга Сміта (1876–1972):

“Після Падіння усі одкровення приходили через Ісуса Христа” (*Doctrines of Salvation*, comp. Bruce R. McConkie, 3 vols. [1954–1956], 1:27).

Щоб проілюструвати цю істину, попросіть студентів подумки прочитати Учення і Завіти 1:17, 38; 18:34–35 і обміркувати таке запитання: Як ці вірші допомагають нам краще зрозуміти таку істину---**Ісус Христос скеровує і направляє Свою Церкву через одкровення**? Коли пройде достатньо часу, попросіть студентів поділитися знайденим.

Покажіть наступне висловлювання старійшини Гарі Дж. Коулмана, сімдесятника, і попросіть когось зі студентів прочитати його вголос:

“Книга “Учення і Завіти” є свідченням останніх днів про священнослужіння Ісуса Христа Божим дітям через пророків і Божих слуг, і в ній проілюстровано божественний зразок одкровення, яке скеровує Церкву та її членів сьогодні” (“You Shall Have My Word: The Personal Ministry of Jesus Christ in the Restoration”, in *You Shall Have My Word: Exploring the Text of the Doctrine and Covenants*, ed. Scott C. Esplin, Richard O. Cowan, and Rachel Cope, The 41st Annual Brigham Young University Sidney B. Sperry Symposium [2012], 3).

- Чому, за словами старійшини Коулмана, книга “Учення і Завіти” є важливою для Церкви сьогодні? (Це свідчення останніх днів про священнослужіння Ісуса, і в ній показано як одкровення скеровує Церкву сьогодні).
- Чому, на ваш погляд, дітям Небесного Батька важливо розуміти істину, якій навчав старійшина Коулман?

Свідчіть, що явлення Спасителя, одкровення та дарування сили і ключів священства під час Відновлення є важливою частиною Його вічного священнослужіння. Щоб допомогти студентам докладніше побачити, як Спаситель скеровував Відновлення вічної евангелії та Своєї Церкви в останні дні, покажіть наступну схему або вручіть її студентам у вигляді роздаткового матеріалу (не включайте в неї фрази в дужках):

Спаситель скеровує роботу Відновлення

Учення Церкви	Обряди Церкви	Провідництво Церкви
Учення і Завіти 76 заголовки і стислий виклад розділу (Царства слави, життя після смерті)	Учення і Завіти 20:37, 72–74 (Вимоги до хрищення і правильний порядок його проведення)	Учення і Завіти 20:38–59 (Обов'язки чинів священства)
Учення і Завіти 84:33–39 (Клятва і завіт священства)	Учення і Завіти 20:70 (Благословення дітей)	Учення і Завіти 20:61–62 (Проведення регулярних конференцій Церкви)
Учення і Завіти 128:1, 15, 18 (Хрищення за померлих)	Учення і Завіти 20:75–77, 79 (Благословення причастя)	Учення і Завіти 26:2 (Загальна згода)
Учення і Завіти 131:1–4 (Целестіальний шлюб необхідний для піднесення)	Учення і Завіти 124:33–39 (Храмові обряди)	Учення і Завіти 107:22–27, 33–35, 64–67, 85–91 (Обов'язки провідництва Церкви)
Учення і Завіти 137:6–10; 138:29–35 (Люди, які помирають не пізнавши істини, матимуть можливість для викуплення)	Учення і Завіти 132:7, 15–20 (Вічний шлюб)	

Розділіть клас на три групи і призначте кожній групі одну з колонок для вивчення. Запропонуйте всім студентам прочитати три або чотири посилання у призначеній колонці та підготуватися відповісти на такі запитання:

- Що Спаситель відновив на землі через пророка Джозефа Сміта?
- Чому принципи або порядок дій, які ви знайшли, є важливими?

Коли пройде кілька хвилин, попросіть студентів поділитися знайденим. Поки вони ділитимуться, наголосіть, що **Ісус Христос скеровує роботу Відновлення**. Якщо потрібно, поставте запитання подібні до таких:

- Чому важливо розуміти, що Ісус продовжує скеровувати роботу Своєї Церкви і її провідників?
- Що допомогло вам дізнатися, що ця Церква є Церквою Ісуса Христа?

Якщо дозволяє час, попросіть одного зі студентів прочитати вголос Учення і Завіти 1:30. Потім запитайте клас:

- Виходячи з того, що ми обговорювали сьогодні, чому Церква Ісуса Христа Святих Останніх Днів є “єдиною істинною й живою Церквою на лиці всієї землі”? (Оскільки це єдина Церква на землі, в якій є божественна влада, щоб навчати істинній евангелії Ісуса Христа, виконувати необхідні обряди спасіння та отримувати безперервне одкровення через призначених слуг Господа).

На завершення уроку попросіть когось зі студентів прочитати вголос Учення і Завіти 76:40–42, а клас слідкувати. Свідчіть, що ці вірші є підсумком вічного священнослужіння Спасителя. Дайте студентам завдання замислитися над тим, що вони можуть робити, щоб шанувати Ісуса Христа, Який здійснив Спокуту, щоб ми могли бути освячені, очищені та спасенні у Батьковому царстві.

Матеріали для прочитання студентами

- Учення і Завіти 1:17, 38; 18:33–35; Джозеф Сміт—Історія 1:17–20.
- Тед Р. Каллістер, “Яким є проєкт Христової Церкви?” (Духовний вечір Церковної системи освіти для дорослої молоді, 12 січ. 2014 р.); LDS.org.

УРОК 24

Він живе!

Вступ

Говорячи про Спасителя Ісуса Христа, пророк Джозеф Сміт проголосив: "І тепер, після багатьох свідчень, які було дано про Нього, ось свідчення, останнє з усіх, яке ми даємо про Нього: Що Він живе!" (УЗ 76:22). Мета цього уроку---допомогти студентам зрозуміти, що Спаситель

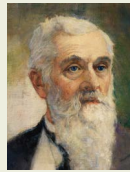
живе сьогодні, що Він наш Заступник перед Батьком і що через віру в Нього ми стаємо "синами й дочками, народженими Богові" (УЗ 76:24; див. також Галатам 3:26).

Рекомендації для навчання

Учення і Завіти 25:1; 76:19–24; 110:1–4

Ісус Христос живе сьогодні

Прочитайте вголос наведену далі розповідь про подію, яка сталася з Президентом Лоренцо Сноу (1814–1901), як її переповіла його внучка Еліс Понд:

"У великому коридорі, що вів до цілестіальної кімнати, я йшла на кілька кроків попереду дідуся, коли він зупинив мене і сказав: "Зачекай хвилинку, Еллі, я хочу тобі щось сказати. Ось саме тут Господь Ісус Христос явився мені, коли помер Президент Вудрафф. Він наказав мені негайно реорганізувати Перше Президентство Церкви, а не чекати, як це було після смерті попередніх Президентів, і стати наступником Президента Вудраффа".

Потім дідусь зробив ще один крок до мене і, простягнувши свою ліву руку, сказав: "Він стояв ось тут, приблизно в трьох футах [приблизно в метрі] над підлогою. Здавалося, що Він стояв на плиті з чистого золота".

Дідусь розповів мені, якою славетною є зовнішність Спасителя, і описав Його руки, ноги, обличчя і прекрасні білі шати—усе такої неземної білизни і яскравості, що він ледве міг дивитися на Нього.

Тоді [дідусь] підійшов ще на крок, поклав свою праву руку мені на голову і сказав: "А тепер, онучко, я хочу, щоб ти запам'ятала, що це—свідчення твого дідуся, сказане тобі його власними вустами, що він дійсно бачив Спасителя тут, у храмі, і говорив з Ним лицем до лица" [Alice Pond, in LeRoi C. Snow, "An Experience of My Father's", *Improvement Era*, Sept. 1933, 677]" (Учення Президентів Церкви: Лоренцо Сноу [2012], с. 250).

- Які думки у вас виникли, коли ви слухали цю розповідь?

Скажіть студентам, що в Ученні і Завітах містяться дві розповіді про явлення Спасителя людям в останні дні: одна про Його явлення Джозефу Сміту та Сідні Рігдону в Гайрамі, шт. Огайо (див. УЗ 76), а інша про Його явлення Джозефу Сміту та Оліверу Каудері в Кертлендському храмі (див. УЗ 110). Напишіть на дошці такі три запитання:

Що вони бачили? Що вони чули? Що вони дізналися?

Запропонуйте класу знайти відповіді на ці запитання у Писаннях. Попросіть одну половину класу прочитати Учення і Завіти 76:19–24, а другу половину прочитати Учення і Завіти 110:1–4. Коли пройде достатньо часу, попросіть студентів поділитися знайденим. Запишіть те, що вони знайшли, на дошці під відповідними запитаннями. Потім запитайте:

- Що можна дізнатися з цих віршів про Ісуса Христа? (Студенти можуть виявити різні вчення, серед яких такі: **Ісус Христос є живою, прославленою Істотою; наш Небесний Батько та Ісус Христос є окремими Особами; через віру в Ісуса Христа та прийняття Його євангелії ми стали синами й дочками, народженими Богові; та Ісус Христос є нашим Заступником перед Батьком**).

Дайте студентам можливість поділитися своїми свідченнями про ці вчення, поставивши таке запитання:

- Які з цих істин є особливо важливими для вас? Чому?

Скажіть студентам, що решту уроку буде зосереджено на двох ученнях, які містяться в прочитаних ними уривках: “Ісус Христос є нашим Заступником перед Батьком” і “Через віру в Ісуса Христа та прийняття Його євангелії ми стали синами й дочками, народженими Богові”.

Учення і Завіти 29:5; 38:4; 45:3–5; Алма 33:3–11

Ісус Христос є нашим Заступником перед Батьком

Напишіть слово *заступник* на дошці та запитайте студентів, чи знають вони, що воно означає. (При потребі дайте визначення слову *заступник*, пояснивши, що це особа, яка говорить в підтримку іншої особи або клопоче про когось). Попросіть студентів подумки прочитати Учення і Завіти 110:4–18. Потім запитайте:

- В чому полягає служіння Спасителя як заступника? (Коли студенти ділитимуться своїми думками, знайдіть можливість свідчити, що **Ісус Христос є нашим Заступником перед Батьком**).

Покажіть наведені далі запитання або напишіть їх на дошці:

Що робить Ісуса Христа гідним бути нашим Заступником?

До чого Ісус привертає увагу Батька, благаючи за нас?

Попросіть студентів працювати в парах і знайти відповіді на ці запитання в Євреям 4:15; Учення і Завіти 29:5; 38:4 та 45:3–5. Після того, як студенти прочитали уривки і обговорили запитання, записані на дошці, попросіть кількох добровольців поділитися своїми відповідями з класом.

Коли студенти пояснюватимуть вивчене, пересвідчіться в тому, що вони розуміють наступне: **Ісус Христос гідний благати за них Батька, оскільки Він досконало праведний і може таким чином задовольнити вимоги справедливості щодо наших гріхів. Він гідний благати за нас завдяки Його заслугам, Його досконалому життю і Його крові, яку Він пролив за нас. Ми не маємо жодних заслуг, які б дозволили нам благати за самих себе** (див. Алма 22:14).

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Учення і Завіти 45:3–5, а клас слідкувати. Поясніть, що робота і слава Небесного Батька---це піднесення Його дітей. Таким чином, оскільки Ісус клопоче за тих, хто вірить в Нього, Він допомагає здійснити роботу Батька, водночас також віддаючи славу Батькові (див. також Матвій 10:32).

Щоб допомогти студентам зрозуміти роботу Ісуса Христа як нашого Заступника, попросіть їх прочитати слова Зиноса в Алма 33:3–10. Запропонуйте їм виявити фрази, які повторював Зинос (варіанти фраз “Ти був милосердним до мене” і “Ти почув мене”). Потім запитайте:

- Що Зинос дізнався про Бога завдяки своїм щирим молитвам?

Попросіть когось із студентів прочитати вголос Алма 33:11. Потім запитайте клас:

- Кому завдячував Зинос за щедре милосердя Небесного Батька?
- Чому Бог Батько відвертає Свої присуди від нас?
- Як вчення Зиноса допомагають вам краще розуміти роль Спасителя як Заступника у вашому власному житті та бути вдячними за неї?

Покажіть наступне висловлювання старійшини Д. Тодда Крістофферсона, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, і попросіть одного зі студентів прочитати його вголос:

“Для мене дуже важливо, що я можу в будь-яку мить і за будь-яких обставин в молитві сягнути трону благодаті, що мій Небесний Батько почує мої благання, що мій Заступник, Який не скоїв жодного гріха, Чюю кров було пролито, благатиме за мене. (Див. Уз 45:3–5)”. (“I Know in Whom I Have Trusted”, *Ensign*, May 1993, 83).

Попросіть когось зі студентів пояснити своїми словами принцип, якому навчав старійшина Крістофферсон. Потім запитайте:

- Як наявність особистого свідчення про це вчення може допомогти вам у часи страждань?

Мосія 5:5–15

Через віру в Ісуса Христа та прийняття Його євангелії ми стали синами й дочками, народженими Богові

Попросіть когось зі студентів прочитати вголос Учення і Завіти 76:24, а клас слідкувати. Зверніть увагу на слова “Ним, і через Нього, і від Нього ... [ми] є синами й дочками, народженими Богові”.

Запитайте студентів:

- Що означає бути “синами й дочками, народженими Богові”? (УЗ 76:24; див. також УЗ 25:1).

Пересвідчіться в тому, що студенти розуміють: хоча всі ми є духовними дітьми Небесного Батька, термін “синами й дочками, народженими Богові” конкретно стосується тих, хто “народився знову”. Скажіть студентам, що в Книзі Мормона проілюстровано процес народження знову.

Покажіть наведену далі таблицю або перепишіть її на дошку (текст у дужках писати не потрібно):

<i>Що були готові робити люди царя Веніямина?</i>	<i>Яким був результат їхніх дій?</i>
<i>(Увійти в завіт дотримуватися всіх заповідей Бога)</i>	<i>(Їхні серця змінилися)</i>
<i>(Взяти на себе ім'я Христа)</i>	<i>(Вони народилися від Христа)</i>
<i>(Виявляти віру в Христа)</i>	<i>(Христос став їхнім завітним Батьком)</i>

Стисло підсумуйте послання царя Веніямина в Мосія 2–4. Потім поясніть, що слова царя Веніямина мали разючий вплив на його людей і Дух Господа звершив “сильну зміну” в їхніх серцях (див. Мосія 5:2). Запропонуйте студентам розділитися на пари і вивчити Мосія 5:2–8, 15, щоб знайти відповіді на запитання в таблиці. Коли пройде достатньо часу, попросіть студентів поділитися знайденим. Потім запитайте:

- Виходячи з того, що ви вивчили про людей царя Веніямина, як ви стаєте сином або дочкою, народженими від Христа? (Студенти мають висловити такий принцип: **Коли ми приймаємо Ісуса Христа і укладаємо завіти виконувати заповіді Бога й дотримуємося їх, ми стаємо народженими від Христа синами і дочками**).

Коли студенти обговорюватимуть ці вірші, можливо буде потрібно допомогти їм зрозуміти вчення про те, що ми стаємо дітьми Христа. Прочитайте вголос таке вчення Президента Джозефа Філдінга Сміта (1876–1972):

“Спаситель стає нашим Батьком ... оскільки Він пропонує нам життя, вічне життя, через Спокуту, яку Він здійснив для нас. ...

... Ми стаємо дітьми, синами і дочками Ісуса Христа, через наші завіти послуху Йому” (*Doctrines of Salvation*, comp. Bruce R. McConkie, 3 vols. [1954–1956], 1:29).

- Відповідно до Мосія 5:15, які благословення ми можемо отримати як сини й дочки Ісуса Христа?
- Які думки та почуття у вас є стосовно того, щоб бути сином або дочкою Ісуса Христа?

На завершення уроку запропонуйте студентам обміркувати, як їхнє життя благословенно знанням, що Спаситель живе, що Він служить нашим Заступником перед Батьком і що ми можемо бути завітними синами або дочками Христа.

Матеріали для прочитання студентами

- Мосія 5:1–15; Учення і Завіти 45:3–5; 76:19–24; 110:1–4.

УРОК 25

Одного дня Ісус Христос повернеться

Вступ

Протягом поколінь пророки передрікали, що Ісус Христос знов повернеться на землю. Ісаїя написав: “І з’явиться слава Господня, і разом побачить її кожне тіло, бо уста Господні оце прорекли!” (Ісаїя 40:5). Ці пророцтва

допомогли учням Ісуса Христа підготуватися самим і підготувати інших до цієї унікальної події та мати надію, знаючи, що Небесний Батько бачить майбутнє наперед і готує світ до славетного повернення Свого Сина.

Ознайомлення з матеріалом

- Даллін Х. Оукс, “Підготовка до Другого пришествя”, *Ensign* та *Ліягона*, трав. 2004, сс. 7–10.

Рекомендації для навчання

Спаситель прийде у силі та славі

Поставте студентам наведені нижче запитання і підсумуйте їхні відповіді на дошці:

- Про що ви думаєте, коли говорять про Друге пришествя?
- Яким, на ваш погляд, буде Друге пришествя?

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Учення і Завіти 29:11. Потім запитайте клас:

- Що ви дізналися про Друге пришествя з цього уривку? (Коли студенти відповідатимуть, наголосіть на наступній істині: **Коли Спаситель прийде знов, Він прийде у силі та славі з усіма небесними воїнствами.** Напишіть цю істину на дошці).

Поясніть студентам, що існує багато аспектів Другого пришествя Ісуса Христа, які можна вивчати в Писаннях, такі, як ознаки, що передуватимуть Його пришествю та знищення злочестивих під час Його пришествя. Цей урок буде зосереджений конкретно на Спасителі, Його пришестві у силі та славі й тому, як ми можемо підготуватися до цієї великої події. Дайте кожному студенту копію таблиці “Пророцтва про Друге пришествя”. Запропонуйте студентам працювати в парах і дайте завдання кожній парі вивчити два або три рядки уривків з Писань (пересвідчіться в тому, що кожен з рядків призначено). Попросіть кожну пару написати в таблиці, що вони дізналися з призначених уривків про Друге пришествя Ісуса Христа. Коли пройде достатньо часу, попросіть студентів поділитися знайденим.

Друге пришествя Ісуса Христа

Пророцтва про Друге пришествя	Що ми дізналися про Друге пришествя
Учення і Завіти 49:6–7; Джозеф Сміт—Матвій 1:40	
Ісаїя 40:5; Матвій 16:27	
Ісаїя 52:10; Учення і Завіти 133:3	
Захарія 13:6; 14:4; Учення і Завіти 45:48, 51–53	
Ісаїя 63:2; Об'явлення 19:11–13; Учення і Завіти 133:46–48	
Дії 1:9–11; 1 Солунянам 4:16	
1 Солунянам 4:17; Учення і Завіти 88:96–98	
Об'явлення 16:20; Учення і Завіти 133:21–24	
Учення і Завіти 5:19; 101:24–25; 133:41	
2 Петра 3:10; Джозеф Сміт—Матвій 1:46–48	

Поставте такі контрольні запитання:

- Виходячи з вивченого вами, як буде явлено силу та славу Ісуса Христа під час Його пришествия?
- Які пророцтва про Друге пришествя вас вразили? Чому?

(Примітка: Перш ніж продовжувати, ви можете знов привернути увагу студентів до таблиці й запитати їх, чому вивчення Писань у такий спосіб, як пошук зв'язків, зразків та тем, є корисним).

Учення і Завіти 1:12; 34:5–6; 39:20; 88:81–86, 92; 133:4–5, 10

Пророки готують нас до Другого пришествия Ісуса Христа

Покажіть наведене далі висловлювання старійшини Стерлінга В. Сілла (1903–1994), сімдесятника, і попросіть когось зі студентів прочитати його вголос:

“Друге пришествя Христа згадується понад 1500 разів у Старому Завіті та 300 разів у Новому Завіті. Якщо Бог вважає це питання настільки важливим, Він безперечно хоче, щоб ми щось робили з цього приводу” (in Conference Report, Apr. 1966, 19).

- Чому, на ваш погляд, важливо, що в Писаннях міститься так багато пророцтв про Друге пришествя?

Покажіть наведені далі уривки з Писань або напишіть їх на дошці.
Запропонуйте студентам подумки порівняти ці уривки і знайти розбіжності між ними, щоб дізнатися про два різні способи, у які ми маємо готуватися до Другого пришествя.

УЗ 1:12; 88:92; 133:4–5, 10

УЗ 34:5–6; 39:20; 88:81–84

Коли пройде достатньо часу, обговоріть всі або кілька з наведених далі запитань:

- Як би ви підсумували однією фразою істини, що містяться в цих уривках? (Пересвідчіться в тому, що студенти скажуть щось подібне до такого: **Пророцтва про Друге пришествя Ісуса Христа були дані та записані в Писаннях, щоб ми могли підготуватися самі та підготувати інших до того дня**).
- Чому нам потрібно підготувати інших, а не лише готуватися самим до Другого пришествя Ісуса Христа?
- Як ми можемо допомогти іншим підготуватися до повернення Господа?
- Як, на вашу думку, допомога іншим підготуватися до Другого пришествя допоможе підготуватися також і вам?

Попросіть когось зі студентів прочитати наведені далі слова старійшини Далліна Х. Оукса, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Оскільки ми не в силі відмінити факт Другого пришествя і не знаємо, коли саме це станеться, ми можемо пришвидшити нашу особисту підготовку і намагатися вплинути на підготовку тих, хто навколо нас. ...

А якщо день Його пришествя настане завтра? Якби ми знали, що зустрінемо Господа завтра—через свою раптову смерть або Його несподіваний прихід,—то що ми повинні були б зробити сьогодні? У чому нам треба було б зізнатися? Що нам треба було б припинити робити? Що нам треба було б привести до ладу? Кого нам треба було б простити? Яке свідчення нам треба було б скласти?

Якщо ми зробили б це тоді, то чому не зробити б це зараз? Чому не прагнути миру, коли він досяжний? Якщо наші каганці підготовки спорожніли, давайте відразу ж почнемо знову наповнювати їх” (“Підготовка до Другого пришествя”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2004, сс. 8, 9).

- Що може робити людина, щоб прискорити свою підготовку до Другого пришествя?
- В чому полягає небезпека зволікання з підготовкою?

Матвій 25:1–13**Підготовка до Другого пришестя Ісуса Христа**

Поясніть студентам, що за кілька днів до смерті Ісуса Христа, Його учні запитали про ознаки, які передуватимуть Його Другому пришестю (див. Матвій 24:3; Джозеф Сміт—Матвій 1:4). Відповідь Спасителя знаходиться в Матвій 24–25. Запропонуйте кільком студентам по черзі читати вголос з Матвій 25:1–13 і попросіть решту класу слідкувати. Потім розпочніть зі студентами обговорення притчі про десятьох дів, скориставшись деякими або всіма з наведених далі запитань та цитат:

- Що, на ваш погляд, є нерозумного в діях цих п'яти дів? (Нерозумні діви не робили всього необхідного для підготовки до пришестя Спасителя. Якщо старанно намагатися підготуватися до пришестя Спасителя, роблячи те, що є правильним, це принесе великі благословення, в тому числі готовність приєднатися до Спасителя, коли Він прийде).
- В чому полягає важливість фрази “виходьте назустріч”? (вірш 6). Чому б терпеливо не дочекатися, доки Він не прийде до вас? (Див. також УЗ 133:5, 10, 14, 19).
- Чому мудрі діви не змогли поділитися своєю олією з нерозумними дівами?
- Чого ви можете навчитися з цієї притчі стосовно підготовки до зустрічі Спасителя? (Хоча студенти можуть використовувати різні слова, вони мають сформулювати принцип, подібний до такого: **Дотримуючись заповідей Бога, ми можемо підготуватися до Другого пришестя Ісуса Христа.** Див. також УЗ 45:56–57).

Доповніть обговорення наведеними далі висловлюваннями старійшини Далліна Х. Оукса та старійшини Девіда А. Беднара, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Стосовно [притчі про десятьох дів] Господь сказав так: “І в той день, коли Я прийду у славі Своїй, виконається притча, розказана Мною про десятьох дів” (УЗ 45:56).

Уміщена в 25-му розділі від Матвія, ця притча порівнює умови п'яти мудрих і п'яти нерозумних дів. Усі вони були запрошені на весілля, але коли прибув молодий, тільки у половини з них була олія для їхніх каганців. Ті п'ятеро, які підготувалися, пішли на весільний бенкет, і двері зачинилися. А ті п'ятеро, які зволікали зі своєю підготовкою, запізнилися. Двері вже були зачинені, і Господь відмовився їх впустити, сказавши: “Не знаю я вас” [Матвій 25:12]. “Тож пильнуйте,---сказав на завершення Спаситель,---бо не знаєте ні дня, ні години, коли прийде Син Людський!” [Матвій 25:13].

Арифметика цієї притчі засмучує. Ясно, що десять дів символізують членів Церкви, бо усі вони були запрошені на весільний бенкет і всі вони знали, що вимагалось від них на час, коли прибуде молодий. Та лише половина була готова, коли він прибув” (Даллін Х. Оукс, “Підготовка до Другого пришестя”, *Ensign* або *Лягона*, трав. 2004, с. 8).

“Чи були мудрі діви егоїстичними і не бажали ділитися, або ж вони говорили вірно, що олію навернення не можна позичити? Чи можна передати іншій особі духовну силу, яка з’являється внаслідок постійного послуху заповідям? Чи можна передати знання, отримане завдяки старанному вивченню Писань і міркуванню над ними, людині, яка їх потребує? Чи можна передати мир, який приносить євангелія вірному святому останніх днів, людині, яка переживає лихо або велике випробування? Очевидна відповідь на кожне з цих запитань—ні.

Як правильно сказали мудрі діви, кожен з нас має купувати сам. Ці натхненні жінки говорили не про комерційну операцію; натомість вони наголошували на нашій індивідуальній відповідальності підтримувати вогонь в наших каганцях свідчення і запасатися достатньою кількістю олії навернення. Ця дорогоцінна олія здобувається по краплині—“рядок за рядком [і] приписання за приписанням” (2 Нефій 28:30), з терпінням і наполегливістю. Коротких шляхів не існує, а підготовка на швидку руку в останню хвилину неможлива” (Девід А. Беднар, “Навернені до Господа”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2012, с. 109).

- Чому нам потрібно не зволікати з нашою підготовкою до Другого пришествя Христа?

Напишіть на дошці наведене далі незавершене твердження і попросіть студентів обміркувати, а потім записати, як вони можуть його завершити:

Щоб прискорити свою підготовку до Другого пришествя Христа, я буду:

_____.

Нехай студенти обміркують, як конкретно вони можуть допомогти родичам, друзям або іншим людям зрозуміти важливість підготовки до повернення Ісуса Христа. Запропонуйте студентам зобов’язатися перед Господом, що вони діятимуть за будь-якими отриманими спонуканнями.

Матеріали для прочитання студентами

- Матвій 25:1-13; Учення і Завіти 133:3-19.
- Даллін Х. Оукс, “Підготовка до Другого пришествя”, *Ensign* та *Ліягона*, трав. 2004, сс. 7-10.

УРОК 26

Ісус Христос буде правити як Цар над царями і судитиме світ

Вступ

Протягом Тисячоліття Ісус Христос "правитиме як Цар над царями і царюватиме як Господь над панами, і кожне коліно вклониться, і кожний язик сповідається перед Ним. Кожен з нас стане перед Ним, і Він судитиме нас згідно з нашими діяннями і прагненнями наших

сердець" ("Живий Христос: Свідчення апостолів", *Ensign* або *Ліягона*, бер. 2008, с. 42). Цей урок допоможе студентам зрозуміти, що їм не треба чекати Тисячоліття, щоб насолоджуватися деякими з його благословень.

Ознайомлення з матеріалом

- Розділ 45, "Тисячоліття", *Основи євангелії* [2009], сс. 263–267.
- Розділ 46, "Останній суд", *Основи євангелії* [2009], сс. 268–274.
- Якщо доступно: Chapter 37, "The Millennium and the Glorification of the Earth", *Doctrines of the Gospel Student Manual*, 2nd ed. (Church Educational System manual, 2010), 104–106.

Рекомендації для навчання

Учення і Завіти 65:1–6

Ісус Христос буде особисто царювати на землі

Запропонуйте студентам скласти на аркуші паперу список того, за кого або про що вони регулярно моляться. Попросіть кількох студентів поділитися тим, що вони написали, якщо їм буде зручно.

Нехай один зі студентів прочитає вголос передмову до Учення і Завіти 65. (Якщо студенти не мають доступу до Писань, виданих у 2013 р., поясніть, що цей розділ є одкровенням стосовно молитви, даним через пророка Джозефа Сміта). Поясніть, що в цьому одкровенні Господь розповідає, про що нам слід молитися, зокрема, коли ми стаємо свідками подій, які, за пророцтвами, стануться в останні дні.

Запропонуйте двом студентам по черзі прочитати вголос Учення і Завіти 65:1–2. Попросіть клас слідувати, щоб знайти Господнє описання поширення євангелії. Потім запитайте:

- Як далеко буде поширено євангелію Ісуса Христа? (Студенти мають виявити таке вчення: **Євангелія Ісуса Христа пошириться аж до кінців землі**. Напишіть це вчення на дошці).
- Відповідно до вірша 2, що таке камінь, який відсічено від гори без рук?

Після того, як студенти дадуть відповіді, прочитайте наведене далі висловлювання Президента Спенсера В. Кімбола (1895–1985):

“Церква Ісуса Христа Святих Останніх Днів ... є царством, встановленим Небесним Богом, яке ніколи не буде зруйноване чи замінене іншим. ... На початку дев'ятнадцятого століття настав день ..., [коли] було організовано Церкву. Хоча чисельність її була незначною, всього шість членів Церкви, вона була наче камінь, який відсічено від гори без рук, який поламає на шматки інші царства та покотиться і наповнить усю землю. ... Сьогодні цей камінь котиться, щоб наповнити всю землю” (“The Stone Cut without Hands”, *Ensign*, May 1976, 8, 9).

- Що для вас означає належати до Божого царства на землі?

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Учення і Завіти 65:3–4.

Попросіть іншого студента прочитати вголос вірші 5--6. Запропонуйте класу слідкувати, щоб знайти Господню пораду стосовно того, про що нам слід молитися. Потім обговоріть наступні запитання:

- Відповідно до цих віршів, про що нам слід молитися, готуючись до Другого пришествя? (Коли студенти відповідатимуть на це запитання, ви можете запропонувати їм порівняти вірш 6 зі словами Господньої молитви в Матвій 6:10).
- Про які два царства говориться у вірші 6? (“Царство Бога” на землі [або Церква] та “царство небесне”).
- Що Господь повелів робити “царству Бога” на землі? (Коли студенти відповідатимуть, наголосіть на такому вченні: **Царство Бога на землі, або Церква Ісуса Христа, поширяться по всьому світу і підготує мешканців землі до тисячолітнього правління Христа**).

(Примітка: Ви можете наголосити, що протягом Тисячоліття Ісус Христос буде політично і духовно правити над всією землею. [Якщо доступно, див. *Doctrine and Covenants Student Manual*, 2nd ed. (Church Educational System manual, 2001), 139–140]).

Скопіюйте наведену далі таблицю на дошку або вручіть її як роздатковий матеріал кожному студенту (не включайте в неї текст у дужках):

Ісус Христос і Тисячоліття		
Що робитиме Христос протягом Тисячоліття?	Ісаїя 9:6–7; 33:22; Об'явлення 11:15; 1 Нефій 22:24	(Він правитиме царством Бога на землі. Він буде суддею і законодавцем, і спасе нас).

Ісус Христос і Тисячоліття		
Де буде Христос протягом Тисячоліття?	Софонія 3:15–17; Учення і Завіти 29:11; 45:59	(Він перебуватиме на землі серед Свого народу).
Як Христос правитиме протягом Тисячоліття?	Об'явлення 19:15; Учення і Завіти 38:21–22	(Христос буде царем і законодавцем).
Який вплив матиме правління Христа?	Ісаїя 2:2–4; 1 Нефій 22:25–28; 2 Нефій 30:10–18	(На землі буде встановлено мир, єдність та праведність. Сатана не матиме влади над серцями людей).

(Примітка: Ви можете пояснити, що ця вправа продемонструє цінність періодичного тематичного вивчення Писань. Вивчаючи Писання тематично, ми можемо ясніше бачити такі подробиці, як зразки та теми).

Розділіть клас на групи по чотири студенти у кожній. Запропонуйте, щоб один студент з кожної групи вивчив посилання і дав відповідь у першому рядку таблиці. Запропонуйте, щоб інший студент з групи зробив те ж саме з рядком два і так далі. Хай студенти звернуть особливу увагу на слова та фрази, які допомагають відповісти на призначені їм запитання. Ви також можете порадити студентам позначити те, що вони знайшли. Коли пройде достатньо часу, запропонуйте студентам обговорити вивчене з іншими членами їхньої групи.

(Примітка: Якщо під час підготовки до уроку у вас є такий посібник, тоді прогляньте в ньому коментар до 1 Нефій 22:26: *Book of Mormon Student Manual* [Church Educational System manual, 2009], 48).

Потім поставте такі запитання:

- Виходячи з обговореного, чого ви найбільше очікуєте від Тисячоліття? (Після того, як студенти дадуть відповіді, напишіть таке вчення на дошці: **Спаситель особисто правитиме на землі протягом Тисячоліття**)
- Як ми можемо дозволити Спасителю особисто правити у нашому житті вже зараз?
- Як могло б змінитися наше життя, якби ми дозволили Христу правити у нашому житті?

Прочитайте вголос наведене далі висловлювання Президента Спенсера В. Кімбола:

“Коли Сатану зв’язано в окремо взятому домі, коли Сатану зв’язано в окремо взятому житті, тоді в тому домі, в тому житті вже почалося Тисячоліття” (*The Teachings of Spencer W. Kimball*, ed. Edward L. Kimball 1982, 172).

Дайте студентам час на обмірковування того, що вони робитимуть, щоби запросити Спасителя особисто правити в їхньому житті та сім’ях.

Іван 5:22; Матвій 12:36–37; Об’явлення 20:12–13; Мосія 4:30; Учення і Завіти 137:9

Ісус Христос буде нашим суддею

Покажіть наведені далі посилання на Писання або напишіть їх на дошці:

Іван 5:22

Матвій 12:36–37

Об’явлення 20:12–13

Мосія 4:30

Учення і Завіти 137:9

Попросіть студентів уявити, яку б відповідь вони дали, якби один з друзів поставив такі запитання: “Хто буде нашим суддею у Судний день?” та “На основі чого нас буде суджено?” Дайте студентам кілька хвилин на вивчення вказаних на дошці уривків та формулювання відповіді на це запитання. Коли пройде кілька хвилин, запропонуйте студентам обговорити їхні відповіді з тим, хто сидить поруч з ними. Потім запитайте клас:

- Що ви дізналися про Судний день? (Студенти мають визначити таке вчення: **Ісус Христос буде нашим суддею**).
- На основі чого Спаситель судитиме нас? (Серед відповідей має бути таке вчення: **Спаситель судитиме нас згідно з нашими словами, думками і вчинками та бажаннями нашого серця**).

Прочитайте вголос наведене далі висловлювання старійшини Річарда Г. Скотта, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів:

“Наш Учитель прожив досконале, безгрішне життя, тому вимоги справедливості не мали над Ним сили. Він досконалий в усьому—в любові, співчутті, терпінні, послуху, прощенні й смиренні. ...

Я свідчу, що неймовірними стражданнями та муками, які неможливо осягнути, Спаситель заслужив право бути нашим Викупителем, нашим

Посередником, нашим Остаточним Суддею” (“Спокута може забезпечити вам мир і щастя”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2006, с. 42).

- Як знання про те, що Ісус Христос буде нашим “Остаточним Суддею” впливає на ваші почуття стосовно Останнього суду?

Дайте студентам завдання написати наведене далі запитання на картці або клаптику паперу і розмістити на видному місці: Як я дозволю Ісусу Христу правити у моєму житті сьогодні?

Матеріали для прочитання студентами

- Матвій 25:31–46.
- Розділ 45, “Тисячоліття”, *Основи євангелії* [2009], сс. 263–267.
- Розділ 46, “Останній суд”, *Основи євангелії* [2009], сс. 268–274.

УРОК 27

Ісус Христос—це Світло, Життя і Надія світу

Вступ

Ісус Христос “є світлом, життям і надією світу” (“Живий Христос: Свідчення апостолів”, *Ensign* або *Ліягона*, бер. 2008, с. 42). Цей урок допоможе студентам зрозуміти, що

коли вони прийдуть до Христа, збільшиться їхня надія на вічне життя і рішучість витерпіти життєві випробування.

Ознайомлення з матеріалом

- Дітер Ф. Ухтдорф, “Надія Божого світла”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2013, сс. 70, 75–77.
- Дітер Ф. Ухтдорф, “Безкінечна сила надії”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2008, сс. 21–24.

Рекомендації для навчання

Іван 1:1–9; Учення і Завіти 88:6–13

Ісус Христос є світлом для світу

Прочитайте вголос наведене далі висловлювання президента Дітера Ф. Ухтдорфа, з Першого Президентства. Попросіть клас послухати, якими є обставини, що можуть змусити людей відчувати, наче вони оточені темрявою:

“В моєму офісі є картина, яку я дуже люблю. Вона має назву *Вхід до просвітлення*. Її створив мій друг, датський художник Йоган Бентін, який був першим президентом колу в Копенгагені, Данія.

На картині зображена темна кімната з відкритими дверима, з яких сяє світло. Цікаво те, що світло, яке сяє крізь дверний отвір, не освітлює всю кімнату—лише простір безпосередньо перед дверима.

Для мене темрява й світло на цій картині є метафорою життя. Обставини нашого життя, як смертних істот, іноді бувають такими, що ми відчуваємося, ніби оточені темрявою. Ми могли втратити дорогу людину; наша дитина могла збитися з дороги; нам могли поставити тривожний медичний діагноз; у нас могли виникнути труднощі з роботою і нас обтяжують сумніви чи страхи; або ми можемо почуватися самотніми чи нелюбимими.

Та попри те, що ми можемо відчувати, що загубилися в наших теперішніх обставинах, Бог обіцяє надію Його світла—Він обіцяє освітити шлях перед нами і показати нам вихід з темряви” (“Надія Божого світла”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2013, с. 70).

- Якими є обставини, що можуть змусити людину відчувати, наче вона оточена темрявою?
- Що, за словами президента Ухтдорфа, може зробити Бог, коли ми так відчуваємося?

Після того, як студенти дадуть відповіді, поясніть, що цей урок буде зосереджено на тому, як ми можемо отримати світло і надію від Бога незалежно від наших обставин.

Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Іван 1:1–5. Попросіть клас слідкувати, щоб знайти слова і фрази, використані Іваном для описання Спасителя. Коли студенти розкажуть, що вони знайшли, напишіть на дошці таке вчення: **Ісус Христос є світлом для світу.**

Щоб допомогти студентам поглибити їхнє розуміння цього вчення, попросіть їх подумки прочитати Іван 1:6–9. Потім запитайте:

- Що можна дізнатися з цих віршів про роль Ісуса Христа як світла для світу?
- Як виноска до вірша 9 допомагають вам зрозуміти, як Ісус може бути світлом для світу для всіх людей?

Скажіть студентам, що у Писаннях світло, яке “просвічує кожну людину” (Іван 1:9), або Світло Христа, “іноді називають Духом Господа, Духом Бога, Духом Христа або світлом життя” (*Стійкі у Вірі: Довідник з Євангелії* [2004], с. 122). Світло Христа описане в Ученні і Завітах 88.

Розділіть студентів, щоб вони працювали в парах. Запропонуйте їм вивчити Учення і Завіти 88:6–13 і визначити, чому Ісус Христос є джерелом світла й життя. Коли пройде достатньо часу, поставте такі запитання:

- Як Світло Христа впливає на всі творіння Небесного Батька?
- Який висновок про те, що Світло Христа спроможне зробити для людини, можна зробити з істин, записаних у цих віршах?
- Чому корисно розуміти, що світло, яке керує всесвітом, є “тим самим світлом, яке оживлює ваше розуміння”? (УЗ 88:11).

Покажіть наступне висловлювання президента Дігера Ф. Ухтдорфа і попросіть когось зі студентів прочитати його вголос:

“Боже світло є реальним. Воно доступне всім! Воно оживлює все [див. УЗ 88:11–13]. Воно має силу пом’якшувати біль найглибшої рани. Воно може бути цілющим бальзамом від самотності й недугів нашої душі. В борознах відчаю воно може посадити насіння яскравішої надії. Воно може пролити світло в найглибші долини печалі. Воно може освітити перед нами путь і провести нас крізь найтемнішу ніч до обіцяного нового світанку.

Це—“Дух Ісуса Христа”, Який дає “світло кожній людині, яка приходить у світ” [УЗ 84:45–46] (“Надія Божого світла”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2013, с. 75).

Обговоріть зі своїм класом такі запитання:

- Які благословення, за словами президента Ухтдорфа, приходять від світла, яке Небесний Батько дає нам через Ісуса Христа?
- Коли ви відчували благословення, про які говорив президент Ухтдорф?

Напишіть на дошці таке незавершене твердження:

Світло для світу дає ...

Запропонуйте студентам знов прочитати Учення і Завіти 88:13, щоб знайти фразу, яка завершує твердження, написане на дошці. Запитайте:

- Як роль Спасителя, як Світла для світу, пов'язана з Його роллю Життя світу?
- Який є зв'язок між світлом і життям? (Ви можете зазначити, що Ісус є "життям світу, оскільки Його воскресіння і Його Спокута спасають нас як від фізичної, так і від духовної смерті" [Dallin H. Oaks, "The Light and Life of the World", *Ensign*, Nov. 1987, 65]).
- Що станеться, якщо світло і сила Спасителя припинять підтримувати усе? (Більше не буде життя).

Поясніть: у Писаннях наведені приклади того, що Ісус буквально є світлом для світу. Коли настала смерть Спасителя, було три дні темряви. Це символізувало те, що світло для світу залишило світ (див. 3 Нефій 8:20–23). З іншого боку, народження Спасителя супроводжувалося появою зірки та великих світил на небесах, а також трьома днями, коли було світло і не було темряви (див. Геламан 14:3–5; 3 Нефій 1:15, 21).

Псалми 145:5; Римлянам 5:3–5; 15:13; Етер 12:4, 32; Мороній 7:3, 40–41

Ісус Христос є надією для світу

Поясніть студентам, що термін *надія* може мати багато значень. У контексті евангелії Ісуса Христа надія---це "упевнене чекання обіцяних благословень праведності та палке бажання отримати їх" (Путівник по Писаннях, "Надія"; scriptures.lds.org). Спасителя іноді називають "надією для світу", оскільки обіцяні благословення праведності приходять до нас через Нього ("Живий Христос: Свідчення апостолів", *Ensign* або *Ліягона*, бер. 2008, с. 42).

Покажіть наведені далі запитання та посилання на Писання або напишіть їх на дошці:

На чому зосереджена справжня надія? (Етер 12:4, 32; Мороній 7:3, 40–41)

Що надія зробить для нас у цьому житті? (Псалми 145:5; Римлянам 5:3–5; 15:13)

Поділіть клас на маленькі групи. Запропонуйте групам вивчити кожен уривок з Писань, щоб знайти важливі слова та фрази про надію, і обговорити свої відповіді на запитання. Коли пройде достатньо часу, попросіть групи сформулювати одне або два твердження стосовно вчення або принципу, в яких підсумувати те, що вони вивчили щодо вчення про надію. Запропонуйте групам поділитися своїми твердженнями з класом. Пересвідчіться в тому, що студенти розуміють: **надія---це впевненість в тому, що через Спокуту**

Ісуса Христа і послух заповідям ми отримаємо обіцяні Богом благословення, в тому числі й вічне життя. Якщо дозволяє час, ви можете обговорити такі запитання:

- Що для вас означає слово *впевненість* у фразі “може з впевненістю надіятися на кращий світ” (Етер 12:4)? (Запевнення, довіру або безперечність. Ви можете порекомендувати студентам написати це визначення на полях їхніх Писань біля Етер 12:4).
- Як може надія, описана у цих віршах, бути “якорем для душ людей” і допомогти нам бути “впевненими і непохитними, завжди багатими на добрі діяння”? (Етер 12:4).

Покажіть наступне висловлювання і попросіть когось зі студентів прочитати його вголос:

“Коли ми маємо надію, ми віримо обіцанням Бога. Ми маємо тиху впевненість, що якщо ми чинимо “діяння праведності”, ми “отримаємо свою винагороду, саме мир у цьому світі і вічне життя у тому світі, що прийде” (УЗ 59:23). Мормон навчав, що така надія приходить виключно через Спокуту Ісуса Христа [див. Мороній 7:41]” (*Стійкі у вірі: Довідник з Євангелії* [2004], с. 76).

- Чому наша віра в Ісуса Христа і Його Спокуту необхідні для здобуття справжньої надії? Як це допомагає вам зрозуміти, чому Ісус Христос є надією для світу? (Коли ми надіємося на Ісуса Христа, ми можемо зазирнути за труднощі та скорботи смертного життя і зосередитися на благословеннях, уможливлених через Його Спокуту, таких, як воскресіння та вічне життя).
- Що ви можете робити, щоб жити з більшою надією у цьому житті?

За спонуканням Святого Духа ви можете попросити студентів розповісти про випадок, коли їхня надія на воскресіння і вічне життя через Ісуса Христа була благословенням для них самих або інших.

Матеріали для прочитання студентами

- Псалми 145:5; Іван 8:12; Римлянам 5:3–5; 15:13; 1 Петра 1:3; Етер 12:4, 32; Мороній 7:3, 40–41; Учення і Завіти 88:6–13; 138:14.
- Дітер Ф. Ухтдорф, “Надія Божого світла”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2013, сс. 70, 75–77.

УРОК 28

Особисте свідчення про Ісуса Христа

Вступ

Перше Президентство і Кворум Дванадцятьох Апостолів проголосили: “Ми свідчимо, як Його законно висвячені апостоли,—що Ісус є Живим Христом, безсмертним Сином Бога” (“Живий Христос: Свідчення апостолів”, *Ensign* або *Ліягона*, бер. 2008, с. 42). У цьому курсі ми

вивчали вічне священнослужіння Ісуса Христа та свідчення пророків про Нього. Набувши через Святого Духа особисте свідчення про те, що Ісус є Живий Христос, ми підготовлені ділитися нашим свідченням про Спасителя з іншими.

Ознайомлення з матеріалом

- Д. Тодд Крістоферсон, “Стати свідком Христа”, *Ліягона*, бер. 2008 р., сс. 58–63.

Рекомендації для навчання

2 Нефій 25:26; Мосія 18:8–11

Бути свідками Христа

Запитайте студентів, чи доводилося комусь з них бути в обставинах, коли вони були єдиним членом Церкви або єдиною особою, готовою представляти норми Церкви. Запропонуйте їм дати відповіді на такі запитання:

- Що ви відчували, відреагувавши у тій ситуації як послідовник Ісуса Христа?
- Що для вас було важливим або складним?

Нагадайте студентам про розповідь у Книзі Мормона, де йдеться про Алму, якого було навернено вченнями пророка Авінадія. Після свого навернення Алма також почав проповідувати евангелію. У Мосія 18 ми можемо прочитати його вчення про завіт хрищення. Попросіть одного зі студентів прочитати вголос Мосія 18:8–11. Запропонуйте студентам слідувати, щоб визначити якості та дії, які вказуватимуть, що людина готова укласти завіт хрищення і дотримуватися його. Після того, як студенти дадуть відповіді, зверніть їхню увагу на фразу “бути свідками Бога в усі часи і в усьому, і в усіх місцях” (вірші 9). Потім запитайте:

- Що означає бути свідком Бога Батька та Ісуса Христа “в усі часи і в усьому, і в усіх місцях”? (Мосія 18:9).

Покажіть наступне висловлювання старійшини Далліна Х. Оукса, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, і попросіть когось зі студентів прочитати його вголос:

“Апостолів покликано та висвячено бути особливими свідками імені Христа в усьому світі (див. УЗ 107:23), але обов’язок бути свідком і свідчити про Христа в усі часи і в усіх місцях стосується кожного члена Церкви, який отримав свідчення від Святого Духа” (“Witnesses of Christ”, *Ensign*, Nov. 1990, 30).

- Хто, за словами старійшини Оукса, має обов’язок свідчити про Ісуса Христа? (Пересвідчіться в тому, що студенти усвідомили таку істину: **Усі члени Церкви уклали завіт бути свідками Небесного Батька та Ісуса Христа**).
- Окрім того, щоб ділитися нашими переконаннями і свідченням на словах, як ще ми можемо бути свідками Христа? (Щоб допомогти студентам відповісти на це запитання, запропонуйте їм вивчити Матвій 5:14–16 та 3 Нефій 18:24).

Покажіть наступне висловлювання старійшини Д. Тодда Крістофферсона, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, і попросіть одного зі студентів прочитати його вголос:

“Під час Свого священнослужіння у Західній півкулі Спаситель дав цю заповідь: “Тримайте свій світоч: щоб він міг сяяти світові. Знайте, Я є світоч, який ви будете піднімати---те, що ви бачили, як Я роблю (3 Нефій 18:24). Необхідно, щоб люди змогли побачити в нас риси Ісуса Христа. Те, як ми чинимо, розмовляємо і навіть думаємо, буде відображенням Його і Його шляхів” (“Стати свідком Христа”, *Ensign* або *Ліягона*, бер. 2008, с. 60).

- Які ви бачили приклади того, як діють, говорять або виглядають люди, щоб відобразити свою віру в Ісуса Христа?
- Як би ви порекомендували іншій людині подолати небажання або страх бути свідком Ісуса Христа?

Напишіть на дошці такі фрази:

Говорити про Христа
Втішатися у Христі
Проповідувати Христа
Пророкувати про Христа
Писати про Христа

Запропонуйте студентам подумки прочитати 2 Нефій 25:26 і попросіть їх пояснити, як людина може ділитися своїм свідченням про Ісуса Христа у способи, підсумовані на дошці. Для сприяння обговоренню в класі, при

потребі, скористайтеся таким висловлюванням старійшини Д. Тодда Крістофферсона:

“Слова Нефія “ми говоримо про Христа” [2 Нефій 25:26] означають, що ми, не вагаючись, говоримо про свої почуття до Спасителя під час розмов і в неформальній обстановці. Часто це ситуація, коли ми віч-на-віч відкрито і по-дружньому можемо обговорити, ким Він є, що робив і чого навчав, заохочуючи й інших людей любити Його і йти за Ним.

Слова “ми втішаємося у Христі” означають, що ми живемо, як правило, маючи щасливий вигляд, що і є відображенням нашої віри в Христа. Ми знаємо, що “Його благодаті достатньо” для нас, щоб бути викупленими від смерті й гріха і щоб удосконалюватися в Ньому (див. Мороній 10:32–33). Хоча й у нас трапляються розчарування й навіть трагедії, ми знаємо, що завдяки Йому нам гарантовано вічне щастя. Якщо наша віра в Христа сяє в нас, ми показуємо людям, які є “струдженими та обтяженими”, як знайти у Ньому спокій (див. Матвій 11:28–30).

Безсумнівно, що слова “ми проповідуємо Христа” стосуються місіонерів повного дня і місіонерської роботи членів Церкви, але також сюди відноситься й те, що ми робимо під час богослужінь, уроків недільної школи та в інших подібних ситуаціях, де Він є темою навчання й настанов. Нашу участь, як у ролі вчителя, так і у ролі учня, також можна назвати свідченням про Нього. ...

Слова “ми пророкуємо про Христа” означають, що ми висловлюємо своє свідчення про Нього силою Духа (див. 1 Коринтянам 12:3). “Засвідчення Ісусове,---то дух пророцтва” (Об’явлення 19:10). Як і ті, хто в давнину проповідували про Його прихід, ми також підтверджуємо словом і ділом пророцтва про Його Друге пришестя. ...

Слова “і ми записуємо наші пророцтва” означають мудрість у веденні постійних записів нашого свідчення про Христа. Ми розуміємо, що свідчення, яке ми складаємо, “записано на небі, щоб ангели дивилися на нього; і вони радіють за [нас]” (УЗ 62:3). Наші нащадки й інші люди можуть дивитися і радіти нашому свідченню про Христа, написаному чи задокументованому задля їхнього блага” (“Стати свідком Христа”, *Ліягона*, бер. 2008, сс. 62–63).

На завершення цієї частини уроку, запропонуйте студентам обміркувати один з напрямків, записаних на дошці, і поставити ціль---що вони робитимуть, щоб стати більш рішучим свідком Ісуса Христа.

Свідчити про Ісуса Христа

Попросіть студентів пригадати вивчене у цьому семестрі та визначити кілька ролей Ісуса Христа і кілька тем, пов’язаних з Ним, які обговорювалися в класі. Підсумуйте відповіді студентів на дошці. (Серед ролей можуть бути такі: Заступник, Спаситель, Викупитель, Першонароджений, Єдинонароджений, Єгова, Месія, Творець. Серед тем можуть бути такі: Божий план зосереджено на Ісусі Христі; Його доземне священнослужіння; реальність того, що Він живе; Його священнослужіння після смерті; Друге пришестя; Його правління протягом Тисячоліття; Відновлення Його євангелії; Він скеровує Церкву; та те, як Він є світлом для світу і життям світу).

Завантажте і покажіть відеозапис наведеного далі висловлювання Президента Гордона Б. Хінклі (1910–2008), в якому він поділився своїм

свідченням про Ісуса Христа. Якщо цей відеозапис недоступний вашою мовою, запропонуйте комусь зі студентів прочитати висловлювання вголос.

"Ісус - це мій друг. Ніхто інший не дав мені так багато. "Ніхто більшої любові не має над ту, як хто свою душу поклав би за друзів своїх" (Іван 15:13). Він віддав за мене своє життя. Він відкрив шлях до вічного життя. Лише Бог міг це зробити. Я сподіваюся, що гідний бути Його другом.

Він - приклад для мене. Його спосіб життя, Його самовідданість, Його бажання допомогти нужденним, Його остання жертва - все це є прикладом для мене. ...

Він - мій учитель. Жоден голос не промовляв такою прекрасною мовою. ...

Він - мій цілитель. Я з благоговінням дивлюся на Його чудеса. ...

Він - мій провідник. Я маю честь стояти в одному ряду з тими, хто любить Його і хто йшов за Ним протягом двох тисяч років, які минули з Його дня народження. ...

Він - мій Спаситель і мій Викупитель. Віддавши Своє життя, знісши біль і невимовні страждання, Він зійшов униз, щоб підняти мене і кожного з нас, і всіх синів та дочок Бога з прірви вічної темряви, яка наступає після смерті. ... Моя вдячність не знає меж. Мої слова подяки моєму Господу не мають кінця.

Він - мій Бог і мій Цар. Від віку до віку Він царюватиме і правитиме як Цар над царями й Господь над панами. Його владі не буде кінця. Для Його слави не настане ніч" ("Моє свідчення", Ліягона, лип. 2000, с. 71).

Представте вашим студентам такий сценарій: Якщо хтось запитає вас про те, якими є ваші вірування в Ісуса Христа, на яких трьох або чотирьох ідеях ви б найбільше хотіли наголосити? Дайте студентам час, щоб записати свої ідеї. Потім запропонуйте студентам розділитися на пари і поділитися своїми відповідями одне з одним. Нехай вони обговорять, чому вибрали саме це, та розглянуть будь-які випадки зі свого життя, які могли б зміцнити їхнє розуміння Спасителя і любов до Нього. Коли пройде достатньо часу, запитайте студентів, чи бажає хтось з них поділитися з класом своїм свідченням про Христа.

На завершення особисто свідчіть про вічне священнослужіння Живого Христа. Висловіть свою вдячність за багато важливих ролей, виконаних Господом Ісусом Христом протягом всього часу. Потім дайте студентам таке завдання: На завершення цього курсу обміркуйте, хто з ваших знайомих зміцниться, почувши ваше свідчення про Спасителя. Протягом наступного тижня і далі вирішіть, на кого ви вплинете і як будете ділитися своїм свідченням.

Матеріали для прочитання студентами

- Матвій 5:14–16; 2 Нефій 25:26; Мосія 18:8–11; 3 Нефій 18:24.
- Д. Тодд Крістофферсон, "Стати свідком Христа", Ліягона, бер. 2008 р., сс. 58–63.

Роздатковий матеріал

Ісус Христос: прообрази, натяки та символи

Прообрази, натяки та символи Христа у Старому Завіті	Здійснення у житті Христа
Буття 22:1–14	Іван 3:16; 19:16–18; Кн. Якова 4:4–5
Вихід 3:7–8, 10–12	Матвій 1:21; 2 Нефій 6:17
Вихід 12:3, 5–7, 13–14, 46	Іван 1:29; 19:14, 31–36; 1 Петра 1:18–19
Вихід 16:14–15, 18	Іван 6:5–10, 48–51
Левит 8:15, 30; 17:11	Євреям 9:22; 13:12
Левит 16:2–6, 17	Євреям 9:6–12; 10:11–12
Левит 22:19–22	Євреям 9:14; Учення і Завіти 20:22
Числа 21:4–9	Іван 3:14–15; Геламан 8:13–15
Йона 1:17; 2:10	Матвій 12:38–40

Ісус Христос: прообрази, натяки та символи

Прообрази, натяки та символи Христа у Старому Завіті	Здійснення у житті Христа
Буття 22:1–14	Іван 3:16; 19:16–18; Кн. Якова 4:4–5
Вихід 3:7–8, 10–12	Матвій 1:21; 2 Нефій 6:17
Вихід 12:3, 5–7, 13–14, 46	Іван 1:29; 19:14, 31–36; 1 Петра 1:18–19
Вихід 16:14–15, 18	Іван 6:5–10, 48–51
Левит 8:15, 30; 17:11	Євреям 9:22; 13:12
Левит 16:2–6, 17	Євреям 9:6–12; 10:11–12
Левит 22:19–22	Євреям 9:14; Учення і Завіти 20:22
Числа 21:4–9	Іван 3:14–15; Геламан 8:13–15
Йона 1:17; 2:10	Матвій 12:38–40

Зцілення хворих

Старійшина Даллін Х. Оукс, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, навчав, що для того, щоб відбувалися чудеса, потрібна віра:

“Віра є необхідною для зцілення небесними силами. Книга Мормона навіть навчає, що “якщо не буде віри серед дітей людських, Бог не зможе творити ніякого чуда серед них” (Етер 12:12) [див. також 1 Нефій 7:12; УЗ 35:9]. У своєму визначному виступі про благословення хворих Президент Спенсер В. Кімбол сказав: “Потреба у вірі часто недооцінюється. Часто здається, що хворий і його сім’я цілком покладаються на силу священства та дар зцілення, який, як вони сподіваються, може бути у братів, які дають благословення, насправді ж більша відповідальність лежить на тому, кого благословляють. ... Важливішим елементом є віра людини, якщо та людина свідомо і відповідальна. Господар так часто повторював слова “Твоя віра спасла тебе!” [Матвій 9:22], що вони майже стали рефреном” [“President Kimball Speaks Out on Administration to the Sick,” *New Era*, Oct. 1981, 47] (“Зцілення хворих”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2010, с. 49).

Старійшина Даллін Х. Оукс також нагадав нам, що важливою складовою наявності віри є готовність прийняти волю Бога:

“Застосовуючи безперечну силу священства Бога і високо цінуючи Його обіцяння—що Він почує молитву віри і відповідь на неї—ми завжди повинні пам’ятати, що віра і зцілююча сила священства не можуть дати результат, який би суперечив волі Того, Чийм священством воно є. Цього принципу ми

навчаємося з одкровення, в якому вказано, що старійшини Церкви будуть класти свої руки на хворих. Господнє обіцяння полягає в тому, що “того, хто має віру в Мене, щоб бути зціленим, і не призначений до смерті, буде зцілено” (УЗ 42:48; курсив додано). Так само в іншому сучасному одкровенні Господь проголошує, що коли хтось “просить згідно з волею Бога ... робиться саме так, як він просить” (УЗ 46:30) [див. також 1 Івана 5:14; Геламан 10:5].

З усього цього ми дізнаємося, що слуги Господа, застосовуючи Його божественну силу—навіть при наявності в людини достатньої віри, щоб бути зціленою,—не можуть дати благословення священства, яке б гарантувало їй зцілення, якщо на те зцілення немає Господньої волі.

Ми, діти Бога, знаючи про Його велику любов і Його неосяжне знання того, що є найкращим для нашого вічного добробуту, довіряємо Йому. Перший принцип євангелії—віра в Господа Ісуса Христа, а віра—це довіра. Я відчув довіру до слів мого двоюрідного брата, які він сказав на похороні дівчинки-підлітка, що померла від тяжкої недуги. Він сказав слова, які спочатку розчарували, а потім надихнули мене: “Я знаю: на те, щоб вона померла, була воля Господа. Її добре лікували. Їй давали благословення священства. Її ім’я подавали в храм для молитви. Було промовлено сотні молитов, щоб вона одужала. І я знаю, що в цієї сім’ї достаньо віри, щоб вона була зцілена, якби тільки не воля Господа забрати її додому у цей час”. Я відчув таку ж довіру до Бога і в словах батька іншої незвичайної дівчинки, яка нещодавно померла у підлітковому віці через рак. Він сказав: “Наша сім’я вірить в Ісуса Христа, і це не залежить від наслідків”. Ці вчення є для мене істинними. Ми робимо все можливе для зцілення дорогих нам людей, а потім віддаємо все в руки Господа” (“Зцілення хворих”, *Ensign* або *Ліягона*, трав. 2010, с. 50).

Уривки з виступу Джеффри Р. Холланда “This Do in Remembrance of Me” [“Робіть це на згадку про Мене”]

“Якщо пам’ятати—це основне завдання, поставлене перед нами, про що ми можемо згадувати, коли нам підносять ці прості й дорогоцінні символи?”

Ми можемо згадувати доземне життя Спасителя і все, що, як ми знаємо, Він зробив як великий Єгова, Творець небес, землі та всього, що на них. Ми можемо згадувати, що навіть уже на Великій Нараді на небесах Він любив нас і був дивовижно сильним і що навіть вже там ми перемогли завдяки силі Христа та нашій вірі в кров Агнца (див. Об. 12:10–11).

Ми можемо згадувати просту велич Його народження у смертне життя. ...

Ми можемо згадати про чудеса, які творив Христос, і про Його вчення, про те, як Він зцілював і допомагав. Ми можемо згадати, що Він повернув зір сліпим і слух глухим, можливість рухатися кульгавим, скаліченим, паралізованим. І тоді, у дні, коли ми відчуваємо, що зупинилися в розвитку або що зменшилась наша радість і стали песимістичними наші погляди, ми можемо просуватися вперед з непохитною вірою в Христа. ...

Ми можемо згадати, що навіть маючи таку дану Йому урочисту місію, Спаситель знаходив радість у житті; Він радів людям і сказав Своїм учням, що потрібно бути в доброму гуморі. Він сказав, що ми повинні бути у захваті від євангелії, як людина, яка знайшла великий скарб, справжню дорогоцінну перлину на своєму власному порозі. ...

Ми можемо згадувати, що Христос називав Своїх учнів друзями. ...

Ми можемо—й повинні!—пам’ятати про чудові благословення, що приходять у наше життя, і що “все, що є добре, походить від Христа” (Морон. 7:24). ...

Іноколи у нас буде підстава згадати про недобре ставлення, яке Він відчував до Себе, про те, як Його зневажали, про те, яку несправедливість—та ще й яку несправедливість—Він перетерпів. Коли ми також стикаємося в житті з чимось подібним, то можемо згадати, що Спасителя тиснули з усіх боків, та не потиснений Він був; опинявся у важких обставинах, але не впадав у відчай; переслідуваний був, але не полишений; повалений, та не погублений (див. 2 Кор. 4:8–9).

Коли для нас настають такі важкі часи, ми можемо пам’ятати, що Ісус мав спуститися нижче всього перш, ніж зміг піднятися над усім, і що Він зносив муки, і страждання, і спокуси всякого роду, щоб Його нутро сповнилося милості та Він міг знати, як допомогти Своему народові в його недугах (див. Уз 88:6; Алма 7:11–12).

Для тих хто вагається або спотикається, Він тут, щоб заспокоїти і зміцнити нас. Зрештою, Він тут, щоб спасти нас, і за всіх нас Він віддав Своє життя. ...

... Все це ми можемо згадувати, коли юний священик навколішках закликає нас завжди пам’ятати Христа” (*Ensign*, Nov. 1995, 67–69).

Робота за померлих в останні дні

Старійшина Джон А. Уідсоу (1872–1952), з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, так навчав стосовно нашої місії, на яку нас було висвячено наперед, щоб допомагати спасати синів і дочок Бога:

“У нашому доземному стані, у день великої наради, ми уклали певну угоду з Всемогутнім. Господь запропонував задуманий Ним план. Ми його прийняли. Оскільки план призначений для всіх людей, ми стаємо учасниками спасіння всіх людей, відповідно до цього плану. Ми погодилися тоді й там бути не лише спасителями для самих себе, але й ... спасителями для всього людства. Ми увійшли в партнерство з Господом. Тоді виконання плану стало не лише роботою Батька та Спасителя, але також і нашою роботою. Найменший з нас, найскромніший, є партнером Всемогутнього у досягненні мети вічного плану спасіння (“The Worth of Souls,” *Utah Genealogical and Historical Magazine*, Oct. 1934, 189)” (in *Doctrine and Covenants and Church History: Gospel Doctrine Teacher’s Manual* [1999], 173).

Старійшина Річард Г. Скотт, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, заохочував молодь Церкви виконувати храмову роботу за їхніх предків:

“Будь-яка робота, яку ви виконуєте в храмі, піде вам на користь, але отримання обрядів за когось із ваших померлих предків зробить час, проведений у храмі, більш священним, і ви отримаєте навіть більші благословення. ...

Чи хочете ви, молоді люди, дізнатися, як найкраще уникнути впливу супротивника у вашому житті?

Зануртесь у дослідження своїх предків, підготуйте їхні імена для священних обрядів за померлих, які доступні в храмі, а потім ідіть до храму і будьте повірниками для них, щоб отримати обряди хрищення і дарування Святого Духа. ... Я не знаю кращого захисту від впливу супротивника у вашому житті” (“Радість від викуплення померлих”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2012, сс. 93–94).

Старійшина Девід А. Беднар, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, запропонував і пообіцяв наступне:

“Я запрошую молодь Церкви дізнаватися про дух Іллі та відчути його. Я запрошую вас робити дослідження, шукати ваших предків та готуватися до виконання повірницьких хрищень у домі Господа за *вашу* померлу рідню (див. УЗ 124:28–36). І я прошу вас допомогти іншим людям виявляти свою сімейну історію.

Якщо ви з вірою відкликатиметеся на це запрошення, ваші серця повернуться до батьків. Обіцяння, дані Аврааму, Ісаку та Якову, закарбуються у ваших серцях. Ваше патріарше благословення, з проголошенням у ньому родоводу, з’єднає вас з цими батьками і стане більш значущим для вас. Ваша любов і вдячність за ваших предків зросте. Ваше свідчення про Спасителя і навернення до Нього стануть глибокими й міцними. І я даю вам обіцяння, що ви будете захищені від зростаючого впливу супротивника. Якщо ви братимете участь у цій святій роботі і любитимете її, вас буде захищено в юності й протягом усього вашого життя” (“І серця дітей повернуться”, *Ensign* або *Ліягона*, лист. 2011, сс. 26–27).

Явлення воскреслого Ісуса Христа у Новому Завіті

Посилання	Особи, яких було відвідано	Дата або час	Місцезнаходження	Описання події
Іван 20:11–18; Марк 16:9				
Матвій 28:1–10				
Лука 24:34; 1 Коринтянам 15:5				
Марк 16:12; Лука 24:13–32				
Марк 16:14; Лука 24:33, 36–49; Іван 20:19–23				
Іван 20:26–29				
Іван 21:4–23				
Матвій 28:16–20; Марк 16:15–18				
Марк 16:19–20; Лука 24:50–53; Дії 1:9–11				
1 Коринтянам 15:6				
1 Коринтянам 15:7				
Дії 7:55–56				
Дії 9:4–6; 1 Коринтянам 9:1; 15:8				
Об'явлення 1:13–18				

Спаситель скеровує роботу Відновлення

Учення Церкви	Обряди Церкви	Провідництво Церкви
Учення і Завіти 76 заголовок і стислий виклад розділу (Царства слави, життя після смерті)	Учення і Завіти 20:37, 72–74 (Вимоги до хрищення і правильний порядок його проведення)	Учення і Завіти 20:38–59 (Обов'язки чинів священства)
Учення і Завіти 84:33–39 (Клятва і завіт священства)	Учення і Завіти 20:70 (Благословення дітей)	Учення і Завіти 20:61–62 (Проведення регулярних конференцій Церкви)
Учення і Завіти 128:1, 15, 18 (Хрищення за померлих)	Учення і Завіти 20:75–77, 79 (Благословення причастя)	Учення і Завіти 26:2 (Загальна згода)
Учення і Завіти 131:1–4 (Целестіальний шлюб необхідний для піднесення)	Учення і Завіти 124:33–39 (Храмові обряди)	Учення і Завіти 107:22–27, 33–35, 64–67, 85–91 (Обов'язки провідництва Церкви)
Учення і Завіти 137:6–10; 138:29–35 (Люди, які помирають не пізнавши істини, матимуть можливість для викуплення)	Учення і Завіти 132:7, 15–20 (Вічний шлюб)	

- Що Спаситель відновив на землі через пророка Джозефа Сміта?
- Чому принципи або порядок дій, які ви знайшли, є важливими?

Друге пришествя Ісуса Христа

Пророцтва про Друге пришествя	Що ми дізналися про Друге пришествя
Учення і Завіти 49:6–7; Джозеф Сміт—Матвій 1:40	
Ісаїя 40:5; Матвій 16:27	
Ісаїя 52:10; Учення і Завіти 133:3	
Захарія 13:6; 14:4; Учення і Завіти 45:48, 51–53	
Ісаїя 63:2; Об'явлення 19:11–13; Учення і Завіти 133:46–48	
Дії 1:9–11; 1 Солунянам 4:16	
1 Солунянам 4:17; Учення і Завіти 88:96–98	
Об'явлення 16:20; Учення і Завіти 133:21–24	
Учення і Завіти 5:19; 101:24–25; 133:41	
2 Петра 3:10; Джозеф Сміт—Матвій 1:46–48	

Ісус Христос і Тисячоліття

Що робитиме Христос протягом Тисячоліття?	Ісаїя 9:6–7; 33:22; Об'явлення 11:15; 1 Нефій 22:24	(Він правитиме царством Бога на землі. Він буде суддею і законодавцем, і спасе нас).
Де буде Христос протягом Тисячоліття?	Софонія 3:15–17; Учення і Завіти 29:11; 45:59	(Він перебуватиме на землі серед Свого народу).
Як Христос правитиме протягом Тисячоліття?	Об'явлення 19:15; Учення і Завіти 38:21–22	(Христос буде царем і законодавцем).
Який вплив матиме правління Христа?	Ісаїя 2:2–4; 1 Нефій 22:25–28; 2 Нефій 30:10–18	(На землі буде встановлено мир, єдність та праведність. Сатана не матиме влади над серцями людей).

Ісус Христос і Тисячоліття

Що робитиме Христос протягом Тисячоліття?	Ісаїя 9:6–7; 33:22; Об'явлення 11:15; 1 Нефій 22:24	(Він правитиме царством Бога на землі. Він буде суддею і законодавцем, і спасе нас).
Де буде Христос протягом Тисячоліття?	Софонія 3:15–17; Учення і Завіти 29:11; 45:59	(Він перебуватиме на землі серед Свого народу).
Як Христос правитиме протягом Тисячоліття?	Об'явлення 19:15; Учення і Завіти 38:21–22	(Христос буде царем і законодавцем).
Який вплив матиме правління Христа?	Ісаїя 2:2–4; 1 Нефій 22:25–28; 2 Нефій 30:10–18	(На землі буде встановлено мир, єдність та праведність. Сатана не матиме влади над серцями людей).

СЕМІНАРІЇ ТА
ІНСТИТУТИ РЕЛІГІЇ

ЦЕРКВА
ІСУСА ХРИСТА
СВЯТИХ
ОСТАННІХ ДНІВ

